Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

M. A. de Ruyter, in X boeken

https://hdl.handle.net/1874/27816

INSTITUUT DE VOOYS
Legaat W.A.P. Smit
20-6-'86

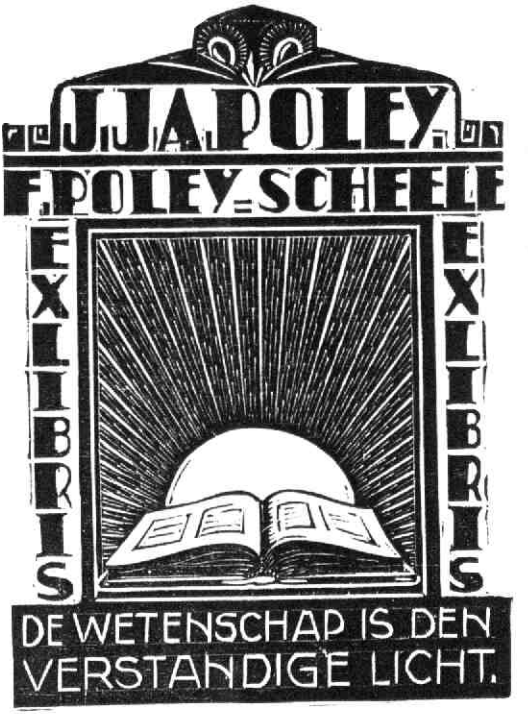

Instituut "De Vooys" voor Nederlandse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht
86627

LXVIII
KAL
36
rarioq

M. A. DE RUYTER.

M. A. DE RUYTER,

IN X. BOEKEN.

DOOR

A. LOOSJES, Pz.

Te HAERLEM en AMSTERDAM,
By
A. LOOSJES, Pz. en W. HOLTROP.
MDCCLXXXIV.

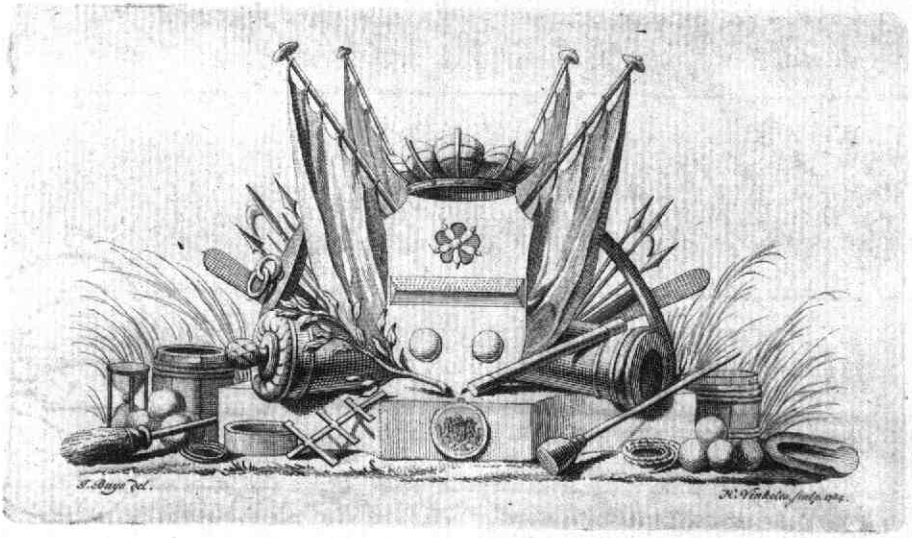

AAN DEN

VICE-ADMIRAAL

ZOUTMAN.

Held ZOUTMAN! Neêrlands Roem, DE RUYTER deezer eeuw,
Handhaaver van het recht van Neêrlands waterleeuw,
Wien anders, dan aan U, kan ik mijn' arbeid wijden;
Dan U, wiens trouw het juk des Brits verfmaadde en brak,
Door met een handvol volks 's Lands eervlag vrij te ſtrijden,
Daar zelf DE RUYTER'S moed uw' heldenmoed ontſtak?

DE RUYTER, ſteeds uw lust, uw gids op 't pad der eer,
Zag, bij uw zeegevecht, op uwe krijgsdeugd neêr.
„ ô Godheid! zegen hem. " bad hij het Opperwezen,
„ Leer, leer, door mijnen Zoon, Brittanjes overmoed
„ Voor Neêrlands heldentrouw en waare grootheid vreezen,
„ Daar hun getergde deugd aêloude wondren doet."

De

De Brit, die roekeloos op zijn vermogen bouwt,

Ontzet, daar 't waanziek oog DE RUYTERS naam beſchouwt,

Herdenkende wat lot zich Chattam zag beſchooren,

Toen hij der Britten ſtraf, Europa's wonder was.

De vijand ſchrikt en roept: DE RUYTER is herbooren;

Of op dees vloot gebiedt een Feniks uit zijne asch.

De vlugt volgt op dien ſchrik; — en Gij, Gij zegepraalt.

Nooit wordt door Neêrlands volk naar waarde U dank betaald,

Voor 't heilig Vrijheidspand, op Doggersbank behouden.

Misſchien, — had toen uw deugd, met God, ons niet gered,

Dat wij, vertrapt, de boei der dwinglandije aanſchouwden:

Althans toen was de dolk voor Vrijheidshart gewet.

'k Wij dit gering geſchenk U uit erkentenis.

En, hoe gering 't bij uw beproefde grootheid is,

't Is 't grootſte, dat mijn hart, mijn hand U op kan draagen.

Gij kent DE RUYTERS deugd, die tijd en wangunst tart.

Schept nu zijn Feniks in mijn dichttafreel behaagen;

Welk aangenaam gevoel voor mijn erkentlijk hart!

HAERLEM
1784.

A. LOOSJES, P.z.

M. A. DE RUYTER.

EERSTE BOEK.

Mijn dichtgeest volgt het puik van Zeelands heldenbloem,
Tot op den hoogſten trap van Neêrlands waterroem;
Den held, die Englands magt voor onzen Staat deed beeven,
In krijgslist uitgeleerd, in 't wijken groot gebleeven;
Die, met den zegekrans, voor Chattams wal, bedekt,
Het veege Nederland ten redder heeft geſtrekt:
DE RUYTER, voor wiens deugd elk eerbied zal gevoelen,
Zo lang het Noorderzout 's Lands kusten blijft beſpoelen.
ô God! dat Uwe gunst mijn ſtoute beê verſchoon'.
Maar immers ieder zucht ſtijgt op tot Uwen troon.
Gij ſchept den mensch uit ſtof. Van menſchen vormt Gij helden;
Die, 's vijands trots ten ſpijt, 's volks recht en eer doen gelden.
ô God! U is de bron van mijn gebed bekend,
Dat ik vol hoop op hulp, ten hoogen hemel zend:

Geef, dat dees heldenzang dien eedlen gloed bezitte,
Dat hij in 't vuurig hart een onverkoelbre hitte
Voor 't recht des Vaderlands, voor 't recht der Vrijheid kweek';
En ook één vonkje ſlechts in kouder ziel ontſteek',
Op dat die, mede ontgloeid, tot heil des Landzaats werke.
Dat dan, ô God! Uw magt mijn' zwakken geest verſterke,
En nergens vleijerij, noch ſmaad mijn zang bevlekk',
Doch, dat hem waarheidsmin ten vasten kenmerk ſtrekk'.

Niet ver van Neêrlands kust rijst, uit het hart der baaren,
Een eiland, dat voorheen zelfs Cæſars kon vervaaren:
Een eiland, door zijn volk, den aardbol om, beroemd,
Brittannia voorheen, thans Engeland genoemd.
Een zeldzaame aart beheerscht het hart van zijn bewooners,
Groot, beide in 't goede en 't kwaade, uitſteekende belooners
Van braave en ſtoute daên, doch in hun ſtraffen ſtreng,
Kloekzinnig, fier van moed. —— Jaa, oude wrok! geheng,
Dat wij dit wondervolk in alles recht verſchaffen.
Een volk, dat, wars van dwang, geen Vorst ontziet te ſtraffen,
Bekwaame kunſtenaars, doorſchrander, ſneêg van raad;
Maar zonder eer of deugd, wanneer 't hen tegengaat,
Dan tuk op moord en roof, vervreemd van mededoogen,
Door volksverbond noch eed, tot trouw of pligt bewoogen.

Dit

Dit was 't geduchte volk, waarmede Neêrland ſtreed.
Hun troon werd door een Vorst van wuften aart bekleed,
Die, eerst door 't lot verſchopt, nu, daar de hand der weelde
Hem, in den rang van Vorst, op 't heerlijk purper ſtreelde,
De ſtem van Staatsbeleid niet hoorde, en ſteekenblind
Voor 't heil van kroon en volk, de hulk van 't Britsch bewind
In duizend engten bragt: 't was Karel, die den Franſchen
Duinkerken, zo beroemd in wentlende oorlogskanſen,
Ten ſpijt zijns volks, verkogt, terwijl het Franſche Rijk
De ſterkſte haven won, ten krijgs- en handelwijk.
Het barre Texel beurt zijn nooit beſpoelde kruinen,
Met moed, ter Noordzee uit, en op zijn witte duinen
Weêrkaatst het zonnelicht zo vreedzaam aan de ree,
Dat alle woestheid rust. De zee is nu geen zee:
Haar loeijen is hervormd in murmelend geklater.
De windjes blaazen zagt hunn' ademtogt op 't water,
En ſpreiden 't forsch gedof der trommlen en 't geluid
Der ſtaatige trompet, langs 't veld der baaren, uit;
Terwijl zij 't dunne doek der Nederlandſche wimplen,
In 't ſchijnſel van de zon, bevallig t'zaam doen rimplen.
De zee tooit zich deez' ſtond in 't heerlijkst feestgewaad
Daar zij het drietal wacht uit Neêrlands hoogen Raad.

Een HUYGHENS, een DE WITT en een BOREEL, drie looten,
Zints lang uit Neêrlands bloed, dat helden teelt, geſprooten,
Beſchouwen, aangedaan door zuivre dankbaarheid,
De kielen van den Staat, ten togt, ten ſlag bereid.
De vaderlandſche moed ontwelt in hart en aadren,
Daar ze, in der Staaten jagt, de vloot der Staaten naadren.
Wijl HUYGHENS en BOREEL een oog vol eerbied ſlaan
Op d'achtbren JAN DE WITT, vangt hij manmoedig aan.
Aanzienlijk vriendenpaar! ik deel in uwe ontroering.
Hoe baart dit ſcheepsgezigt een eedle geestvervoering
In harten, blaakende voor Neêrlands roem en heil!
Jaa! voor die panden is ons aller leeven veil.
Wij gaan, waar nood en pligt ons roepen heen te trekken,
En moeten gindſche vloot tot raad en hulp verſtrekken.
Welk overwigtig ambt drukt onze ſchouders thans,
Dat lof of laster ſchenkt, naar 't keeren van den kans!
Een zon van heil beſchijnt den held, na 't zegepraalen.
Maar, bij de nederlaag verblinden blikſemſtraalen
Van haat het oog des volks, en 't dondert vloek bij vloek
Op hem, die zwichten moest; dan duikt hij in een hoek,
En zwicht ten tweedemaal, daar 't volk hem dreigt te dooden,
Dien 't om één zegepraal doldriftig zou vergooden.

Maar

Maar God, die zorge draagt voor 't uitgeſtrekt heeläl,
Die nooit ons Vaderland geheel verlaaten zal,
Die God zal ons op 't zout geleiden en beſchermen,
En over Neêrlands volk zich éénmaal weêr ontfermen;
Daar Hij het eertijds redde uit zo veel krijgsgevaars.
Herdenk ik egter 't lot des ſtouten WASSENAARS,
Wiens kiel, in éénen ſchok, al daavrend opgeſprongen,
Met honderden verzonk! — Dan wordt mijn hart doordrongen
Van eene huivering, niet om mij zelv', ô neen!
Maar hun, die nevens mij het wigtigſte ambt bekleên,
En tot het hoofdbewind door 't Staatsgezag gemagtigd,
Die keus door 't volksgejuich geroemd zien en bekragtigd.
Maar ſtrekt de zee aan 't lijk van held OBDAM ten graf,
Zulks was de wil van God! — Welaan! wij wachten af
Wat ons door 't albeſtuur der Godheid zij beſchooren. ——
Hoe lieflijk klinkt ons thans het ſcheepsmuzijk in de ooren!
De trommel geeft, hoe dof, haar vrolijkst feestgeluid,
En noodigt ons dit uur op ſcheepsgeneugten uit.
Hoe zal haar grof gedom, bij 't dondren der kartouwen,
Ons klinken, als wij 't vuur der Britſche vloot aanſchouwen,
En hooren 't rommelen der trom van Albion,
Wier klank verzwolgen wordt door 't baldren van 't kanon,

't Gekerm der ſtervenden, en 't jammren der gewonden . . .
Dan zagt . . . mijn ſtem bezwijkt, daar zich uit honderd monden
Een blijde galm verheft. 't Schijnt waarlijk dat de zee
Van wenſchen voor ons ruischt en weêrgalmt aan de reê.
De nooitverſaagde TROMP, in wiens manhafte trekken
Zijn Vader HARPERTSZOON, als leevende, is te ontdekken,
Staat aan het hooge boord der oorlogskiel gereed,
Van waar hij met een groet het drietal welkom heet:
Ook groet hen 't ſcheepsgeſchut uit ijsren ingewanden,
Gewoon tot zevenwerf in 't groeten los te branden.
Men helpt hen blij te moê ten hoogen ſcheepstrap op,
En 't vreugdgeſchal des volks ſtijgt tot den hoogſten top;
Maar 't galmend heilgejuich van zo veel honderd tongen
Wordt, éénsſlags, door den wenk des Admiraals bedwongen.
TROMP buigt zich en vangt aan: Weest welkom aan dit boord,
Dat aan den vrijen Staat, dien gij verbeeldt, behoort.
Weest welkom! Dat geluk u en uw huis beſtraale;
Dat op uw zorg en vlijt Gods zegen nederdaale;
En dat gij met 's Lands vloot, die ſlechts uw wenk begeert,
Ten zeiltogt en ten ſtrijd, verwinnaars wederkeert!
Dus ſpreekend, was hij vast met hun de hut genaderd,
Waar, door zijn zorg, de kring des Krijgsraads werd vergaderd.

In 't

In 't eind ſtaat HUYGHENS op en zegt tot d'Admiraal:
ô TROMP! elk kent uw' moed; en, ſchoon de zegepraal
U, onlangs, in den ſtrijd, hardnekkig is ontweeken,
Toen is uws Vaders moed ons in uw' moed gebleeken;
En, tot geen klein bewijs der achting van den Staat,
Zij 't Admiraalſchap u, dat u, door Hollands Raad,
In ſteê van KORTENAAR, dien dappren, is geſchonken.
Deeze eertrap blijve uw hart in wedermin ontvonken.
Dat zich uw Heldendeugd met trouw en grootheid paar',
En dat uw roem den roem uws Vaders evenaar'!
Zo blijv' 't gerucht met lof den naam der TROMPEN melden,
En plaatze u in den rang der grootſte waterhelden,
Den rang, door hem bekleed, die aan 't Oostfrieſche ſtrand,
Tot vreugd van 't zevental der Staaten, is geland:
DE RUYTER, Zeelands roem, wien ik, na weinig dagen,
Den ſtaf van 't hooſdbewind der vloot wensch op te draagen:
Hij, die in Africa ſlechts kwam, en zag, en won,
Verbaaze door zijn' naam het wrokkend Albion!
De ganſche Krijgsraad toont het ſpreekendst vergenoegen,
Door zich, verheugd van hart, naar dit beſluit te voegen;
Doch TROMP vindt zich gekwetst in 't punt van krijgsmans eer,
En ſlaat zijn hand met drift op 't vlak der tafel neêr:

Het

Het vuur der oogen ſchijnt het aangezigt te ontſteeken;
Hij poogt... maar de eerſte drift belet hem voort te ſpreeken.
In 't einde barst hij uit, en 't oog blinkt door een traan:
Wat denkt men toch van TROMP? Zou hij, met ſchand belaên,
DE RUYTER boven hem tot Hoofd der vloot verkooren....
ô Neen! 'k wil in dien rang nooit zijn bevelen hooren....
Houd op met zulk een taal, hervat DE WITT terſtond,
ô TROMP! ſprak op dit uur de drift niet uit uw' mond,
Wij zouden voor dien hoon naar eisch ons recht verſchaffen,
En de ongehoorzaamheid, ſchoon in een' vlootvoogd, ſtraffen.
Gij weet, rechtvaardigheid ſpaart afkomst noch gezag:
Ze is blind voor allen rang, en ſtraft het wangedrag.
De ſtrengheid van haar hand, nog korts zo klaar gebleeken
By 't zorgloos pligtverzuim, zij daarvan u een teken:
Dat zulks 't gebroken ſtaal, de boei, en 't zwaard getuig',
En zich uw ſtugge hals voor wet en reden buig'.
Uw trots weêrſtaat in ons 't gebied der hooge Staaten.
Dan, eer men 't hun bericht', wil 'k u nog over laaten
Te denken, wie wij zijn, en in wier magt gij zijt.
TROMP knarſetandt van woede, en groet hen vol van ſpijt.
Een donderwolk, wier drift den wind vooruit gevloogen,
De toppen van 't gebergt doet ſchuil gaan voor onze oogen,

Deinst

Deinst voor die hoogte wel, maar ſchiet, met forsch geluid,
In 't afgronddiepe dal, haar blikzemſtraalen uit.
Niet anders deinsde TROMP. In 't eenzaam afgezonderd,
Waar hij de mannentaal van JAN DE WITT bewondert,
Vervloekt hij hem in 't hart, en werpt het zijdgeweer,
Van gramſchap beevende, op den grond der kamer neêr.
Lig daar, dus barst hij uit, wat hebt gij mijne zijde
Bij 't jongst gevecht bekleedt, gij ſierdet toen ten tijde
Een' vlootvoogd, die, deez' dag vernederd, bukken moet.
Waarom weêrſtond ik toen den ſellen zulfergloed
Van 't donderend kartouw? — Ach! waar' die toegevloogen,
En op deez' kop geſtort, dan zouden thans mijne oogen,
(Ik barst van woede en ſpijt) geen ſeinen moeten zien,
Waarmede één boven mij 's Lands kielen zal gebiên.
TJERK HIDDESZOON, uit trouw, den zeeman naagetreeden,
Beluistert, vol van ſchrik, zijn ſpoorelooze reden;
En waagt het, met deez' taal, te treeden in 't vertrek.
ô TROMP! dat u mijn komst tot geen verhindring ſtrekk'.
'k Zag op uw fier gelaat het vuur der gramſchap ſchittren:
Een éénzaam zielsgepeins kan meest den wrok verbittren;
Gedoog mijn bijzijn dan. — 't Is trouwe vriendenraad,
Die wijs en welbedacht de gramſchap best weêrſtaat.

Jaa, TROMP! bedwing uw drift; zijt uwer grootheid waardig,
Leg uwe woede aan band, en oordeel dan rechtvaardig.
Het zwichten valt wel hard voor 't edel Neêrlandsch bloed,
Maar 't onderſcheid is groot, voor wien het zwichten moet.
Waar' tot den hoogſten rang een jonge wulp verheven,
Ik zou gewis met u die laage keus weêrſtreeven.
Of wierd eens trotsaarts vuist de ſtaf ter hand geſteld,
Een', die ſteeds dwingt en dreigt, bij wien geen grootheid geldt,
En van het laag gemeen door rang ſlechts onderſcheiden:
Geen ſmaldeel van 's Lands vloot zou ik ten ſlag geleiden;
Ik wierp aan uwe zij den degen grimmig neêr.
Verwin uw' trots, uw drift; dit eischt DE RUYTER's eer.
Denk, denk DE RUYTER is 't, die reeds in zo veel togten,
Zelfs aan uws vaders zij, zeeghaftig heeft gevochten:
DE RUYTER, wien geen gloed van jongen trots ontvonkt,
Die reeds, zijn zorg ter eer, met grijze hairen pronkt;
DE RUYTER, zelfs bij u, ik weet het, groot van waarde,
En die geen weêrgaê heeft bij eenig volk op de aarde . . . .
Jaa! de eertrap, aan dien man grootmoedig afgeſtaan,
Doet hem, die voor hem wijkt, in 't wijken glorie aan.
Mijn vriend! dat zich uw moed op nieuw met wijsheid paare;
Uw uitgetoogen kling den Britten yzing baare,

Zijn

Zijn glans zij in 't gevecht een blikzem van den Staat,
Die uit hun hand den palm der jongſte zege ſlaat.
Denk ook, hoe anders elk uw' trotſchen aart zal doemen,
En dubbel 't wijs beleid der achtbre Vaders roemen,
Die waare heldendeugd, aan needrigheid verwant,
Den ſtaf betrouwden, tot herſtel van Nederland.
Bedaar, mijn waardſte vriend! beſtem des Raads verlangen,
En doe, eer 't daglicht daalt, ons uw beſluit ontvangen.
Neen! zegt hij; doch wanneer de zon ons morgen ziet,
Weet Neêrlands Staat, of TROMP hem dienen zal, dan niet.
Het heulzap van den ſlaap ſchenkt, naar des Hoogſten ſchikking,
Niet ſlechts den zwakken mensch uitwendige verkwikking,
Maar 't ſchijnt dat zelfs de drift der ziel, als 't lichaam rust,
Door de eigen wonderkragt in ſluimring wordt gezust.
Althans, daar 't morgenlicht aan de oosterkimme ſchittert,
Ontwaakt de ſiere TROMP; en 't hart, hoe fel verbitterd,
Eer hem een zagte ſlaap de treurige oogen ſloot,
Herdenkt nu kalm zijn daad; jaa 't ſcheen, of 't uchtend-rood
Zijn aanſchijn met een blos van eedle ſchaamte tooide.
De hooge wenkbraauwboog, die hij zo korzel plooide,
Ligt vlak, daar hij 't gezigt ontroerd ten hemel heft,
En, bij DE RUYTERS deugd, zijn minderheid bezeft.

Dien dag toch bukt hij niet: het zien der Staatſche kielen
Schijnt met vernieuwden ſpijt den zeeheld te bezielen,
Jaa, ſchoon in mindre maat die woeste geestdrift werkt,
In 't eind zet JAN DE WITT dus zijner trotsheid perk.
't Was wel in onze magt 's Lands Vaadren te verheelen,
Hoe hun getrouwe zorg door droevige krakeelen,
Oorſpronglijk uit uw' trots, met hinder werd gedreigd,
Maar 't hart, dat zich tot niets dan Neêrlands welvaart neigt,
Is nooit gewoon 's volks heil aan 't welzijn van bijzond'ren
Op te offren, wie ze ook zijn. Dies zal 't u niet verwond'ren,
Dat van uw trotsch gedrag 's Lands Raad verwittigd is;
Maar zie van deeze ſchaar nog één getuigenis
Der achting, die ze u draagt. Dit ſchrift zal u ontvouwen,
Hoe ze op uw' dappren arm, wèl ver van misvertrouwen,
Als een der ſterkſten ſteunt; doch 't zegt u ook met één,
Dat ze op uw' wreevlen aart ten hoogſten is te onvreên;
Maar wenscht, dat gij, bedaard, tot heil van Neêrlands vloote,
Ons en DE RUYTER ſtrekt ten trouwen togtgenoote.
TROMP ziet, ontzet, den brief van Neêrlands Staaten in.
Hij zucht: bedaar mijn geest! wees groot en overwin.
Jaa, mannen! roept hij uit, ik ben geheel te vreden
Met de eer aan mij betoond; 'k zal trouw den post bekleeden,

Dien

Dien Neêrlands Vaadrenkring aan mij nog overliet;
En ſchoon één boven mij op deeze vloot gebiedt,
Toch zal de zeeklaroen verbreiden, als voor deezen,
Dat, waar' 't DE RUYTER niet, TROMP de eerſte held zou weezen.
DE WITT reikt hem de hand op 't vriendlijkst toe, en zegt:
Nu doet de groote ziel van TROMP zich zelven recht.
De fierheid, die, ondanks uw zwichten, door blijft ſtraalen,
Verſchoon ik, daar ze uw hand beſtuurt in 't zegepraalen.
Dit zwichten worde alom tot uwen lof vermeld.
Hij, die zich zelv' verwint, is de allergrootſte held.
Waarom, vervolgt DE WITT, hier langer tijd geſleeten?
Wat houdt 's Lands kielen hier geboeid als aan een keten?
DE RUYTER zal de vloot, aan zijne zorg vertrouwd,
Schoon buiten gaats gelootst, wel vinden op het zout.
Dan zijn wij fluks gereed de Britten aan te tasten.
Staat binnen ſtuurliên en getrouwe lootsmansgasten!
Gij, die de gronden kent der Nederlandſche ree,
En klaare tekens ziet op 't ſpoorloos vlak der zee,
Voldoet aan mijn bevel en aan uw zeemanspligten;
Geeft al de ſchepen last, dat zij hunne ankers ligten;
Lootst hen behouden uit. Wat zie ik! hoe! gij mart? . . .
Een loots, door weêr en wind in zijn bedrijf gehard,

Ziet met een' grimlach op den achtbren Staatsman neder;
Hij ſchudt den grijzen kop verachtlijk heen en weder;
Half momplend barst hij uit: weet gij, die hier gebiedt,
Uit naam van Neêrlands Staat, wat wonder! weet gij niet,
Dat ſlechts op 't gansch kompas tien ſtreeken zijn te vinden,
Waarmede 't zich een loots, hoe ſtout, durft onderwinden,
Een diepgaand oorlogſchip te lootzen buiten gaats?
Wie anders handelt, waagt gewis een kiel des Staats,
En 't goed gevolg zal vast, in deeze pooging, faalen.
Leer van een' grijz' matroos, die meer dan honderd maalen
Het nieuwe Spanjaardsgat is uit- en ingezeild,
Die dagelijks den grond opmerkzaam heeft gepeild,
Dat u de zuidenwind onmooglijk zal gehengen,
Thans, naar 't beraamd ontwerp, de vloot in zee te brengen.
'k Verwonder, zegt DE WITT, mij om uw trotſche taal,
Maar 'k wil niet, dat de vloot om uwe ſtoutheid draal',
Noch dat men langer zich verſlaave aan 't oud vooroordeel.
Men maake deezen wind, ſchoon zuiden, zich ten voordeel.
Nu, ſprak de loots, gij moogt dien togt vrij zelf beſtaan:
'k Heb u gewaarſchouwd; gaa, 'k waag hier mijne eer niet aan:
Want ik verkreeg gewis den naam eens roekeloozen.
'k Beroep me op 't ſchippersvolk, op ſtuurliên en matroozen,

Op

Op hunne ervaarenheid, dat nooit een oorlogſchip
Is buiten gaats gelootst, naar dit verkeerd begrip.
Men leert de zeevaartkunde uit boeken op zijn kamer,
Maar de oefening op zee maakt ons in ééns bekwaamer,
Dan honderd leſſen in de dorre ſtuurmanskunst.
Ik draag, wat mij betreft, ſlechts de ondervinding gunst.
Wilt gij, herneemt DE WITT, alléén de ervaarnis eeren;
Wel aan; 'k zál deezen dag, dat God mij helpe! u leeren,
Dat ik, ſchoon ik dees ree meest bij beſpiegling ken,
Der Vloot met deezen wind een kundig lootsman ben.
VAN HAREN zal met mij den roem dier daad genieten.
De grootſte ſchepen van 's Lands vloot, het Huis te Zwieten
En Delfsland, lootzen wij. Uw' trots bedreigt geen ſtraf,
Dan 't ſlaagen mijns ontwerps. Leg uw vooroordeel af,
Gaa met me, en leer uw kunst meer op beſpiegling vesten.
De wind blies hevig op en bleef vast in 't zuidwesten.
De ſcheepling, twijfelend wien hij gelooven zou,
Den raadsheer of den loots, wond egter 't ankertouw.
Komt mannen! zegt DE WITT, groet nu de kust der Staaten,
En dat wij alles voorts Gods wijsheid overlaaten.
Hij plaatst zich aan de zij des ſtuurmans. In zijn hand
Houdt hij een zeekaart vast; daar aan den andren kant

De grijze lootsman ſtaat, verwonderd door te aanſchouwen,
Hoe vast een groote ziel durft op zich zelf vertrouwen;
En, ſchoon de ſpijt ſomtijds den loots uit de oogen blinkt,
't Schijnt dat hij telkens in verwondering verzinkt.
Geen ſchok weêrvaart de kiel, in 't kort en ſcherp laveeren:
't Is of de golven zelf dees hulk der Staaten eeren,
Daar zij zich buigen voor 't ontzaggelijk galjoen,
En, in haar vaart, DE WITT, thans lootsman, hulde doen.
De kiel ſtuift zeewaard in en heeft geen ramp geleeden;
't Vooroordeel ziet beſchaamd zijn wapens ſtomp geſtreeden.
De grijze lootsman knielt, ontzet, en ſmeekt: verſchoon
Mijn drift voor 't oud gebruik, en wil den ſchampren hoon,
Waarmede ik, door de zucht voor 's Lands belang gedreeven,
U ſtout beleedigd heb, vergeeten en vergeeven.
Daar, zegt DE WITT, uw drift uit zulk een bron ontwelt,
Wordt ge om die koenheid zelfs ver boven hun geſteld,
Die zwijgen, waar het heil der Landen eischt te ſpreeken.
Rijs op, ik ben voldaan: uw deugd is mij gebleeken.
Welaan! hervat de loots, ik zal mijn gansch geſlacht,
En al het Texelsch volk, dat me als een Godſpraak acht,
Uw kundig lootsmanſchap, uw vriendlijkheid vertellen,
En een gebed voor u zal ſteeds uw' lof verzellen.

Elk loots, die in zijn hart erkentenis bezit,
Noem' voorts het Spanjaardsgat het Diep van JAN DE WITT.
DE WITT! toen gij uw kiel zo veilig buiten lootſte,
En heel de vloot geleidde, achtte elk uw deugd de grootſte;
Uw lof klonk wijd en zijd; doch als gij naderhand,
Niet minder groot van ziel, de hulk van Nederland
In 't barnen lootzen wilt, word gij gehaat, gelasterd,
Gedoemd, door 't muitend graauw, van dankbre deugd verbasterd,
Vervolgd en deerlijk, als een landpest, omgebragt,
Op 't lijk uws broeders, pas door de eigen vuist geſlagt.
DE RUYTER, midlerwijl in Texel aangekomen,
Heeft ras de ſtoute daad van JAN DE WITT vernomen
Uit hun, wier achtbre hand den lastbrief van den Staat
Hem plegtig overgeeft. Ach! zegt hij, in de daad,
Men ſteunt te veel op mij; en, ſchoon de gunst der Vaadren,
Om wier geluk mijn bloed met blijdſchap ſpeelt door de aadren,
Mij tot de aanvaarding noopt van zulk een' eedlen last;
'k Gevoel het zwaar gewigt aan zo veel grootheid vast.
Mijn' vaderlijken grond, noch huis, noch haard te aanſchouwen;
Op nieuw met zulk een vloot de woeste zee te bouwen;
Mij bloot te ſtellen aan het grimmen van den nijd,
Die ligt reeds op de vloot den band der eendragt rijt.

Dan.... 't is de wijze wil van Neêrlands Oppermagten,
En 'k zal gehoorzaamheid, als onderzaat, betrachten.
'k Zweer bij der Vaadren God, in wien mijn hart gelooft,
Mijn' pligt te volgen als een eerlijk opperhoofd!
'k Zweer hulde en trouw aan hun, die Neêrlands Staat verbeelden,
En die 's Lands Vaders zelfs met de oppermagt bedeelden!
Getuig dit, trouwe ſchaar! voor welke ik deezen eed,
Bij God almagtig, zweer, dien ik, om lief noch leed,
Blijft Hij mij zijn genaê, gelijk voordeezen, ſchenken,
Bij de allerzwaarſte proef in 't kleenſte ſtip zal krenken.
Vaar wel! groet Neêrlands Raad, en voer mijn zegenbeê
Voor mijn geſlacht, mijn huis en heel den landzaat meê.

DE RUYTERS reisgenoot VAN NES, in rang verheeven,
Zweert ook den Krijgsmans-eed: die helden, zo bedreeven
In 't ſtrijden op het vlak der zee, als om hun deugd
Van elk' Bataaf geroemd, gevoelden nu de vreugd,
Geboren uit den lof, dien zij door dappre daaden
Zo ruim genooten, in de ſchaêuw der lauwerbladen.
DE RUYTER legt zijn hand op 't hart zijns togtgenoots,
En zegt: mijn vriend VAN NES, men wacht gewis iets groots
Van onze dapperheid: doch laat ons nimmer waanen,
Dat wij alléén den weg ter blijde zege baanen.

ô Neen!

ô Neen! hoe veel 'er hange aan 't zwaaijen van den ſtaf,
De zegepraal hangt meer van al het krijgsvolk af;
Doch allermeest van Hem, die alle legerſchaaren
Onzigtbaar ſtraffen kan, of in zijn gunst bewaaren:
Van God, die 't al regeert, en die zo menigmaal
Ons gunſtig heeft beſtraald met de eer der zegepraal.
Een Jagt, waarvan de vlag der vrije Staaten waaide,
Brengt dit doorluchtig paar, dat Neêrland de offers zwaaide
Van dank voor zo veel gunst, als 't hun beweezen had,
Zo ras het mooglijk is, aan 't wachtend krijgsfregat;
Dat zeilt met allen ſpoed om de andren in te haalen.
Doch 't vrolijk zonnelicht ſchijnt reeds in zee te daalen,
Eer de opgezeilde vloot 't fregat Schiedam ontdekt:
't Gezigt van deeze kiel, die ieders aandacht wekt,
Doet daadlijk kleiner zeil op al de ſchepen maaken,
En met een dubble drift den moed des volks ontwaaken;
Jaa, de Oogstmaandnacht, hoe kort, ſchijnt nu een winternacht
Aan 't ſcheepsvolk, dat de komst des Admiraals verwacht.
Bij 't rijzen van de zon rees ook de zon der vloote.
Men tracht DE RUYTER met VAN NES, zijn' togtgenoote,
Te helpen binnen 't boord, waarop de hoofdvlag pronkt.
DE RUYTER, door die hulp in eedle drift ontvonkt,

Kan zo veel ommeſlags niet ongemerkt verdraagen.
Neen, zegt hij, kinders, neen! ik, die in vroeger dagen,
Als een gering matroos ten ſteilen valreep klom,
Behoef uw hulp nog niet. Als hooger ouderdom
De vlugge werkzaamheid mijn leden heeft benomen,
Zal moogelijk uw ſteun mij meer te ſtade komen.
't Verrukte ſcheepsvolk roept, op 't hooren van dit woord:
De vader van de vloot, DE RUYTER komt aan boord!
Men ſeint terſtond de rij der vaderlandſche mannen,
Die op het wentlend zout den hoogen krijgsraad ſpannen,
Aan 't boord des Admiraals en deelt bevelen uit,
't Geen de achtbaare BOREEL met deeze taal beſluit:
Gij hebt, ô dappre ſchaar! uit ons bericht begreepen,
Waar een verzamelplaats geſteld is voor de ſchepen,
Door ſtilte of krijgsgeweld in hunnen ſpoed vertraagd,
Of buiten 't oog der vloote al vechtende opgejaagd,
Het zij door mist of ſtorm uit ons gezigt gedreeven.
Gij weet, van Delfslands ſteng wordt u het ſein gegeeven
In alles, wat ten togt of ſtrijd noodzaaklijk is.
Dat niets dan op dees reis ons ſtrekk' ter hindernis.
Althans 't zal ons aan moed en trouwe niet ontbreeken;
De keus des opperhoofds verſtrekk' daarvan ten teken.

DE RUYTER, die den Brit wanhoopend ſiddren doet,
Bezielt de gantſche vloot en ons met heldenmoed:
Wij gaan met deezen held in ieder ſtuk te raade;
Gehoorzaamt des gerust, en hoopt op Gods genade.
Nu heeft noch ijverzucht, noch norſche onéénigheid
Haar gif in eenig lid des ſtrijdbren raads verſpreid:
Elk juicht de keuze toe en vat DE RUYTERS handen,
Met bede voor zijn heil en 't heil der Nederlanden.
TROMP drukt DE RUYTER, die zijn bodem nu verlaat,
Vol vriendlijkheid aan 't hart, daar hij 't belang van Staat
Thans boven eigen eer den voorrang heeft geſchonken,
En alle vijandſchap in ketens ligt geklonken.
Zo klotst ſomwijl een golf, langs 't wentlend pekelveld
Opbruiſchend, tegen een, nog grooter van geweld,
Tot dat zij, naa vergeefs de grooter te agtervolgen,
Van lieverleê geheêl wordt in die golf verzwolgen.
Uit viermaal duizend man beſtond de magt der vloot,
Nu dobbrend op het zout, waar langs de bleeke dood
Zijn dienaars zendt, die, tuk op moorden en vernielen,
In mast en zeil en wand en om den bodem krielen.
DE RUYTER, wel bedacht op zee- en krijgsgevaar,
Schenkt daaglijks oefenwerk aan heel de waterſchaar,

Op dat, wanneer de boei des noods begint te knellen,
Bekwaame ervaarenheid den ijver zou verzellen.
De laage muitzucht vliedt, waar de achtbre held verſchijnt;
Althans de dwaaze kreet van de oproerleus verdwijnt,
Die galmde, toen het volk, vast raazende als ontzinden,
Slechts in Oranjes naam het anker wilde winden.
't Is alles kalm en ſtil, terwijl DE RUYTERS vlijt
In nutte bezigheên en ſcheepstucht de uuren ſlijt.
Men zeilt vast Noordwaard op om de Oosterhandelſchepen,
Die 's vijands roofklaauw zocht in 't hongrig nest te ſleepen,
Te hoeden op den togt van Bergen, dat hen dekt,
Terwijl 't 's Lands vloot een wijk voor Englands roofzucht ſtrekt.
Een ſmaldeel van de vloot der roofgezinde Britten
Ontzeilt 's Lands ſterker vloot langs 't baairijk land der Hitten;
Waarop elk vlooteling den eedlen ſpijt vertoont,
Die nergens, dan in 't hart van waare helden, woont.
Intuſſchen doemt de kust van Bergen op voor de oogen
Des vlootvoogds, die, terſtond gemagtigd door 't vermogen
Der Staaten aan zijn boord, een kiel vertrekken doet,
Om de Oosterhandelvloot met uitgezochten ſpoed
In zee te presſen, en haar ſcheepsgeleî te ſchenken.
DE RUYTER, ſteeds gewoon op 's vijands list te denken,

Zendt

Zendt haar een ſmaldeel naa, wijl 't lichaam zijner vloot
Zich van de kust onthoudt, uit vrees voor ſchipbreuk-nood.
Daar wij, zegt JAN DE WITT, hier de Oostervloot verbeiden,
En 't ſmaldeel, haar ten gids, van ons is afgeſcheiden;
Daar Englands vloot de zee in andre ſtreeken bouwt,
En niets aanmerklijks ons in 't kruisſen bezig houdt,
Verlang ik, dat 's Lands Held mijn weetlust wil verzaaden,
Door een beknopt verſlag van zijn beroemde daaden,
Bedreeven, zints de vlam des krijgs, zo lang geſmoord,
Bedektlijk woedde en blaakte in afgeleegner oord.
DE RUYTER buigt zich voor den achtbren ſtaatsman neder,
En ſpreekt: aanzienlijk Heer! die ſtof, voor mij zo teder,
Riekt ligt naar eigen lof; dan 't had veeleer den ſchijn
Van trots dan needrigheid, u niet ten wil te zijn;
Terwijl gij en dees kring uit mijn verhaal zult leeren,
Dat de eer niet mij behoort, maar wel den Heer der Heeren.
Elk zwijgt, terwijl de Held, geëerbiedigd en bemind,
Met zo veel needrigheid, zijn reisverhaal begint.

M. A. DE RUYTER,

TWEEDE BOEK.

'k Had uit het plondernest, Algiers, op last der Staaten,
Gevangenen gelost; en, ſchoon van de onderzaaten
Des Deys genoeg bemind, 'k verliet met vreugd de kust
Van 't roofziekst volk der aard, dat heel de zee ontrust,
En zette mijnen koers naar 't ſcheeprijk Alicante;
Waar eertijds de Algerijn zijn zegevendels plantte,
Doch nu een ſchuilplaats, waar de Koopvaart veilig wijkt,
Terwijl 'er 't Spaansch geſchut de gantſche reê beſtrijkt.
Voor deeze havenſtad ontving ik, met verblijding,
Een' brief van Neêrlands Staat, ſchoon hij de zeekre tijding
Van 't ongenoegen bragt, dat tuſſchen Albion
En hen allengs den glans der lieve vredezon
Bewolkte en mooglijk in een' krijgsſtorm uit zou barſten.
Terwijl de Spanjaards vast mijn landing overdwarsten,
Werd mij uit Mallaga de vredebreuk voorſpeld
Als onvermijdlijk, en, bij voorraad, reeds gemeld,

Dat

Dat Hertog York ten hoofd der Britſche vloot zou ſtrekken.
Maar zou dit ſchrik in 't hart eens Nederlanders wekken?
Ik ſprak: Hij is een mensch, als wij, van vleesch en bloed.
In 't ſtrijden baat geen rang, maar deugd en heldenmoed.
't Verſchilt ons weinig, wie de vloot ten ſtrijd zal leiden:
Wij blijven 't wisſellot des Staats gerust verbeiden.
God zij aan ons ten Gids. — Wie God ten leidsman heeft,
Bezit noch moed, noch deugd, zo hij voor menſchen beeft.

Dan 't oog van ons gemeen was voor 't geheim geſlooten,
Dat ſchool in 't Kabinet: en weêrzijdſche eereſchoten
Vertoonden tusſchen mij en Englands Admiraal
Nog de oude vriendſchap. Jaa! het minnelijk onthaal,
Dat hij der Staaten vloot gedienſtig aan liet bieden,
Deed voor het oog des volks den ſchijn des oorlogs vlieden.

Den Brit was midlerwijl een ſnood ontwerp gelukt;
Daar hij aan Neêrlands magt Kaap Verdo hadt ontrukt.
Gij weet, dat deeze last mij wijslijk uit uw handen
Geheim werd toegeſchikt, digt bij Grenadas ſtranden:
„ Herſtel, verdeedig, aan Guineas kust, 's Lands eer,
„ Win eerst Kaap Verdo uit de magt der roovers weêr;
„ Doch wacht u dit bevel aan iemand te openbaaren,
„ Voor dat gij met uw vloot de Straat zijt doorgevaaren."

Hoe zeer uw voorzorg dit bevelſchrift had bedekt,
't Scheen, dat 'er van dien last toch iets ware uitgelekt.
De Lijfbehoefte, hoe behendig ingenomen,
Deed England, deed Euroop voor eenen aanſlag ſchroomen;
En ik, die dat geheim zo heilig droeg in 't hart,
Zag mij ſchier elken ſtond door zwaarigheên benard:
Men ſchuwde aan ieder kust, waar ik om voorraad landde,
Gemeenſchap met mijn volk. Jaa! tot Europas ſchande,
Scheen thans herbergzaamheid uit ieders hart gewischt,
Terwijl met vrees voor Pest die ſtugheid werd vernist.
Ook wees mijn zeekaart wel Kaap Verdos breedte en hoogte;
Maar geenzins ſtipt genoeg het peil van diepte en droogte
Dier zeeſtreek, mij volſtrekt noodzaaklijk op dien togt.
'k Had nimmer, hoe bereisd, de kust dier Kaap bezocht,
En 't was geheel onwis, of ik in mijn verlangen,
Van eenig vlooteling voldoening zou ontvangen.
'k Liep hoogst beducht de Straat met mijne ſchepen uit,
En ſmeekte om 's Hemels gunst op 't hachlijk Staatsbeſluit.
'k Verklaarde in volle zee aan mijn manhafte vrinden
Uw wijs, uw grootsch bevel, en hoopte 'er één te vinden
Uit die getrouwe ſchaar, die van den aart der kust,
Waar ons 's Lands welzijn riep, ten vollen was bewust;

Doch

Doch ieder was als ik onkundig van die ſtreeken.
Toen dwong de nood ons 't volk om bijſtand aan te ſpreeken:
Men vraagt, of een van hun Kaap Verdos gronden kent.
Slechts één uit al het volk ontdekt zich in het end,
Van wien ik, in dit ſtuk, een weinig lichts kon wachten;
En deezen hing ſlechts flaauw die zeeſtreek in gedachten.
't Was noodig, dat het oog van vijand en van vrind,
Op 't blinken van een zeil, kloekzinnig wierd verblind.
De krijgslist heeft iets zoets, ziet zij haar doel gelukken,
En op haar pooging 't merk van 's Hemels zegen drukken:
Want list, in krijgsbedrijf, 't gevolg van 's menschdoms ſtaat,
Is ôorbaar, of voor 't minst een hoogstnoodzaaklijk kwaad.
Terwijl wij ongemerkt alle achterdogt ontzeilen,
Naar land vast uitzien en den grond nauwkeurig peilen,
Ontdek ik hoe van verre een groene Landſtreek doemt,
En, daar Kaap Verdo, naar die kleur, zelf wordt genoemd,
Sein ik mijn ſchepen bij, en doe mijn' Raad vergaadren.
Gij ziet, dus vang ik aan, dat wij het ſtrijdperk naadren:
Kaap Verdo, in 't verſchiet, roept ons ter zegepraal.
Dat Englands trots het hoofd voor Neêrland onderhaal'!
Herplanten wij 's Lands vlag op 't Eiland Goederede;
Maar hoeden wij met één, zo 't mooglijk zij, den vrede.

Deeze is het heil des Staats, doch nimmer is 't de ſchijn.
't Is beter vijand, dan een valſche vriend te zijn.
Gebruikt bezadigdheid in aanval en in ſtrijden,
Op dat, daar wij den Staat van ſchande en ſchaê bevrijden,
De roem, door ons behaald in ſchaduw van 's Lands vlag,
Niet ſchandlijk word' bevlekt door roekeloos gedrag.
Ons volk, in braaven aart en dapperheid verheven,
Doe Albion zo wel voor deugd als wapens beeven.
Hier deelde ik 't krijgsbevel aan al de Hoofden rond:
Elk zwoer mij trouw, en 't hart ſprak duidlijk door den mond.
De Brit ontdekte pas van ver de vlag der Staaten,
Of ſchrik bekroop het hart van Landvoogd en ſoldaaten.
Men ſpelde zich, zoo ras men onze kielen zag,
De zege van ons volk, den val der Britſche vlag.
Dan egter, om op ons een ſtoute proef te waagen,
Gelast men Toorenburg op hoogen toon te vraagen,
Wat toch, in vollen vreê, 's Lands krijgsmagt ondernam,
Dat zij der ſterkte en vloot gewapend nader kwam?
Mijn antwoord was ſlechts kort: Dat u ſtraks de uitkomst toone
Wat ons hier heên drijft. Is de Staat en Englands Kroone
Den Vreê nog toegedaan? Wij vieren ook den vreê,
Maar breng aan 't roofgebroed, de ontrusters van de zee,

Aan

Aan de ondermijners van 't Westindjes Koopgenootſchap
Des Nederlandſchen Staats, uit onzen naam, dees boodſchap:
Zo ras de koelte waait, zeilt deeze krijgsvloot aan,
Om moedig met geweld, geweld te keer te gaan;
En zal, tot ſtraf en ſchrik van uw vermeesteringen,
Der onrechtvaardigheid haar rijke prooi ontwringen.
Door blijkbre vrees, op dit bericht bij 't Opperhoofd
Des Britſchen volks ontſtaan, wordt aller moed verdoofd.
Men doet ons 's avonds laat, om onze wraak te ontvlieden,
Een voorſtel van verdrag ter onderteekning bieden:
Men ſtemde in de overgaaf van 't eiland en 't kasteel.
'k Verander zelfs 't verdrag, en zorg dat ieder deel
Beandwoordt aan 't geluk en de eer der Nederlanden;
En daadlijk zagen wij met vreugd de trotſche handen
Der overweldigers ter tekening bereid.
Hier ſtreed voor ons de hand van Gods rechtvaardigheid.
Wij namen ras, ten ſpijt van 't magtig Groot-Brittanje,
In deezen oord bezit van 't hoofdkasteel Oranje.
Men ſtreek de Britſche vlag; fluks woei, bij 't blij hoezee
En 't dondren van 't geſchut, 's Lands eervlag op Goereé.
Een wonderbaar geval kan ik u niet verbergen,
En durf, ſchoon 't mij ſlechts raakt, uw aandacht daartoe vergen.

Mijn volk vaart aan de kust om water, en ontdekt
Een neger, die terſtond bij allen aandacht wekt,
Daar hij de moederſpraak der Nederlanders voerde.
Wijl onze nadering de ganſche kust beroerde,
Vraagt hij, wien 't hoofdbewind der kielen was betrouwd;
Waarop hem VAN DER ZAAN terſtond mijn naam ontvouwt.
MICHIEL DE RUYTER, ach! MICHIEL! zou 't mooglijk wezen?
Riep hij verwonderd uit: DE RUYTER, dien 'k voor deezen,
Als Bootsmansjongen, nu reeds vijftig jaar omtrent
Geleên, te Vliſſingen in Zeeland, heb gekend:
Mijn makker, wien geen knaap in woestheid ging te boven;
Die Bootsmansjongen, — Neen! wie kan dien ſtap gelooven!
Zou nu als Admiraal gebieden op de vloot!
't Is zo, zegt VAN DER ZAAN. Was hij uw ſpeelgenoot?
't Stemt alles t'zaam, mijn vriend! Ach mogt ik hem aanſchouwen,
Hervat hij, 'k durf alléén hierin mijn oog vertrouwen.
Hij nadert op zijn bede, en naauwlijks ziet hij mij,
Of roept: DE RUYTER is 't! Zie hier uw companij.
Ik peins een oogenblik, beſchouw zijn wezenstrekken,
Die mij, hoe lang geleên, een kenbre zweem ontdekken.
Ik vlieg hem om den hals, en zeg: Zit neêr, mijn vriend;
Gij ziet hoe, zins mijn jeugd, 't geluk mij heeft gediend.

'k Was

'k Was een geringe knaap, als wij ons ſpeelgoed deelden,
Toen wij te Vliſſingen op kade en marktveld ſpeelden;
Doch toen was aan mijn ſtaat noch zorg noch kommer vast.
Geloof mij, companij! de grootheid is een last.
En ik, riep hij met drift, zins ik mijne oude wooning
En dorpje weêr bezocht, werd ik hier Onderkoning.
Dus ben ik wel te vreên. 'k Heb vergenoegd geleefd,
En 't Chriſtelijk geloof tot heden aangekleefd.
Dat heb ik uit uw Land ten troostgrond meêgenomen,
En ach! mogt mijn geſlacht ook tot dat heillicht komen!
Maar buiten dat, vertrouw uw' ouden makker vrij,
Vind ik veel grooter heil in de arme negerij,
Dan in uw vaderland, hoe rijk, hoe overvloedig.
'k Ben liever hier verdrukt, dan in uw land voorſpoedig.
ô Wonderbaare trek, die ieder ſterveling
Zo naauw verbindt aan 't land, waar hij 't beſtaan ontving!
Ik gaf den armen Vorst mijn heilbede en geſchenken;
'k Beloofde hem nog vaak aan dit geval te denken,
En 'k denk 'er dikwerf om. Hoe hangt de jeugd ons aan!
Gij ziet, vergeeft het mij, mijn hart is aangedaan.
Naa dat wij dus den trots der Britſche roovers velden,
En alles aan die kust naar tijdsbehoef herſtelden,

Verlieten wij Goerêe, vervolgende onzen togt,
Op dat 's Lands vloot nu haast het rijk Guinée bezocht,
En de overweldigers uit hunnen ſchuilhoek jaagde.
Daar ons geen hindernis op deeze reis vertraagde,
Ontdekten wij wel ras het hol en forsch geluid,
Dat op de hooge zee en ſteile klippen ſtuit.
Met ijzing brengt mijn hart zich dat geloei te binnen.
Zo hoort men Berdoä, door 't woeden der Leeuwinnen,
Wanneer een Tygerrot haar welpen wreed beſtookt,
En 't bloed dier moedigen door liefde en wraakzucht kookt,
Met aaklig noodgeſchrei en hol gebrul vervullen.
Jaa zelf ontving die ſtreek haar' landnaam van het brullen,
Reeds lang op zee gehoord, eer zij is opgedoemd:
Daar zij 't Gebergte der Leeuwinnen wordt genoemd.
Terwijl de golven op de half gebroken rotzen,
Met felle branding, aan den voet des uithoeks klotzen,
Blinkt op den top des bergs een altoos flikkrend vuur,
Dat, door een ſchor geluid van donders, die in duur
Den onuitbluschbren gloed der blikſems evenaaren,
Verzeld en opgevolgd, zich ſpiegelt in de baaren.
Wij naadren vast de kust en dien beſtormden top,
En zeilen hem voorbij den breeden landſtroom op,

Tot

Tot dat wij hindernis bij droogte en bank ontmoetten.
Waar twee der magtigſten des landaarts ons begroetten;
Op welker heusch onthaal men ons gereed voorzag
Van water en van hout. Fluks ſloot ik een verdrag
Met deeze Negerſchaar, ter gulle dankbetooning.
Mijn zoon en anderen, ontvangen bij den Koning
Diens Volkſtams, deelden daar in 't vorſtelijk vermaak,
En volgden, op hun wijs, der Africaanen ſmaak,
Jaa mogten zelfs, vermengd met hun voornaamſte reijen,
De dochters van den Vorst, ten hoogen hofdans leiën;
Terwijl de eenvoudigheid, des Negers feestgenoot,
Ons volk de oranjevrucht, bij 't eind der danſen, bood.
Men ſchenkt hun brandewijn om vrolijkheid te kweeken:
Want vreugd, door wijn verwekt, is altoos mild in 't ſpreeken.
Dus toetst men, of misſchien het vriendelijk gelaat
Ten mom ſtrekte aan een hart vol listen en verraad.
Te vaak is 't Negervolk trouwloos, zelfs aan zijn vrinden,
Doch dit was 't braafst geſlacht, ooit aan een kust te vinden.
Men wees ons 't Eiland zelf, 't welk, boven aan den ſtroom
Gelegen, 't Britſche volk, dat woedende allen toom
Der menschlijkheid verbrak, ten plondernest verſtrekte:
Waar 't zelfs, gelijk men ons met huivering ontdekte,

Gevloekte kluisters om Bataafſche handen ſloeg.
Die hoon was elk' Bataaf, elk' vlootling ſtofs genoeg
Tot wraak en grimmigheid op 't Britſche Rooſgebroedſel;
Jaa, gaf den ouden wrok een kragtherſtellend voedſel.
Niet lang werd, op die maar, in onze vloot gemard.
Kom, ſprak ik, vriendenſtoet! hebt gij een Neêrlandsch hart,
En zou een beulenrot den naam uws volks ontluistren,
Door een Bataafsch gezin in ſlaavernij te kluistren!
Kom! zoeken wij hen op; dat Englands moedwil kniel,
Of onze wraak hem treffe, en al den ſchat verniel:
Dat wij het huisgezin, gedoemd tot ſlaafſche banden,
Een Neêrlandsch huisgezin, ontrukken aan zijn handen;
Of, dat de wreedaart, door der ſlaaven zweet gevoed,
Zijn gruwelen voltooij', zich baadende in ons bloed.
Kom! vliegen wij ter wraak en hulp dier hulpeloozen.
Vier ligte kielen, tot den aanſlag uitgekoozen,
Verzelde ik op den togt, en vaardig VAN DER ZAAN
Terſtond naar 't Eiland af. Naauw hadt men hem verſtaan,
En, hoe wij ons, in ſchaêuw der vrijgevochten ſtanders,
Ter redding ſpoedden van verdrukte Nederlanders,
Of daadlijk ſlaakt men hen, terwijl de dankbaarheid
Van blijdſchap in den arm der trouwe redders ſchreit.

Mij

Mij trad de dankbre trits der uitgeredden nader:
Twee dochters, vergezeld van een' bedaagden vader.
Ach! ſprak hij, welk een hoon is Neêrland aangedaan!
Dorst niet de trotſche Brit ons in de boeijen ſlaan?
Door Holmes, bij Goereê, met ſchip en goed genomen,
Ben ik in kluisters aan dees vrije kust gekomen.
Naa 't zien der plondring van mijn zuurgewonnen goed,
En ſchending van 's Lands vlag, door dollen overmoed,
Werd ik, met gade en kroost, bij wreede en woeste Negers
Gevangen weggeleid. Ik zag, bij ganſche legers,
Hen naadren tot mijn hut: zij dansten om ons heen,
En riepen vaak om ons den Raad huns lands bijéén.
Jaa, 'k merkte vol van ſchrik, dat onder die barbaaren,
Die vrienden van den Brit, zelfs menſchenëeters waren.
Bij een verſchiet, zo vol van ijslijkheden, ſloot
Het ſterflot de oogen van mijn dierbaare echtgenoot.
Ik wist haar in mijn hut een graſſteê toe te ſchikken;
Mijn dochters hielpen mij en dekten, onder 't ſnikken,
Uit vrees half ingekropt, haar moeders lijk met zand,
Waar nooit een rustplaats was voor vriend of bloedverwant;
Zo ras hij, fel ontroerd, zijn reên had afgebroken,
Vat ik vergramd het woord. Dit blijft niet ongewroken!

De Brit, die u verzond bij Negers, wreed van aart;
Die in zijn plonderzucht noch wet noch recht bewaart,
Zie hier, als aan Kaap Verd, zijn wreevle trotsheid vallen.
Wie één Bataaf verdrukt, gevoel' de wraak van allen.
Ik eisch van Hodge, wien de Koopzorg was betrouwd,
Niet slechts de rijke prooi, die hij beslooten houdt
In zijn roofgierig nest; maar, om den trots te stuiten
Bij die ontmenschten, dringe ik ernstig op 't ontsluiten
Van 't Engelsch Magazijn, opdat ik, t' eenemaal,
Geleeden schade en schande op 't roofgebroed verhaal.
Men volgt uit vrees mijn' eisch en opent ons de deuren
Der voorraadhuizen, waar, met de allersterkste kleuren,
Der Britten gierigheid in aller oogen straalt.
Hier bleek het, hoeveel buits hunne ontrouw had behaald.
Straks slaat mijn volk verwoed de volle kisten open,
't Doorzoekt het gantsche land en zondert zich, bij hoopen,
Ter buitbejaaging af. —— Een woeste Negerstoet,
Aan Englands magt getrouw, en wrevel van gemoed,
Ziet zijnen Bondgenoot voor onze wapens bukken,
En schiet, om onze vuist de zegevaan te ontrukken,
Met vuurroers uit het bosch. Niet lang duldde ik dien hoon,
Maar zond dat woedend volk terstond een' Koningszoon,

Een'

Een' Neger, door mijn volk gevangen, die verklaarde,
Dat, op den last van mij, die hem tot dus ver ſpaarde,
Bij de eerſte wond, door hen één vlootling toegebragt,
't Gevangen Negervolk terſtond zou zijn geſlagt.
Dit dreigen deed hun hart in eens den moed verliezen,
En tot hun aller heil een rasſen aftogt kiezen.
Nooit egter hadt mijn hand die dreigtaal uitgevoerd;
Doch best werd op die wijs hunn' euvelmoed geſnoerd.
Mijn ſcheepsvolk hield vast aan met plonderen en rooven.
Maar ſtraks kwam in mijn hart de les van Christus boven:
Doe uwen vijand wel. De Brit had nu zijn ſtraf;
En 'k riep mijn krijgsvolk toe: Mijn vrienden! laat nu af:
Laat alles, 't geen tot nog op 't Eiland is gebleeven,
Den Brit ten dekſel en ten onderhoud van 't leeven.
Ontmenschtheid doet alleen, door wreeden hongersnood,
Den vijand, haar ten buit, in de armen van den dood
Terneder tuimlen, als een uitgeteerd geraamte;
Doch op dit denkbeeld bloost de Christenheld van ſchaamte;
En hij, die in die woede iets groots, iets heerlijks ziet,
Kent, even als de Brit, de waare grootheid niet.
Gewis, menschlievendheid en krijgsdeugd zijn vriendinnen.
'k Verliet den landſtroom van 't gebergte der Leeuwinnen,

En worſtelde op de zee met ſtilte, dag aan dag,
Tot ik den uithoek der drie Punten eindlijk zag.
Inmiddels kon een ſtar mijn moedig volk ontſtellen:
Want ſteeds is 't Bijgeloof gewoon zich zelf te kwellen.
Een ongewoone ſtar aan 's Hemels hoogen trans
Verſcheen vol majeſteits, met vuurigrooden glans:
Haar roêgelijke ſtaart baart bij 't gemeen ontroering;
Doch, ter beteugeling der dwaaze geestvervoering,
Roep ik bij helder weêr, in 't holſte van den nacht,
Mijn ſcheepsvolk op het dek. Slaa nu naauwkeurig acht,
Dus vong ik ernſtig aan, op 't wonder aan den hoogen,
Een werkſtuk, voortgebragt door 't Godlijk Alvermogen.
Gij ſchrikt, ziet ſiddrend neêr: ſchijnt u dit Licht een roê
Der ſtraf, voor u bereid, in 's Heeren handen, toe?
Laat af dit dwaas begrip in uwen geest te voeden.
Doch wilt ge iets van die ſtar, mij doet zij niets vermoeden;
Welaan! zie voor den Brit, dien vijand van den Staat,
In dees komeet de roê, waarmeê Gods wraak hem ſlaat.
Als 't hooploos is geheel het Bijgeloof te ſnuiken,
Is 't best den waan des volks ten oirbaar te gebruiken.
Men meldt mij midlerwijl, hoe ook het roofgebroed
Op Takorarys ſlot baldaadig heeft gewoed,

Jaa,

Jaa, zelfs aan Neêrlands Staat dat eigendom ontnomen.
Doch naauwlijks was die maar in onze vloot gekomen,
Of ijllings zenden wij een fieren eischbrief af.
Maar denkt Gij, dat de Brit gehoor of toegang gaf?
ô Neen! hij zag vol trots op onzen zendling neder,
En wees hem ſchamper af: „ Kom morgen tijdig weder! "
De Bode koomt te rug, en in den uchtendſtond
Zend ik VAN COEVERDEN, om, 't zij bij brief of mond,
Van Englands hand het Slot des Staats te rug te vraagen.
Een witte vredevlag, om hem voor 's vijands laagen,
Zo veel ons doenlijk waar', te hoeden, woei van 't boord,
En zonder vrees of erg roeit hem de manſchap voort.
Men nadert bij 't Kasteel, om voet aan Land te zetten;
Doch daadlijk durft men 't ons door 't Negervolk beletten,
Dat, op den zelfden wenk, waarmeê van 's vijands Slot,
Ons 't naadren wierd vergund, (welke euveldaad! die God,
Die al wat deugd bemint, moet doemen,) toegevloogen,
Op 't kleine vaartuig ſchiet. VAN COEVERDEN, bedroogen
Door de eerlooze inbreuk op het recht der vredevlag,
Wrikte op het oogenblik, dat hij die ſchending zag,
Den ſtuurriem, die door ſchrik geklemd was in de handen
Des Bootsmans, daadlijk om, vermijdt dus 't doodlijk landen,

En

En roept: roeit aan! houdt moed! roeit aan! nog eens, roeit aan! —
Het Britſche doel mislukt. — Wij zijn 't gevaar ontgaan.
Nu heeft hun toeleg uit, hoe listig ook beſtooken.
Ik zweer, nog dezen dag, zij dit verraad gewroken!
Hoe ziedde op dit bericht het edel Neêrlandsch bloed!
'k Barstte uit in deeze taal: Brittanjes overmoed
En ontrouw eiſchen wraak. De vredevlag beleedigd,
Een Slot den Staat ontroofd, en door verraad verdeedigd,
Dees manſchap ſchier geſlagt! Mijn vrienden! 't is te veel...
Geweld doe onzen eisch nu gelden op 't Kasteel.
Terſtond werd tot dien togt in onzen Raad beſlooten.
Vijf kielen zend ik af. Mijn ſtoutſte togtgenooten,
VAN NES, DU BOIS en ZWART en HOORNE weezen 't ſpoor
Ter landing aan het volk; zij traden moedig voor,
Gedekt door 't ſcheepsgeſchut, dat op de Sterkte ſpeelde.
De Negers, wie de hoop op Britſche gunſten ſtreelde,
Beſchooten weêr met drift, jaa zelfs tot afſlaans toe,
Ons krijgsvolk, dat te woest geland, in arren moê,
En knarſetandend week. Dan op 't rechttijdig roepen:
„ Staat, lafäarts! vecht of ſterft," door 't ſcheepsvolk uit de ſloepen,
Waar uit het klein geſchut hun onderſteuning bood,
Ontwaakt in eens hun moed. Men verſt het zeeſchuim rood

Door

Door 't bloed der Negers, die gewond en hooploos weeken.
Inmiddels waait van 't Slot een witte vlag, ten teken
Van 's vijands overgaaf. Straks rukt de manſchap voort;
Doch vindt bij 't naderen de grendels op de poort
Van 't zwichtende Kasteel. De moedige oorlogsknechten
Vertoefden niet terſtond de ladders op te rechten,
Beklimmend dus het Slot, terwijl een handgranaat,
Geworpen binnens muurs, de poort aan ſplinters ſlaat.
Nu was der Britſche magt hier de ondergang beſchooren.
Twee hachjes, rap ter been, beklauteren den tooren,
Daar 't hart naar eerloon haakt en vol van krijgsvuur brandt.
Dees rukt de Britſche vlag met een verwoede hand
Van haaren ſtandaard af en roept, bij 't nederdaalen:
„ Triumf! zo moet het recht op roofzucht zegepraalen! "
En de ander plant de vlag der Staaten op de ſteê,
Waar ſlus de Britſche woei. Een juichend volkshoezée
Wordt, bij 't ontrollen van 's Lands eervlag, aangeheven,
En doet, ſchoon niet verſtaan, het heir der Negers beeven.
Ik meldde aan VALKENBURG de zege van 's Lands vlag.
Dit ſchrander Opperhoofd, dat aan dees reê 't gezag
Op 't ſterk Dell Mina voert, had naauw 't bericht ontvangen,
Of zendt mij, kennende 's volks aart en mijn belangen,

Een bende Negers toe, met GAGELDONK en SMIT.
De Mynſche Negerſchaar, een vijand van den Brit,
En van het valsch geſlacht uit Takoraarſchen ſtamme,
Kweekt in haar driest gemoed een onuitbluschbre vlamme
Van wraak- en plonderzucht. Met zulk een duizendtal
Verſterkt mij VALKENBURG: 'k zag ſtrandwaard, overäl
Het pekelveld bezaaid met Kanoos, door de zwarten,
Die met het naakte lijf en lucht en water tarten,
Zo ſnel als vogels, langs het heete ſtrand geroeid.
Als woede Negers ſpoort, maakt niets hunn' arm vermoeid.
Mijn volk ſtond nevens mij op 't eerst gezigt verwonderd.
Verbeeldt u langs de kust, op 't onverwachtst, drie honderd
Gelijke booten, die zich reppen voor ons oog.
Elk Neger droeg een zwaard en aan den arm een boog:
Men zag op zijnen rug een bundel pijlen wappren,
En hoorde zelfs 't gebit van Leeuw en Tijger klappren,
Nog hangende aan de huid, die hem ten krijgsgewaad
En zegeteken ſtrekt, terwijl een hoofdſieraad
Met veedren, die de hand der Negerin ſchakeerde,
In 't ſchijnſel van de zon zijn vreemde pracht vermeerde.
Zij zetten voet aan and, en vliegen, als een zwarm
Van bijen, bergwaard op. Elk heft den forſchen arm,

Van

Van pijl en boog voorzien, ter krijgsleus naar den hoogen.
De gramſchap ſchittert hun als tijgers uit hunne oogen.
Een ijzelijk geſchrei hoor ik in 't heir ontſtaan,
En eensſlags valt hun magt op Takorary aan.
De volksſtam van dat dorp had meest de vlucht genomen,
Zo ras hij ſlechts van ver den Mynſchen ſtoet zag komen.
Straks werd de plaats beſtormd, al, wat nog leefde, ontzield,
Wat eetbaar was, geroofd, en 't gantsch gehucht vernield.
Ik zag met deerenis de woede dier barbaaren,
En zuchtte bij 't bezef, dat zij ook menſchen waren.
Jaa, naauwlijks kon mijn arm den Brit aan 't woedend rot
Der Mynſche Negerſchaar ontrukken, toen ik 't Slot
Door buskruid ſpringen deed, dat VALKENBURG mij raadde:
De manſchap hier vereischt zou ſtrekken tot 's Lands ſchade;
Of dekte dit Kasteel op nieuws een zwakke wacht,
Weldra was al de roem, door Neêrlands watermagt
In dezen oord behaald, als met den wind vervloogen.
Toen werd de grond der kust tot in haar hart bewoogen:
De bergen dreunden door den ijzelijken ſlag;
Mijn ſchip, dat, met de vloot, op verren afſtand lag,
Genoegzaam voor den ſchok beveiligd, ſloeg ten tijde
Van 't ſpringen des Kasteels met eenen ruk op zijde.

Eén hand vernielde 't werk van honderden, wier vlijt
Deez' Zeeburgt aan een reeks van eeuwen had gewijd.
In 't kort werd deeze kust door onze vloot verlaaten.
Het magtigſte Kasteel der Nederlandſche Staaten,
Aan de Africaanſche reê, Dell Mina, dik gemuurd
En door het nijdig oog des nabuurs lang begluurd,
Gebouwd op eene rots, en digt aan alle zijën
Van zwaar geſchut voorzien, met tweepaar batterijen,
Daagde op aan 't oog mijns volks, dat juichte, daar aan 't ſtrand
De vlag des vrijen Staats zo vreedzaam ſtond geplant.
Men ſtrijkt de ſcheepsvlag neêr, wijl daadlijk mijn kartouwen
De hulde van 's Lands vloot aan VALKENBURG ontvouwen.
Hij groet mij van 't Kasteel. — Wat valt de krijgsman teêr,
Hoe hard in 't oorlogsvuur, bij 't kwetzen van zijne eer!
'Er rees een mompeling bij al mijn togtgenooten,
Daar VALKENBURG 's Lands vloot met kleiner aantal ſchooten
Begroette, dan mijn kiel zijn Sterkte. 'k Zag 't gelaat
Van ieder Opperhoofd, in mijn' manhaften Raad,
Door gramſchap ſtrak en rood. Eén ſprak 'er: Kunt gij lijden,
Dat VALKENBURG u hoont? Ons, die de kust bevrijdden
Van roovers, zal hij ons niet groeten aan dit boord?
Moet gij hem zelf aan wal... Zagt.. vatte ik toen het woord:

Zou

Zou u zo klein een zaak uw' waaren roem ontwringen!
Wat ſtoort ge u, Heldenrei! aan zulke beuzelingen.
Zijt nooit op 't punt van eer in krijg of vrede koel:
Die eerzucht voegt u; maar nog grootſcher is 't gevoel,
Dat gij, uit zucht tot vrede, in ſteê van u te belgen,
Een hoon van klein belang gemaklijk kunt verzwelgen.
Bedaar dan en vertrouw, merkte ik den minſten hoon,
's Lands zeemagt aangedaan, mijn hart, zo min gewoon
Als 't uwe aan ſchande of ſmaad, zou voor 's Lands glorie waaken,
En thans, niet min dan gij, van krijgsmans gramſchap blaaken.
Zo ſtilde ik hunne drift; en waarlijk op 't Kasteel
Viel 't minnelijkst onthaal aan mij en elk ten deel.
'k Zag ouden VALKENBURG mij reeds van verre ontmoeten:
Hij viel mij om den hals en kuste mij, bij 't groeten;
Wijl op dien zelfden ſtond 't geſchut, aan allen kant,
Van Slot en batterij in eens werd losgebrand.
Een traanenvloed van vreugd liep langs des grijsaarts wangen.
Hij ſprak, geheel verrukt: Ik voel mijn grootst verlangen
Voldaan, nu ik u zie. — Verſchoont mij dat ik zwijg
Van de eer, die hij mij ſchonk. Wij weeten, hoe de krijg
De loftrompetten blaast, wanneer wij zegepraalen;
Schoon God en 't goed geluk de zege ons doen behaalen

Neen, Mannen! roept VAN NES, verſchoont zijn zedigheid,
En mij, dat ik voor de eer van mijnen hartvriend pleit.
Vergunt mij, dat ik u des Landvoogds loffpraak melde.
Hij ſprak: 'k Omarm u dan! — Dat God uw deugd vergelde,
ô Roem van Nederland! ô Eer van 't Zeeuwſche bloed!
Gij hebt de kust geſchuimd van 't Britſche roofgebroed.
ô Goede God! heb dank, nu 't mij hier mag gelukken,
Den grootſten Waterheld in mijnen arm te drukken,
Die Brit en Portugees en Zweed tot vrede dwong,
En 't gierig plondernest des Algerijns beſprong.
Mij dunkt, daar 'k reeds van ver het oorlogsvuur zie blaaken,
Dees krijg zal uwen roem, zo 't noodig zij, volmaaken.
'k Liet dit der vriendſchap toe, gaat de achtbre Zeeheld voort.
Maar wie gelooft den lof, dien hij van vrienden hoort?
'k Zou anders in uw' roem, mijn dappre vrienden! weiden,
In wondren, die uw' naam de waereld door verbreiden,
En die ge inzonderheid bij Cormantyn beſtondt.
Ik zag den aanſlag, dien ge u rustig onderwondt:
De landing aan die kust, bij 't barnen van de golven;
De booten, onder 't zout met al hun volk bedolven;
't Verdoofde vuur des Brits; 't verjaagde Negervolk;
De vlam der Negerij, wier rook, als met een wolk,

Het

Het oog van 's vijands heir verblindde. — Duizend daaden,
Door uwen arm volvoerd, verdienen lauwerbladen,
Wier luister eeuwig blinkt in 't aanzien van den nijd,
Terwijl het nakroost u zijn liefde en eerbied wijdt.
Ik wachtte inmiddels, op de tijding mij gezonden,
Prins ROBBERT met zijn vloot. Doch, als we in 't eind verſtonden,
Dat hij aan 't Krijtgebergte als vastgekluisterd ſcheen,
Wendde ik mijn kiel en vloot naar andre kusten heen.
'k Bezocht America en Neêrlands eigendommen.
Der Britten trots was thans tot zulk een top geklommen,
Dat hij aan onzen Staat den oorlog had verklaard.
Zoo dra zich dit gerucht bij 't ſcheepsvolk openbaart,
Was, tot mijn zielsvermaak, op ieder Neêrlandsch wezen
Den moed van vroegren tijd, den tijd van TROMP, te leezen.
Jaa! 'k zag den Waterleeuw van Neêrland zijn gebit,
Bij 't ſchorten van zijn muil, vertoonen aan den Brit,
En door zijn' ſcherpen klaauw een aantal volk en ſchepen
Van 't roofziek Albion als krijgsbuit naar zich ſleepen.
't Werd tijd dat nu mijn vloot het Vaderland bezocht.
Doch welk een droevig nieuws verneemen we op dien togt,
Bij Hitlands ſteile kust! Hoe ſidderden mijn Helden,
Toen ze, in den Krijgsraad, mij dees rampmaar hoorden melden!

De

De vloot van Neêrlands Staat, die met de Britten ſtreed,
Is voor hun magt gevlucht, daar veelen hunnen eed
Lafhartig ſchonden, door het zeegevecht te ontwijken;
Schoon andren dubblen moed, hoe vruchtloos, deeden blijken.
Het ſchip VAN WASSENAAR, wien 't Opperſte gezag
Der vloot was toebetrouwd, vloog met een zwaaren ſlag
Door 't buskruid in de lucht, met vijfmaal honderd zielen.
Dit jaagde een' doodſchen ſchrik door al de Staatſche kielen:
Vooral, daar KORTENAAR, de naaste tot den ſtaf
Van 't hoofdbewind der vloot, alreeds den doodſnik gaf.
Ik ſprak, hoe zeer mijn ziel de naare tijding ſmartte,
Zo veel mij mooglijk waar', den Krijgsraad moed in 't harte;
Maar 'k wist ook, hoe de vloot van 't waakzaam Albion,
Nu ongehinderd, ligt ons ſmaldeel neemen kon.
Doch een bedaarde geest moet ſteeds, in krijgsbedrijven,
De meester van het roer der raadsbeſluiten blijven,
En, als het zwak kompas van 's menſchen zinnen faalt,
Schenkt vaak de algoede God, wiens wijsheid nimmer dwaalt,
Een uitkomst, die getuigt, dat al het menschlijk poogen
Bezwijkt voor eenen wenk van zijn geducht vermogen.
Dit bleek. — Door zijnen arm werd onze vloot beſchermd.
Had God zich over ons, zo weerloos, niet ontfermd,

'k Had

'k Had nimmer uit uw hand het hoofdbewind ontvangen.
Mijn togtgenooten zou de boei der Britten prangen:
Jaa zelfs de kielen, aan ons toevoorzigt betrouwd,
En door de Britten reeds als wisſe prooi beſchouwd,
Beſtookten thans misſchien de Vaderlandſche kusten.
In 't kort, terwijl wij ons om 's vijands vloot ontrustten,
Waarvan zich reeds een zeil vertoond had aan ons oog,
Zond God een dikken mist, die Englands vloot omtoog.
Mijn vrienden! was mijn taal, ziet gij dien nevel daalen,
En hier en zuidwaards op het zonlicht helder ſtraalen?
Gij ziet het, God geleidt de kielen van den Staat.
Komt! ſteunt op Zijne hulp, die wankelt noch vergaat.
En, door dien Gids geleid, landde ik ten langen leste
Voor 't Gat der Westereems, en kwam in Delfzijls veste.

M. A. DE RUYTER.

DERDE BOEK.

De witt en heel de ſchaar, die uit de ruyter's mond,
Zijn grootſche daaden, met verwondering, verſtond,
Ziet hem, daar hij volcindt, ſtilzwijgende aan, ten teken
Des diepen eerbieds, die elks hart vervult, op 't ſpreeken
Van eenen man, die, ſchoon hij 't grootst beſtaan vermeldt,
In needrigheid zijn' roem, in God zijn grootheid ſtelt.
De witt bedankt in 't eind den Held, en zegt: Mijn vrinden!
Wij zien, hoe dapperheid en deugd zich hier verbinden.
Beſchouwt ze als dochters door één moeder voortgebragt.
Gewis, zij beide zijn uit eene wondre kragt
En vaardigheid der ziele oorſpronglijk. Welk een grootheid!
De hand, die zegepraalt op losgelaaten ſnoodheid,
Maar nooit baldaadig woedt, wordt door een hart beſtierd,
Dat op der driften heir reeds heeft gezegevierd.
De ruyter ging ter zijde, en zag, op 't veld der baaren,
Den ſchat der Maatſchappij van de Oosterhandelaaren

Hem

Hem naadren, door een deel van 't Scheepsgelei gedekt;
En, daar het marren aan de kust hem ſmert verwekt,
Om 't uitſtel van de wraak op Englands dwinglandije,
En ſlechts één handelkiel der Oostermaatſchappije
Nog mangelt aan de vloot, zegt hij: Mijn vriendenſtoet,
Die zo veel zucht voor 't heil van Neêrlands handel voedt;
Dees vloot, door ons beſchermd, verſtrekt daar van ten teken.
Maar nu we aan deze vloot één ſchip ſlechts zien ontbreeken,
Zou dat ons toeven doen aan dit gevaarlijk ſtrand,
Met zo veel kostlijkheids aan onze zorg verpand;
Terwijl de zomer reeds vertrekt naar 't warme zuijen,
En hier de woeste herſst, met ſneeuw en hagelbuijen,
De golven teistren zal, en zich de westewind
Als in een eedgeſpan met rots en klip verbindt?
Het zonlicht, dat wij ſpade en ſpader op zien klimmen,
Rijst nauwlijks aan den trans of neigt weêr naar de kimmen.
Doch dit gevaar, hoe groot, waar' nog het hoofd te biên:
Ware Englands vloot nabij, wij zouden 't niet ontzien.
Maar zaagt gij niet het bloed van honderd Helden vlieten;
Den grooten KORTENAAR, den Held der Maas, doorſchieten;
Het lot van WASSENAAR; de gantſche vloot verſpreid;
Een deel, der Britten buit, gevangen weggeleid?

Gij zaagt die ijslijkheên, en aan uw roemrijk leeven,
Aan 's Lands geduchte vlag blijft nog die ſchandvlek kleeven.
Kom, wisſchen wij die af in 's vijands rookend bloed,
En dat Brittanje beev' voor uw' getergden moed.
De ſlaap had deezen nacht mijne oogen pas geſlooten,
Of 'k zag, als in een' damp, een aantal togtgenooten,
Gevallen in 't gevecht, zo doodlijk voor OBDAM.
Een hunner, nog gezengd door 't blaak'ren van de vlam
Des buskruids, zag mij aan, en knarſende op zijn tanden,
Ontviel hem 't krijgsgeweer. Met half verſchroeide handen
Bood hij den ſtaf der vloot mij ſiddrende aan: de ſpraak
Begaf hem door den rook; zijne oogen riepen wraak.
Doch naauwlijks had die hand aan mij den ſtaf gegeeven,
Of 'k zag in eens den rook door 't zonlicht weggedreeven,
En, in een dunne wolk, de ſchim van WASSENAAR.
Hoe digt was hij omſtuwd door een getrouwe ſchaar
Van Helden, nevens hem voor 't Vaderland gevallen!
De lauwers groenden om de hoofden van hun allen.
En eindlijk voerde een rei van 't Hemelſche gezin
Hen, onder blij gezang, 't verblijf der Geesten in.
Ik hoorde nog deez' galm, bij 't naadren van die wooning:
Ziet hier uw eeuwig huis! Nooit derft de Deugd belooning!

'k Schoot

'k Schoot ijllings uit den ſlaap, op 't zien van 't hemelsch licht,
En vind mij voor OBDAM tot broederwraak verpligt.
Jaa! ſprak BOREEL, verrukt: Dat nog dit jaar getuige
Van 's Lands herſtelden roem: dat Englands trotsheid buige!
Of dat, voor 't minst, zijn vloot getart word' tot een ſtrijd,
Indien ze, als korts, de vloot der Batavieren mijd',
En 't dus ondoenlijk maak', dat wij haar magt verkloeken.
Laat ons dien vijand aan zijne eigen kust bezoeken.
Zo ſiddere Albion voor 't wreekend Nederland,
Nu ieder voor de wraak van Heldenſchimmen brandt.
En blijft de Britſche magt een Zeegevecht ontwijken,
Dan zal aan gansch Euroope, aan al de waereld blijken,
Dat, ſchoon de Britſche tong 't Bataafſche volk veracht,
Zijn hart van vreeze krimpt voor Neêrlands watermagt.
Die taal ſchept nieuwen moed. Elk Scheepshoofd kent zijn pligten,
En doet op ieder kiel terſtond het anker ligten;
Men voegt zich ſamen, naar den algemeenen last.
Doch 't ſammlend Oostersch ſchip boeit nog twee kielen vast,
Die, door DE RUYTER's zorg van de andren afgeſcheiden,
Geſchikt zijn om die hulk in veiligheid te leiden.
De Koopvaardijvloot zeilt in 't midden van den wal,
Die op het water vlot, en haar voor 't ongeval,

Dat haar van 's vijands list of ſterkte ſtond te duchten,
Beveiligt en verſterkt. Doch duizend ongenugten
Beſtooken ſtraks de vloot van krijg- en koopvaardij.
Bij groote veiligheid is vaak 't gevaar nabij.
Men zag het ſtarrenheir aan 't ruim des hemels flikkren,
En aan het noorden 't licht, die luchtſtreek eigen, blikkren.
DE RUYTER, die zijn volk geſtadig bezig houdt,
Met minderen van 't zeil, daar hij den wind mistrouwt,
Vangt aan tot JAN DE WITT, terſtond op 't dek gekomen,
Zo ras hij 't Noorderlicht had in de hut vernomen:
Gij ziet hoe wonder fraai dit licht in 't Noorden vonkt;
Jaa de uchtend, die met goud en purperverwen pronkt,
Rijst zeldzaam in dees ſtreek der waereld zo vol ſchoonheid.
't Is of Natuur een kleed van ſchittrend licht ten toon ſpreidt:
Nu ſcheidt het zich van één, gelijk een dun gordijn;
Ginds ſchiet het ſtraalen, als een flaauwe zonneſchijn:
Nu klimt het bloozende op, met ſchemerend gewemel,
En vormt een roode kroon aan 't opperst van den hemel.
Dit fraai verſchijnſel zag ik ſchaars in ons gewest:
Het heeft zijn zetel in het barre Noord gevest,
En is me, als ſtuurman, vaak aan Groenlands kust gebleeken.
Bij kalmte is 't meestentijd een kwaadvoorſpellend teken,

Dat

Dat ras verwisſeling van weêr op zee belooft.
De wind ſteekt ſtevig op. Gij ziet, het licht verdooft,
De ſtarren blinken flaauw. Ik heb reeds last gegeeven,
Tot veiligheid der kiel, om al het zeil te reeven:
Want, zo 'k mij niet bedriege, is ons een ſtorm nabij.
Dit ſchip, ſchoon groot, is rank. Hoe valt het reeds op zij!
De WITT hield zich op 't dek, en ſchonk, bij tusſchenpoozen,
Door zijn' getrouwen raad, den ijver der matroozen
Een' moed, die wondren werkt. Mijn vrienden! riep hij uit,
Schoon door de kragt des winds tot driewerf toe geſtuit:
Mijn vrienden! blijſt bedaard, bij 't woeden van de winden;
Laat vrees noch woeste drift in 't werk uw oog verblinden.
Uw leven is ons lief, als Vaders van den Staat;
En, daar u ons behoud niet min ter harte gaat,
Vertrouw ik dat uw arm, in 't barnen der gevaaren,
Geen moeite ontzien zal, die deez' bodem kan bewaaren.
Jaa 'k bied u zelfs mijn hulp in 't groeijend noodweêr aan.
Met onderſcheid van rang is 't in den nood gedaan.
Hoe deftig ſtaat DE WITT aan Held DE RUYTER's zijde!
Voorvaders! 't naageſlacht benijdt ten deezen tijde
U 't zien van zo veel groots, daar gij 't doorluchtigst paar
Verééнigd zaagt in moed, bij 't wasſend zeegevaar.

Dat

Dat paar, wiens lof den roem der jongren doet verſtommen:
Den grootſten Zeeheld, ooit ten ſcheepstrappe opgeklommen,
Den grootſten Staatsman, ooit ter raadzaale ingetreên,
Zaagt gij, in ſchipbreuksnood, op Delflands kiel bijéén.
De Vaderlandſche trouw, uit beider oog te leezen,
Deed wondren in den ſtorm, jaa blooden ſtoutäarts wezen.
Eén kiel droeg toen het puik der mannen van den Staat,
't Plecht-anker van 's Lands krijg, den pijler van den Raad.
De bulderende wind doet vast de golven groeijen
Tot bergen, die de vloot beſtormen. Onder 't loeijen
Der touwen, ſlaat het ſchuim van 't een naar 't ander boord.
Hoe ſchokt de dierbre kiel van 't ranke Delfland voort!
Nu ſchijnt zij in een dal van 't pekelveld bedolven;
Straks rijst zij uit dat dal, langs ſaamgeſchonnen golven,
Als op een' hoogen berg, van waar zij nederſtort,
Daar door het ſcheepsgaljoen de golf gebroken wordt;
Jaa ſchijnt dan in het diep des afgronds neêr te plompen.
De ruyter prijst het volk, dat, ijvrig aan het pompen,
't Geſcheepte water lost. Mijn ſcheepsliên! zegt de Held,
'k Beken uw werk valt zwaar, en 't woedend zeegeweld
Schokt hevig onze kiel: hoort mast en ſtengen kraaken.
Geen uwer zal zijn' pligt een oogenblik verzaaken.

't Ver-

't Verzuim eens oogenbliks kon allen doodlijk zijn;
Dat thans uw moed zo min, als in den ſtrijd verdwijn'.
Bij 't rijzen van de zon, zal ligt de ſtorm bedaaren;
En God, die 't al regeert, beſtuurt ook deeze baaren:
Verlaat u dan op Hem. Eén wenk ſlechts van zijn wil,
En de opgeſtoken wind bedaart, de zee wordt ſtil.
De donkre nacht vertrekt, met twijfelende ſchreden;
Hij ſloeg zijn droevig ſloers om duizend ijslijkheden,
Wier aanzien 't ruwſte hart, al waar' 't van marmerſteen,
Vermurwen zou als wasch. Gindsch drijft een boegſpriet heen,
De ranke toeverlaat van veege ſchepelingen,
Die op 't gezigt der kiel hun doodſche handen wringen,
En, helpt ons! ſchreeuwen; dat de wind zelfs zwijgen doet. —
Een hooggeſtooven golf begraaft hen in den vloed.
Hoe diep grieft dit gezigt het hart der medebroedren!
't Gevoel van ſterflijkheid, zo leevend' in gemoedren,
Bij zulk een doodsgevaar, verdubbelt en verkeert
In wanhoop, die het hart des vlootlings overheert.
De Ruyter is ontroerd, doch zegt bedaard, te midden
Van zo veel tegenſpoeds: laat ons de Godheid bidden,
En ſteunen op haar hulp. Komt, zijt thans waarlijk groot,
Verwint door uw gebed de wanhoop en den dood.

Al 't ſcheepsvolk, doodsch van kleur, op 't dek bijéén vergaderd,
Vouwt reeds de handen ſaam, terwijl de Leeraar nadert.
DE RUYTER en DE WITT en HUYGHENS en BOREEL
Staan aan des Leeraars zijde. O Godheid! welk tafreel
Van algemeenen nood! hoe kwijnend, hoe wanhoopend! . .
Zo barst de Godsman uit, daar hij 't gebedboek opent.
Hij bidt en ieder bidt. Hij ſchreit en ieder ſchreit.
Hier weenen angst, berouw, natuur en menschlijkheid.
Deeze is om vrouw en kroost, die om zich zelv' bewoogen;
En 't lieve Vaderland perst uit DE RUYTER's oogen
Een halfverborgen traan. DE WITT drukt hem de hand,
En zucht hem biddend toe: God hoede ons Vaderland!
Toen ſcheen een Godlijk iets in aller geest te daalen,
En deed hen op de drift der wanhoop zegepraalen.
't Gebed had hun dien moed, die grootheid ingeſtort,
Waar door de vrees des doods geheel verwonnen wordt.
Het ſcheepsvolk, nu getroost, ſchijnt ſlechts den ſlag te wachten,
Waar meê de ſtorm hen dreigt, die heel den dag zijn kragten
En hevigheid behoudt. DE RUYTER merkt in 't rond
Slechts hier en daar een kiel; en bij den avondſtond
Verheft zich een orkaan: het noord rukt tegen 't zuijen
Met losſe teugels in. De felle hagelbuijen,

Waarmeê de Noordenwind den rug der zee kastijdt,
Die woedend tegenblaſt, daar zij geen teistring lijdt,
Vervangt het warmer zuid, in dikke donderwolken.
De vogels, van om hoog ter neêrgedaald, zijn tolken
En wichlaars van den ſtorm, die boven feller woedt.
De RUYTER ziet, beducht, het onweêr te gemoet.
Dan, ijllings ſchijnt de ſtorm verjaagd naar verder oorden.
Het weinig zeil hangt ſlap. Doch 't Zuiden en het Noorden
Verpoosden ſlechts een wijl, om Neêrlands oorlogsmagt
Straks aan te vallen met vernieuwde woede en kragt.
Een wolk barst klaatrende uit in ſchorre ratelſlagen.
De wind houdt nu geen ſtreek, maar waait, met losſe vlaagen.
De blikſem ſchittert door het touwwerk zeifflend heen;
Hij ſcheurt de dikſte wolk als een gordijn van één;
En elke donderſlag verdooft des ſcheeplings ooren,
Vol angst dat ieder ſlag hem in den grond zal booren.
De regen klettert, en 't aanhoudend blikſemlicht
Maakt waterdroppels vuur, voor 't ſchemerend gezigt.
DE RUYTER, die DE WITT voor 't woedend weêr ziet beeven,
Merkt dat hij worſtelt om dien angst te wederſtreeven.
Neen! zegt DE RUYTER, neen: acht u die ſchrik geen ſchand'.
Ik ſidder zelfs om u, o hoop van Nederland!

En had ik 's Hemels zorg voor mij, in vroeger dagen,
In feller onweêr niet bijzonder gaê geſlagen,
Toen 't blaauwe blikſemvuur ter braamſteng nedergleed,
En echter op mijn kiel geen verder nadeel deed:
Dit onweer zou mijn hart, als 't uwe, ſiddring baaren.
Doch 't eens ontworſtelen van groote lijfsgevaaren
Schenkt aan de ziel, die weet dat God haar Redder leeft,
Een kragt, die pal blijft ſtaan, als alles om haar beeft.
De zee ſtuift hemelhoog, en ieder ſlag van 't water
Bonst op den boeg, en vult, met donderend geklater
En forsch gekraak, het hol, wanneer de donder zwijgt.
De groote mast, die beuk op beuk door 't ſtormen krijgt,
Kraakt dat het ruim weêrgalmt, waar 't ſcheepsvolk reeds moet waaden
In 't water, dat, geperst door losgewerkte naaden
Der ſelgeſchokte kiel, door kist en koffer vliet
Op 't drooge, dat de ſtorm den ſcheepling overliet.
De natte plunje kleeft aan 't lijf der rappe gasten,
En, echter onvermoeid, beklimmen zij de masten,
Schoon 't onweêr met de zee in 't ſtormen zamenſpant;
Zij klautren onverſaagd in 't half vernielde wand.
Eén zegt 'er, daar de moed zijns makkers flaauwt in 't klimmen:
Laat vrij de woeste ſtorm ons buldrend tegengrimmen.

Wat

Wat ſchrikt gij voor een golf! houd ſlechts uw handen vast.
Beklaagt ge u om uw lot: klom niet als Bootsmans gast,
De RUYTER ook in 't wand? Laat nooit dien Zeeheld blijken,
Dat wij op onzen post hem iets in ſtoutheid wijken.

Het ſchriklijk onweer vlucht, ſchoon nog de ſtormwind raast,
En in 't Noordwesten ſtaat, waaruit hij vinnig blaast.
Het bleeke daglicht rijst. De RUYTER, die zijne oogen
Door eenen kijker ſterkt, ziet, in den geest bewoogen
Om 't aaklig lot der vloot, bekommerd langs het veld
Der golven, waar zijn oog geen vijftig kielen telt.
't Meêwaarig hart geraakt, verbergt het moedloos treuren;
Hij tracht met deeze taal zijn Scheepsraad op te beuren.

God zij gedankt, mijn Raad! wie had deez' bangen nacht,
Eén ſchip der ganſche vloot nog bij de vlag verwacht?
Jaa, 't was niet vruchteloos dat wij op God vertrouwden.
Zie beide de EVERTZEN, den jongen en den ouden,
Met KOENDERS in 't verſchiet; ook Walchren, 't Indisch Schip,
Niet ver van onze kiel. Doch 't is, naar mijn begrip,
Noodzaaklijk 's vijands oog in deezen ſtorm te ontduiken.
Laat ons dees ſtijve koelt' ten meesten nut gebruiken,
En richten onzen koers naar 't lieve Vaderland.
De zamelplaats der vloot, bepaald op Doggerszand,

Zij door ons aangedaan; terwijl wij 't beste hoopen.
De Brit moest deezen ſtorm ligt even duur bekoopen;
En, ſchoon ik bid dat God de zielen hebb' geſpaard,
Wensch ik, en deeze wensch rust op een' krijgsmans aart,
Dat God aan hun de kragt des ſtormwinds deed' gevoelen,
Die Nederlands verderf met al hun magt bedoelen!
De zee is nu bedekt met wrakken. Hier en daar
Wordt zelfs het treurig oog een drijvend lijk gewaar;
't Geen traanen ſtorten doet aan 't vaderlandſche ontfermen.
Als in den zomertijd de nijvre bijën zwermen,
Voegt zich haar drom zo digt om éénen ſtam bijéén,
Dat zij de ganſche ſchors met haaren zwerm bekleên:
Zo ziet men thans de mars van één der handelkielen,
In 't zeegeweld vergaan, van 't veege ſcheepsvolk krielen:
Zij dringen digt op een, en om den halven mast,
Nog hangende aan de mars, ſlaan zij hunne armen vast.
DE RUYTER doet terſtond den boot te water zetten;
Doch waarſchuwt elk' matroos om op zich zelv' te letten.
Roeit naar 't noodlijdend volk, dat eischt uw Christenpligt.
Gij ziet, de zee ſtaat hol; gij weet uw boot is ligt;
Draag zorg om met een touw de mars ſlechts voort te ſleepen,
En wacht u, in den boot de manſchap in te ſcheepen.

Die

Dit ware uw aller dood. 'k Weet bij ervaarenis,
Hoe wijze voorzorg meest de beste redſter is.
De boot ſchokt naar de mars. Men werpt den ſchepelingen,
Gereed om van hun wrak het vaartuig in te ſpringen,
Een touw toe, dat gevat in handen, die de nood,
Als met een ijsren vuist, om 't dobbrend ſcheepswrak floot,
Om 't overſchot der ſteng terſtond wordt vastgeſlagen.
Een landverdelger, op een hoogen zegewagen,
Zwelt, daar het juichend volk de lucht weêrgalmen doet
Door 't klaatrend handgeklap, van trotſchen overmoed,
Acht zich een God te zijn; doch zijn gewaande grootheid,
Hoe ſchittrend voor 't gemeen, is 't masker zijner ſnoodheid.
Maar hier, hier zwelt het hart des menſchenvriends van vreugd:
Dees boot is de eerekar der waare heldendeugd;
De ſlag van elken riem der vlugge bootsgezellen
Is boven 't lofgejuich van 't vleiziek volk te ſtellen;
De traan zelfs, die in 't oog des dankbren drenklings blinkt,
Treft meer, dan 't handgeklap, dat tot de wolken klinkt.
De mars is aan het boord van Delflands kiel genaderd.
God lof! roept al het volk, op 't dek bijéén vergaderd,
Wijl de uitgeredde ſchaar ten ſteilen valreep klimt.
't Schijnt dat, beneden haar, de dood op 't zeeruim grimt,

Die

Die wegduikt onder 't ſchuim, bij 't derven zijner prooije.
De RUYTER's aangezigt, altoos gelijk van plooije,
Ontſpant zich thans, op 't zien der zuivre dankbaarheid,
Die, knielende voor God, de ſchoonſte traanen ſchreit.
Terwijl de kleeders nog om 't natte lichaam wappren,
En door een koude koorts des ſcheeplings tanden klappren,
Moet echter nog een zucht ten vollen boezem uit.
De RUYTER hoort met vreugd het hikkend dankgeluid
Van 't pasgeredde volk: de blijdſchap blinkt in de oogen,
Vol traanen, die dit woord des Zeehelds op doet droogen.
Mijn kinders! weest bedaard: te groote vreugd baart ſchaê.
Zijt welkom aan mijn boord. Mijn ſcheepsvolk ſla u gaê.
't Bezorge u kleeding, drank, en kragt-herſtellend eeten.
Een uwer doe mij ſtraks, in kalmer toeſtand, weeten
Het uitgeſtaan gevaar, als ook den naam der kiel,
Waarop u 't ijslijk lot der ſchipbreuk overviel.
De zon breekt vrolijk door. De ſtorm is weggedreeven,
En 't hart des vlootelings van angſt en zorg ontheven:
Wijl hij, wien korts 't gevaar der ſchipbreuk heeft omringd,
Bij 't maaken van het zeil, de blijdſte deunen zingt.
Zo, vangt DE RUYTER aan, daar hij op 't achtbaar wezen
Van JAN DE WITT een' trek van ſlugheid meent te leezen:

Zo

Zo wisſelbaar is 't hart van 't onbezorgd gemeen;
Het beeft gelijk een blad, trekt ſlechts een wolk bijéén;
Maar naauwlijks ziet hun oog één ſtraal van 't zonlicht ſchijnen,
Of ſtraks zal hunne vrees, gelijk een rook, verdwijnen.
Hoor dit als ik, met vreugd. Gelukkig is het lot,
Geringen toegedeeld, door 't wijs beſtuur van God.
't Gemeen blijft ſteeds een kind, in wankelheid van zeden,
En is met weinig heils, jaa met den ſchijn te vreden.

Nogthans, herneemt DE WITT, bedroeft mij dat gedrag:
Bedacht dit zorgloos volk, hoe ver van onze vlag
Veel kielen zijn verſtrooid, of ligt in zee verzwolgen; . .
Welk ijslijk lot voor ons uit deezen ſtorm kan volgen! . . .

DE RUYTER zegt: Hoe braaf u dat gedrag ook ſchijn',
't Zou voor hun zelf, noch 't Land, in 't minst voordeelig zijn.
Een zeeman moet den geest bij vrolijk weêr verkwikken;
Dit drijft den kommer weg. De hachlijkſte oogenblikken
Bragt ik zelf zingend door, bij 't rijpen mijner jeugd.
't Matroozenleeven ſchenkt verwisſeling van vreugd
Aan elk, die frisch en ſterk, in 't prilst der leevensjaaren,
Op zee den aart bezit der wisſelzieke baaren.
Waartoe door hun gezorgd voor Vloot of Vaderland?
Men ſteunt op uwe zorg, en vliegt dus van uw hand.

En waarlijk, laat ons ook op hooger Hulp vertrouwen:
Want God, die ons nog korts zijn' bijſtand deed aanſchouwen,
Bij 't barnen van de zee en 't buldren van den wind,
Is Vader van 't Heeläl, en Neêrland is zijn kind.
Een, in de mars gered, gedost in drooger kleêren,
Treedt onderdaanig toe, en zegt: Gij wenschte, ô Heeren!
Te hooren, welke kiel het noodlot overkwam,
Dat ons bijna verſlond: de Schrik van Amſterdam
Werd onze hulk genoemd. Zij zonk in 't felst van 't weder,
Daar 't pompen vruchtloos was, in 't diepst der zee ter neder.
Wij vloogen naar de mars, die met den halven mast
Geknakt ter neder hong, en ieder rappe gast
Sneed, beevende van drift, 't geſcheurde wand aan ſtukken.
Dus mogten we ons 't gevaar ter naauwernood ontrukken.
Op 't ſchip nog zagen wij hoe Aggesz kiel verzonk,
En al de manſchap in het grondloos diep verdronk;
Behalven drie, door ons vóór 't noodlot ingenomen,
En op de mars met ons op nieuw den dood ontkomen.
Het Brandſchip Rotterdam dreef mastloos ons op zij,
En 't groot Hollandia ſnelde onze mars voorbij;
Doch ſcheen ons naar geſchreeuw en jammren niet te hooren.
Zo ver in 't dobberen ons oog nog na kon ſpooren,

Was

Was 't reeds zijn voorſteng kwijt. — Wij zwierven heel den dag,
Eer ons verlangend oog de kiel der redding zag.
De RUYTER, die op last den Scheepsraad ſaam vergadert,
Spreekt, als der Staaten mond: Wij zijn nu 't punt genaderd
Van 't breede Doggerszand, en tellen deezen ſtond
Tot nog geen veertigtal van kielen in het rond,
Die, als wij tegen ons de Britten op zien daagen,
Met hoop van goed gevolg een' aanſlag kunnen waagen.
Der Staaten vloot, hoe kleen, zeil' toch in orde voort.
'k Heb twijfelend van ver agt ſchepen opgeſpoord;
Maar wil dat deeze vloot in tweeën zich zal ſcheiden:
Ik zal het ééne deel, en EVERTSZ 't ander leiden.
Men denke, indien de vloot des vijands ons genaakt,
Dat God der zwakken arm ſomtijds zeeghaftig maakt.
Eén hand, door God verſterkt, kon duizenden vernielen.
TJERK HIDDESZOON DE VRIES zeilt op met twee paar kielen,
En wordt in aller ijl aan Delflands boord geroeid.
De VRIES, wiens fier gelaat van helden-ijver gloeit,
Vangt aan, naa zijne groet: ô Dappre ſchaar! mislukte
Ons doel, daar 't ongeluk de Staatſche vloot verdrukte;
Nu zal men ligt ons wit beſchieten binnen kort,
Ten zij het door den ſtaat der vloot verhinderd wordt.

De magt van Engeland onthoudt zich in dees ſtreeken;
'k Ben in een ſchutgevaart haar ſterke vloot ontweeken:
Want, ſchoon de dikke mist ons 't juist gezigt verbood,
Ik ſchat des vijands magt wel zestig zeilen groot;
Nogthans dunkt mij het best haar' aanval niet te ontwijken.
Wie zonder vechten deinst, doet ſtrafbre lafheid blijken.
De trots is ſlechts een reus, ligt velbaar door den moed,
Die vaak het grootst gebrek aan oorlogsmagt vergoedt.
Jaa, zegt DE RUYTER, die zijn boezem voelt ontbranden
In 't edelst heldenvuur: De Roem der Nederlanden,
Die als een zinkend ſchip in 't oog der volkren is,
Herſtelle ons aller moed. Dat wij de duisternis,
Die Neêrlands naam bezwalkt, door onzen moed verdrijven,
En in Europa's oog 't ſieraad der Helden blijven!
Men zoekt den vijand op; doch deeze, niet bewust
Van Neêrlands ramp ter zee, onthoudt zich aan zijn kust.
DE RUYTER ziet vol vreugd der ſchepen tal vergrooten,
En troost met dit geluk zijn ſtoute togtgenooten,
Wier oog een donkre zweem van ontevredenheid,
Om hun mislukte hoop, langs 't manlijk aanſchijn ſpreidt.
Intusſchen wordt de tijd niet vruchteloos verſleeten,
Daar waakzaamheid, aan 't roer van 't Hoofdbewind gezeten,

Tot

Ter oefening der vloot een' ſpiegelſtrijd beveelt.
Dees wijze last, door 't hoofd der ſcheepsmagt uitgedeeld,
Wordt daadelijk volbragt. De vloot, vanéénggeſcheiden,
Begint een flaauw tafreel des krijgs ten toon te ſpreiden;
Wijl 't werkzaam Opperhoofd 't beleid-gebrek aanſchouwt
Bij mannen, op wier moed en hulp hij had vertrouwd.
Nu is mij, zegt de Held, uit dit gevecht gebleeken,
Hoe tot ons heil de Brit dees kusten is ontweeken.
Ik looſ der vaadren God, die onze magt weêrhield.
Door zulk verkeerd beleid ware onze vloot vernield;
En Neêrland, dat voorheen den vreê bevocht op Spanje,
Had ligt een' ſlaaffchen vreê geſmeekt van Groot-Brittanje.
Neen! dat ons Neêrlandsch volk met de oude grootheid prijk'.
Uw vlijt maake uw beleid aan uwen moed gelijk.
Een maar, die WILDSCHUT brengt, beroert geheel de vloote:
VAN NES, DE RUYTER's vriend, en trouwen togtgenoote,
Dus liep het bang gerucht, begrimt het Britsch geweld.
Hij, in het woedend weêr de vloot voorbij geſneld,
Wordt, met een vijftiental van dwaalende oorlogſchepen,
Door Englands watermagt veréénigd aangegreepen.
DE RUYTER's hart ontzet op 't hooren deezer maar'.
Hij zegt: Mijn boezemvriend, VAN NES, in krijgsgevaar!

Ach! mogt ik, nevens hem, der Britſche trotschheid toonen,
Hoe onzer vaadren moed nog leeft in 't hart der zoonen.
't Is nu geen marrenstijd. Men zett' de zeilen bij.
Al mogt de ſcherpe klaauw der waterdwinglandij
VAN NES den Heldenſtoet van onzen Staat ontſcheuren;
Jaa zelfs al dorst zij hem naar 't kermend moordhol ſleuren:
Een held, die zo veel trouw als mijn VAN NES bezit,
Zij door ons aller vuist ontwrongen aan den Brit.

M. A. DE RUYTER.

VIERDE BOEK.

De ſchrik, gelijk een koorts, door 't rillend lijf gevloogen,
Doet alles ſchemeren en ſluit des lafäarts oogen;
Die dan in 't beeldrijk brein, door drift op drift beſtormd,
Een mogelijk gevaar tot zeker onheil vormt.
Dees geestdrift had het brein van WILDSCHUT aangegreepen,
Die zulk een ijzing baarde op al de Staatſche ſchepen.
De RUYTER, die getrouw VAN NES ter hulpe ſpoedt,
Ziet zich op 't onverwachtst door deezen Held begroet,
Die met zijn ſmaldeel daagt. Naauw was zijn komst vernomen,
Of de Admiraal gebiedt VAN NES aan boord te komen;
Waar hij, op hoogen last, zijn krijgsbedrijf verhaalt.
'k Was, zegt hij, door den ſtorm dra van de vlag gedwaald,
En had het ſchoverzeil en mijn bezaan verlooren;
Jaa vreesde met mijn volk in 't graf der zee te ſmooren,
Daar 't pompen vruchtloos ſcheen, bij 't einde van den dag,
En ik, den ganſchen nacht, noch licht noch vuuren zag.

Doch,

Doch, toen het daglicht rees, beſchouwde ik wat gevaaren
Wij allen, bij geluk, dien nacht, ontworſteld waren.
'k Vond door veel kielen mij omringd van allen kant.
Hoe ligt had mijne kiel, waar' zij door 's Hemels hand
Niet wonderlijk beſchermd, een haarer togtgenooten,
In dikke duisternis, ten afgrond kunnen ſtooten,
Wier ſchok op onzen boeg misſchien zo hevig klonk,
Dat ik met al mijn volk aan haare zij verzonk!
Doch, wijl 'k mij met de gunst der zorgende Almagt ſtreelde,
Verzamelde ik terſtond de ſchepen, die 'k verdeelde
In drie eskaders, nu 't gemis van hooger vlag
Mij over deeze vloot van 't hoofdbewind voorzag;
Terwijl ik in 't verſchiet een naadrend viertal telde
Van Englands oorlogsvloot, dat ons de komst voorſpelde
Der gantſche watermagt van dat ſtrijdhaftig volk.
'k Seinde ieder Scheepshoofd aan mijn boord, terwijl die wolk
Van krijgsramp ſamentrok; en, naa den Raad te ſpannen,
Begon ik op dees wijs: Gij merkt, Bataafſche mannen!
Ons noodlot is nabij. Gindsch naakt de Britſche vloot:
Wij, vijftien ſchepen ſterk; zij, tagtig zeilen groot;
Wij, door den ſtorm gebeukt, en zij dien ſtorm ontloopen.
Staat ons op iets, dan op genaê des Brits te hoopen?

'k Zag

'k Zag op die droeve taal, dat ſtraks een ſiddering
Het vaderlandſche hart der dappre ſchaar beving.
Of, ging ik ſtoutlijk voort, durf ik mijn oog vertrouwen?
Mag ik in u de deugd in al haar kragt aanſchouwen?
ô Jaa! uw aanſchijn ſpreekt: Gij zijt zo groot als braaf,
En kiest den heldendood in ſteê van de overgaaf.
Dees keus zou zelfs het hoofd der vlootelingen roemen,
En 't mannelijk beſluit een eedle wanhoop noemen.
Want zo de Britſche magt dees kielen overmant,
Verwekt ze een dubble ſchade aan 't kwijnend Nederland.
's Lands vloot verminderd en de Britſche toegenomen...
ô Neen! laat ons den dood, der Helden roem, niet ſchroomen;
En kiezen wij het best voor Neêrlands oorlogsmagt.
Komt, vliegen wij ten ſtrijd, waar ons de glorie wacht.
Jaa! ſprak toen BLANKENBURG, dat wij in de oogenblikken,
Als England zegeviert, den ſtoutſten Brit doen ſchrikken,
Daar 't brandend lont de vlam in 't doodlijk buskruid ſteekt,
Ons aller roem voltooit, ons aller ſterflot wreekt,
Door zulk een rijken buit aan zijn geweld te ontrukken.
Een zeker noodlot zal de Staatſche magt doen bukken;
Dus zien we elkander hier voor 't leſt, naar allen ſchijn.
Maar, Helden! welk een troost, dat we allen Christnen zijn!

Mij dunkt, 'k zie de eeuwigheid op 't glorierijkſte ons naadren.
Toen zwoeren wij te ſaam den duuren eed der Vaadren,
Zo waarlijk helpe ons God! en ſcheidden ſtil vanëen;
Terwijl reeds over ons het lot geworpen ſcheen.
Doch hoe bedroog men zich! De Brit, wien 't al voorſpoedig
In wind en krijgskans liep, ſcheen wankel- en flaauwmoedig.
Het lichaam zijner vloot dreef werkloos achter af;
Daar ſlechts een deel met ons zich in den ſtrijd begaf.
Of mooglijk dacht hij thans, dat wij, door ſchrik verſlagen,
Om die geduchte vloot, geen pooging zouden waagen.
Men zocht een Indisch ſchip te ontrooven aan mijn vloot;
Doch, wijl ons kleen getal een fellen weêrſtand bood,
Hield Englands ſmaldeel af, en wij, wij zegevierden.
't Scheen, dat de Britten door Gods arm weêrhouden wierden,
Als aan den laffen dienst der traagheid vastgeſnoerd.
En echter... Eedle rei van mannen! 'k ben ontroerd,
Nu ik 't u melden moet.... Schoon God ons dus beſchermde,
Jaa over Neêrlands magt zo merkbaar zich ontfermde,
Twee hunner, die Gods hulp bezwoeren aan mijn boord,
Verbraken, door hun vlucht, het heilig krijgsmans woord.
Ondanks den eed bij God, die zigtbaar hen bewaakte,
Onttrok zich WILDSCHUT, toen de vijand ons genaakte,

Met

Met OOSTRUM, aan 't gevecht. Hoe gaarne ik 't hun vergaf,
'k Misdeed, indien ik zweeg; hun wanbedrijf eischt ſtraf.
DE RUYTER dankt den Held, en zegt: dat de ontrouw beeve,
En haar geſtrenge ſtraf een heilzaam voorbeeld geeve;
Dat voor dier laffen oog de kling verbroken word',
Die hun verwijfde vuist heeft aan de heup gegord.
Doch gij, doorluchtig Held! zijt aller eerbied waardig.
Veelligt is op de Maas het nieuwe ſchip reeds vaardig,
Dat u als Scheepsvoogd wacht. Spoed u naar Rotterdam,
En meld den rampſpoed, die 's Lands kielen overkwam.
Keer ras tot ons te rug, en boet ook ons verlangen,
Door ons, uit uwen mond, bericht te doen ontvangen,
Hoe 't lot van onze vloot in Neêrland wordt beſchouwd,
Dat waarlijk op haar magt te moedig had vertrouwd.
De lafaart WILDSCHUT treedt, met OOSTRUM, bleek van kaaken,
Daar hun geweeten klopt om 't eerloos pligtverzaaken,
Ter achtbre ſcheepshutte in. DE RUYTER's vriendlijkheid
Ligt met een donkre frons van gramſchap overſpreid.
Naa uit hun beider mond hun beider ſchuld te hooren,
Vangt hij vol nadruks aan. Wien hadt ge uw' eed gezwooren,
Dien gij zo trouwloos ſchondt? — Aan 't Vaderland en God! —
Met God en Vaderland in 't heiligst werk geſpot . . .

Bedenkt, gevoelt uw ſchuld; en ziet het eereteken
Des krijgsmans, uw geweer, voor uw gezigt verbreeken;
Verlaat terſtond uw ambt en post. Vertrekt en bloost;
Naardien gij baſtaarts zijt van Neêrlands Heldenkroost.
Naa hun vertrek, vervolgt DE RUYTER: Eedle Raaden,
Hoe was dit ganſche jaar mijn hart met vrees belaaden,
Voor 't leed van Nederland! En tot op deezen ſtond,
Steunt mijne vrees, helaas! nog op denzelfden grond.
De Zomer neemt de wijk voor bulderende ſtormen,
Die van het veld der zee een' woesten baijert vormen;
En echter Neêrlands vlag kleeft nog de ſchandnaam aan,
Dat zij door Englands vloot zich eens uit zee liet ſlaan.
Zal nu de Staatſche vloot 's Lands ree ter wijkplaats kiezen,
En bij geheel Euroop' den ouden roem verliezen?
Wat dunkt u, Heldenſchaar! voegt dit aan Neêrlands vloot?
Neen! zegt DE WITT, ſchoon 't lot ons ſtaâg den rugge boodt;
Hij, die de wisſelkans niet ſtoutelijk durft waagen,
Slijt, zonder naam of eer, in vadzigheid zijn dagen.
't Geluk zij weer beproefd, hoe wankel op deez' togt;
Jaa zelfs door onze vloot des vijands kust bezocht.
Dat we onzer kielen ſchade op Englands kielen wreeken,
Door ze in de havenplaats van Duins in brand te ſteeken.

Schoon

Schoon dit ontwerp ook faal', wij volgden onzen pligt;
En wie iets ſtouts begint, heeft reeds iets groots verricht.
Doch nu de havens van 's Lands kusten in te loopen,
Zou voor de Staatſche vlag ſlechts ſchande op ſchande hoopen.
Neen! dat in eens de roem der Vaderen herleev',
En Londen op 't gezigt van onze ſchepen beev'!
De Theems, hoe prat en fier op hooge hofgebouwen,
Schrikk' voor het donderen van Nederlands kartouwen.
Welaan dan, ſpoeden we ons; hier baart het marren ſchaê;
En dat, op deezen togt, het Schip Hollandia
Van meerder heils getuig', dan Delflands kiel gebeurde.
Terwijl men op dees taal dien eedlen moed beſpeurde,
Dien 't vrijgebooren, dien 't Bataafſche hart gevoelt,
Als 't voor zijn vaderland en volk iets groots bedoelt,
Verneemt men 't ſchip der Maas, met Held VAN NES, van verre.
Dees nieuwe en ſchoone kiel vertoont zich als een ſterre,
Die goed geluk voorſpelt en aller oog behaagt,
Daar zij d'alouden naam der zeven landen draagt.
Jaa, roept men, van haar' mast zal de Admiraalsvlag waaijen,
Waaraan geheel Europe eens de offers toe moet' zwaaijen
Van onverganglijke eer, wanneer de trotſche Brit
Den Nederlandſchen Staat, gebukt, om vrede bidt!

Zo ſchoon blonk zelf die kiel den Admiraal in de oogen,
Dat hij, door 't fraai gebouw van ver reeds opgetoogen,
Zijn ſchip een poos verlaat om 't zeekasteel te zien,
Waarop eerlang zijn ſtaf 's Lands ſcheepsmagt zal gebiên.
VAN NES begroet den Held. Terwijl ze op 't ſcheepsdek wandlen,
En van het meesterſtuk der ſcheepsbouwkunde handlen,
Ontdekt DE RUYTER, dat op 't wakker aangezigt
Des dapperen VAN NES een zweem van droefheid ligt.
Gij hebt, begint welras DE RUYTER, op mijn vraagen
Naar 't lieve Vaderland, hoe 't in dees bange dagen,
Zich troostte in zijnen ramp, ſlechts kort beſcheid gedaan.
Maar 'k meen iets treurigs in uw oogen gaê te ſlaan;
Ontdek mij wat u deert, houd niets voor mij verholen.
Een ziel, die 't licht bemint, kan niet in 't duister doolen.
VAN NES leidt hem gereed ter ſcheepshutte in, en zegt:
Mijn vriend! zou ik, op 't naauwſte aan uw belang gehegt,
Door vriendſchaps ſterken band, den zwadder, uitgeſpoogen
Op uwen heldenroem, met onverſchillige oogen
Zien kleeven aan uw' naam. Neen, edel Krijgsman! neen;
De vriendſchap duldt zulks niet. Onze eer en ſchand zijn één.
Door 't laage volk wordt ras beweezen dienst vergeeten.
De Laster met den Nijd, ſteeds op de Deugd gebeeten,

Ver-

Verbreidt, vergroot uw' ramp door 't zugtend Nederland.
Hoe blindt men 't oog des volks! wat delft het klein verſtand
Naar de oorzaak van het leed, 's Lands kielen wedervaaren!
't Vraagt geemlijk: hoe dus lang de ſchepen nutloos waren?
Dat Eendragt magt maakt, zegt de ſpreuk van onzen Staat:
En 't volgen van die leus, zoo wel in krijg als raad,
Deed wel in vroegren tijd de Britſche zeemagt zwichten;
En zou de Staatſche Vloot nu min, dan toen, verrichten,
Indien die gulden ſpreuk nog trouw behartigd wierd?
Dan ware op Englands magt reeds lang gezegevierd.
Doch Tweedragt koos men thans, helaas! ter togtgenoote;
Verkeerd ſtuurt zij het roer der uitgezonden vloote.
DE RUYTER, (dierbaar vriend! vergun dat ik de taal
Des Laster u vermeld'.) zo ras tot Admiraal
Verheven op 's Lands vloot, als hong van zijne handen
De zege van de vlag, en 't heil der Nederlanden,
Dingt daaglijks, met DE WITT, die zich aan boord bevindt,
Als Godſpraak van den Staat, naar 't Oppervlootbewind.
En ieder kent den aart van JAN DE WITT, zo vinnig,
Jaa, waar het heerſchen raakt, balſtuurig en ſtijfzinnig.
Zie daar de bittre bron, waaruit 's Lands onheil welt.
Zo ſpreekt de Lasterzucht van Neêrlands grootſten Held.

Zo

Zo durft ze omtrent DE WITT, het puik des Raads, zich uiten.
Ik trachtte ras den loop van deeze maar te ſtuiten;
En, 'k zeg den Hemel dank! 't is mij in 't eind gelukt.
Ik heb DE WITT en u den Lastermuil ontrukt.

Uw daad, herneemt de Held, met eenen lach op 't wezen,
Verdient gewis mijn dank! uw ijver zij gepreezen.
Maar denkt gij dat mijn hart ontzet op dit bericht?
ô Neen! de ſchoone Deugd, als door een Godlijk licht
Omſcheenen, mag een wolk van haat of nijd bedekken:
Dat duister zelfs zal haar te meer tot voordeel ſtrekken,
Als zij, wanneer de wolk voor 't licht der waarheid wijkt,
Voor 't oog dat haar herkent, met dubblen luister prijkt.
Laat de adder van den haat haar' vuilen zwadder ſchieten,
En voor een poos vermaak in onzen hoon genieten:
Zij ſchiet haar gif vergeefs, jaa bijt haar tanden af,
Wen zij haar kragten ſpilt op 't ſtil en eerlijk graf.
Een man van deugd en eer moet, bij het pligtbetrachten,
De taal des Lasters, als 't gebas eens honds, verachten.

DE RUYTER toeft niet lang; aan eigen boord gekeerd,
Meldt hij hoe Lasterzucht den naam der Deugd onteert,
En doet, om met de daad die blaam te wederſpreeken,
De ganſche vloot terſtond naar England overſteeken;

Op

Op dat dáár de eendragtsband, geſtrikt door deugd en trouw,
Aan 't oog van Neêrland en Europa blijken zou.
De Peſt, zo blaauw als lood van aanſchijn, uit de holen
Des afgronds opgedaagd, en in wier hoofd twee koolen
Van rood en doodlijk vuur, in ſteê van oogen, ſtaan,
Greep met haar kille vuist het vorſtlijk Londen aan,
Verſpreidde ſchrik en dood bij Englands vlootelingen.
Weldra zag zich de peſt door haaren ſtoet omringen:
De kwijning volgde haar, de moedloosheid verſcheen,
En de adem van den dood blies door de wijken heen.
Het negenduizendtal, in ééne week verſlonden
Door 't peſtvuur, maakte een graf van 't groot en volkrijk Londen.
De Koning ſtaarde, ontzet, op 't purper van zijn' troon,
Bezefte de ijdelheid van ſchepter en van kroon.
De Staatsman lag, vermoeid, de lang gezwaaide veder
Op 't achtbaar boek des Raads, met klamme handen, neder.
Des Krijgsmans arm hing ſlap; het nijver handwerk zweeg;
Het koopkantoor, de markt, jaa zelfs de beurs ſtond leêg.
Gods Tempel kon alléén het volk vertroosting baaren,
En 't greep, in deezen nood, de hoornen der altaaren.
Doch aan 't regtvaardige oog der werkende almagt ſcheen
De bange jammerſtaat dier burgren nog te kleen.

Dees maar klonk door de ſtad, dat Hof en Raadzaal trilde,
Jaa 't kwijnend volk van ſchrik op 't veege ziekbed gilde:
DE RUYTER, met de vloot van 't grimmig Nederland,
Dat niets dan wraak begeert, vertoont zich aan het ſtrand,
En legt de Zeevaardij der Britten aan de keten.

Nu wordt een oogenblik de ramp der peſt vergeeten,
Wijl zich 't verbaasd gemoed, bij 't naadrend krijgsgeweld,
Den val van Englands roem en Neêrlands zege ſpelt.
Maar God, die, door 's Lands vloot, het Britſche hart doet beeven,
Keurt best het groot ontwerp der Landing te weêrſtreeven.
Wanneer de vloot een ſtad der Britſche ree genaakt,
Wordt, om den tegenwind, de landing ſteeds geſtaakt.
Schoon dit het volk bedroeft, 't verheugt zich in 't ontrusten
Des ingeſlooten Brits, en ziet, aan zijne kusten,
De vuuren, ten bewijs der vreeze, alöm geſtookt.
Schoon 't Nederlandſche bloed door heldenijver kookt,
En zich vast dag aan dag kragtdaadig wenscht te wreeken,
't Volk troost zich, dat den Brit zijn koenheid is gebleeken;
En dat, ondanks zijn' moed, door 's Hemels arm alleen,
De Nederlandſche vloot niet op den Theems verſcheen.

Naa dat de Staatſche magt de Britſche, dertien dagen
En nachten, met haar vloot in boeijen hield geſlagen,

Komt

Komt heel de Scheepsraad ſaam, aan 't boord van d'Admiraal,
Die vriendlijk hen begroêt, met dees manhafte taal:
ô Helden! die met ons uw kragten hebt vereenigd,
En Neêrlands bittren ramp door uwe trouw gelenigd,
De Britten zagen reeds, op hun vernederd ſtrand,
De zegevaan des Staats door uwe vuist geplant,
Waar' 't landen ſlechts gelukt; maar ligt wordt zo veel glorie,
Die zulk een heldendaad in Nederlands Historie,
Met gouden letteren, voor 't naakroost boeken zou,
Bewaard voor laater tijd. Wij hebben onze trouw
Dit jaar geſtand gedaan. 't Wordt tijd te rug te keeren,
Daar 'k dagelijks 't getal der kranken zie vermeêren;
En 't naadrend jaargetij, zo vochtig, woest en koud,
Als hoogst nadeelig voor den zeeman wordt beſchouwd.
Het land bewerk' 't herſtel der zwakke togtgenooten.
En wijl de Britſche magt, nog door ons opgeſlooten,
Geen' aanſlag waagen zal in 't woedend jaargetij,
Is thans der volkren goed, het ruim der waatren, vrij;
En England, dat zich zelf Vorſtin der zee durft heeten,
Werdt door de Staatſche magt geſlagen in de keten.
Dat nu de ganſche vloot in drieën zich verdeel',
En elk zijn haven zoek'; daar 'k ZWEERS den post beveel,

Om, met een agttiental van welbemande ſchepen,
Het minst beſchadigd en door ziekten aangegreepen,
Te waaken voor een' tijd op 't ruim der waterbaan,
Om 't zwervend overſchot der Koopvaart gaê te ſlaan.
Vaarwel, doorluchte ſtoet van vrije Batavieren!
Al mogt geen zegekroon uw Heldenſchedels ſieren,
De ſchrik, die bij den Brit den moed heeft uitgedoofd,
Die ſchrik, door u verwekt, vlecht lauren om uw hoofd.
Uw vuist zal in 't vervolg de Britſche grootheid knakken:
Nu ſidderden zij reeds voor bijkans halve wrakken
Van 't overſchot der vloot, die Neêrland nog bezat,
Beſtreeden door den krijg, door ſtormen afgemat.
Zoo moet' de trotſche Brit voor Neêrlands wapens knielen,
Wanneer ons 't volgend jaar, met ſterker oorlogskielen,
Verpoosd door winterrust, ziet naadren tot den ſlag.
Mijn vrienden! jaa mijn hart hijgt blaakend naar dien dag,
Als Neêrlands vrije Staat dien luister zal bezitten,
Dat hij den vrede ſchenkt aan afgeſtreeden Britten:
Een luister, dien uw arm ter zee bevechten moet;
En nooit verkrijgbaar dan voor rookend heldenbloed.
Zo ſpreekt hij, en de Raad ſcheidt moedig van elkander.
De eskaders zeilen op en 't een verlaat het ander,

Bij 't hijsſen van de vlag, die tot een ſcheîſein ſtrekt,
En der vermoeiden hart de grootſte blijdſchap wekt:
Want, daar zij 't balderen der affcheidsſchoten hooren,
Wordt in hun geest de hoop der wederkomst herbooren.
De RUYTER wint met ſpoed de Vaderlandſche ree,
En ziet het hooge land van Texel, dat uit zee
Met ſteile duinen rijst, als 't oogwit zijner hoope;
En wil dat ſtraks de vloot dit Zeegat binnen loope.
De WITT maakt, met BOREEL en HUYGHENS, zich gereed
Ten affland van het ambt, dus lang door hun bekleed;
En, met DE RUYTER in de ſcheepshut ſaam gekomen,
Wordt van den braaven Held, ſtraks de affcheidsgroet genomen,
Door HUYGHENS, die de hand des dappren Zeemans drukt:
Is, zegt hij, geen gevecht ons op deez' togt gelukt;
Wij hebben echter met een' vijand moeten kampen,
Niet minder vruchtbaar in geduchte waterrampen.
Wij zagen uw beleid, uw trouw, uw heldendeugd;
Die hebben zelfs in 't felst der ſtormen ons verheugd.
't Ontzag, dat elk u draagt, is telkens ons gebleeken;
En 't volgend jaar ſtrekk' dit van onzen lof ten teken:
Dat gij, in ſteê van ons aan 't hoofd geplaatst te zien,
Als Opper-Admiraal 's Lands zeemagt zult gebiên.

Ach! zegt DE RUYTER, met een' zucht, die door zijn lippen
Nog ingedwongen wordt, gij vormt van mij begrippen,
ô Braave mannenrei! die enkel in den ſchijn,
Vertrouw mij, 'k weet het best, op mij toepaslijk zijn.
En toont gij mij die gunst door zo veele eerbewijzen,
Ik twijfel, of ik u des laaken moete of prijzen.
Hoe zeer ik, met Gods hulp, mijn driften onderbragt,
De trotsheid blijft een zwak van 't ondermaansch geſlacht.
Maar geef, ô God! dat ik, ſchoon klimmende in vermogen,
Mij zelven ſteeds beſchouw met onbenevelde oogen,
En in den Admiraal, den nu verheven man,
Altoos den jongen van den bootsman vinden kan;
En, zo ik weêr den ſtaf van 't hoogst bewind mogt zwaaijen,
Gedenk', hoe ik voorheen het baanwiel ſtond te draaijen.
DE WITT, geheel ontroerd om zo veel grootheid, zegt:
DE RUYTER! eedle ziel! doe onzer vriendſchap recht,
Indien gij van uw boord naar 's Gravenhaag moogt komen,
Eisch ik dat in mijn huis uw intrek word' genomen.
DE RUYTER buigt beleefd en leidt het driemanſchap,
Bij 't ſteeken der trompet, tot aan den hoogen trap,
Waar langs zij klimmen in de hulk, die afgevaardigd
Ten hunnen dienst, terſtond met ſchoten wordt verwaardigd,

Zo

Zo ras zij, los van 't boord, den ſteven kustwaard richt.
De RUYTER ſpant den Raad, en ſtraft verzuim van pligt,
Neemt lijsten van 't getal der zieken en der dooden,
En wordt door Neêrlands Raad naar 's Gravenhaage ontbooden.
Hoe minzaam ziet de Held, die Neêrland heeft behoed,
Zich door de Vaders van het Vaderland begroet,
Daar hij hun vrije Vlag op d'oceaan doet waaijen!
Een hunner zegt, na hem den wierook toe te zwaaijen,
't Geen aan de erkentlijkheid voor zo veel dienſten past:
Wij kennen al te wel de zwaarte van den last,
Die uwe ſchouders drukt, dan dat wij 't zouden waagen,
U in den winter zelfs een Staatsambt op te draagen.
Schroomt niet, herneemt de Held, zo ik ſlechts dienst kan doen,
Wil ik niet ledig zijn in 't werkloos jaarſaizoen.
Gebiedt mij ſlechts: ik heb dit hart, dit hoofd, dees handen,
Waar 'k mij bevind', gewijd aan 't heil der zeven landen.
's Lands welvaart voor te ſtaan, is de eerſte Burgerpligt.
Uw hart, dit wordt terſtond hem op dees taal bericht,
Vindt zich dan te aller uur tot Neêrlands welzijn vaardig:
Die deugd verrukt ons hart, maakt u elks eerbied waardig.
Dat dan uwe eedle ziel, die ſlechts als pligt beſchouwt,
't Geen ieders lof verdient, de zorg zij toevertrouwd,

Om

Om, naar uw best beleid, 's Lands krijgsvloot toe te rusten.
Zo waak' dezelfde man, die 's zomers Neêrlands kusten
Van roofgedrochten ſchuimt, voor d'aanbouw van de vloot,
Die in 't vervolg 's Lands eer door zijnen roem vergroot:
Want uw doorluchte naam zal Neêrlands naam verduuren.
DE RUYTER volgt dien last en ſpoedt zich naar de muuren
Van 't ſcheeprijk Amſterdam, dat van zijn' lof gewaagt.
De Raad, die voor het heil der zeemagt zorge draagt,
Wacht hem met ongeduld. Zij twijflen, bij 't ontmoeten,
Of zij dien grooten Held als dienaar durven groeten.
Hij treedt ter kamer in. Men biedt den Held een' ſtoel,
Ten blijk van hulde en eer; en, vol van dat gevoel,
't Geen ieder edel hart doet in den boezem zwellen,
En ligt een zwakker geest tot trotschheid overhellen,
Zegt hij, zich plaatſende: De gunst, die mij geſchiedt,
Doorluchte en wijze Raad, verdient een dienaar niet;
Maar 'k zou uw vriendlijkheid op 't hoogst verongelijken,
Liet ik door 't weigeren vermomde trotschheid blijken.
Handhaavers van 's Lands roem en 't recht der vrije zee!
Ontvangt uit mijne hand de wapens, die Guiné,
Door Neêrlands dapperheid, aan England zag ontrukken.
Toen Kormántyn voor 's Lands getergde wraak moest bukken,

Werd

Werd deze ſtandaard ons ten buit op Albion.
Hoe taande in Afrika Brittanjes gloriezon!
Ook wordt dees fraaije kroon, aan Andra's vorst gezonden
Ter gifte, en op een kiel des Britſchen volks gevonden,
Aan u ter hand geſteld. Vervult de tijd mijn hoop,
Dan zal ik, met Gods hulp, zelfs vendels, in Euroop'
Op Englands magt behaald, u leveren in handen;
Terwijl ik 't zeerecht ſtaaf der vrije Nederlanden.
De Zeeraad neemt met dank de zegetekens aan;
En naauwlijks is de Held uit hunnen kring gegaan,
Of daadlijk ziet hij zich door één der Raaden wenken.
Dees zegt: Op dat ge uw roem ſteeds heuchlijk kunt gedenken,
Wordt u, ten klaaren blijk', hoe hoog men u waardeert,
Een zilveren lampet, uit onzen naam, vereerd.
De RUYTER dankt den Raad, en ſlijt de winterdagen,
Nu eens in de Amſtelvest, om werklijk zorg te draagen
Voor d'aanbouw van 's Lands vloot. Nu pleegt hij Neêrlands Staat
In 't vorstlijk 's Gravenhaag, bij zijn ontwerpen raad.
Die nedrig raad begeert, zal zeldzaam glorie derven.
Somtijds beſchouwt zijn oog de drokke timmerwerven,
Aan de oevers van de Maas. Waar hij de voeten zet,
Begroet hem overal de ſchelle loftrompet.

De ſtraatſpraak, het gejuich der dappre vlootelingen,
En de eerſte zitplaats in de Raadsvergaderingen,
Die eenig Zeeraadſchap in Hollands boezem ſpant,
Door hem bekleed, ten ſteun van 't wagglend Vaderland:
't Maakt al in de éénzaamheid zijn dankbren boezem teder;
Hij werpt zich voor zijn' God in dees gebeden neder.
ô God! wat heft ge een' mensch, een' ſtofworm in uw oog,
Een louter niets bij U, door uwe gunst zo hoog!
Mijn boezem kan voor U mijn vrees niet meer verkroppen;
Bewaar, bewaar mijn' voet, in 't ſtijgen op de toppen
Van grootheid en van eer: Hoe ligtlijk ſtruiklen wij!
Hem, die op hoogten klimt, is ſteeds 't gevaar nabij,
Indien hij 't weidend oog durft wenden naar beneden.
Ach! laat mij, daar me uw wil, zo ſteil om hoog doet treeden,
Mijne oogen te aller uur toch vestigen op 't licht,
Ontſtoken door uw gunst voor 't vaak misleid gezigt:
Het licht, dat de aard' beſtraalt met Goddelijke klaarheid,
De nooit verdoofbre zon der Euangelie-waarheid.
Die zuivre waarheids glans toon' mij de ſtappen aan,
Die op den hemelweg van mijnen Heiland ſtaan;
En dat we op 't nedrig ſpoor door Christus ons geweezen,
Te vaster wandelen, als we eigen trotschheid vreezen.

ô God-

ô Godheid! zonder U, bezit geen ſchepſel kragt:
't Vermogen van den mensch is ſlechts ontleende magt.
Dit is in 't voorig jaar, helaas! 's Lands vloot gebleeken.
Laat thans uw hulp in ſtrijd noch raadzaal mij ontbreeken,
Verſterk mij, zo mijn moed voor 't wigtige ambt bezwijk';
Terwijl uw gunst vooral bij 't loeijend krijgsvuur blijk'.
Schep dan in elk een hart ten oorloge opgewasſen,
En ſtort een Leeuwenmoed in 't pooplend hart der dasſen.
Geef mij een beter lot in even groot gevaar,
Dan mijnen ambtgenoot, den dappren WASSENAAR.
'k Beveel, ô Opperheer! mijn lot in uwe handen;
En ſpaar mij, zo dit ſtrekk' tot heil der Nederlanden.
Doch wilt gij mijnen dood en zal hier door 's Lands leed
In 't eind verminderen, het offer is gereed.

M. A. DE RUYTER.

VIJFDE BOEK.

De Lente doet het ijs van 't koud ſaizoen verdwijnen,
En aan haar groene zij den ſchoonen vreê verſchijnen.
Het Munſtersch Mijterhoofd ſteekt, vriendlijk en gedwee,
Den pas getrokkén kling des Oorlogs in de ſcheê;
Doch ſchoon de Lentelucht het aardrijk, hoe bevrooren,
Ontdooid heeft en alöm het boschmuzijk laat hooren,
De haat van Batavier en Brit verkeeren niet.
Men ſtaart reeds op de palm der glorie in 't verſchiet.
Zou hij op 't zagt gezang der woudbewooners letten,
Wiens oor den klank begeert van trommlen en trompetten?
De blonde Bloeimaand, met haar myrthekrans getooid,
Had vruchtloos voor den Held haar lovers rondgeſtrooid.
Geen bloem, geen kruid heeft ſchoon in 't oog der Batavieren,
Dan 't onverwelkbaar groen van palmen en laurieren.
De Bloeimaand loopt ten einde en Neêrlands vloot in zee.
DE RUYTER, met zijn deel geſtevend uit Goeree,

Richt,

Richt, op het ſchoonſte ſchip, de zeven vrije Staaten,
Een deftig gastmaal aan. De Franſchen, toegelaaten
Aan deezen hoogen disch, gewoon aan vorſten-praal,
Bewondren 't voorbeeld van den Opper-Admiraal,
Die nedrig is en blijft, hoe hoog door elk gepreezen;
En, hoe ontzien, de vriend der minſten blijkt te wezen.
De Staatsheld, JAN DE WITT, bekleedt DE RUYTERS zij,
Daar hij 's Lands oorbaar wikt; en woont het ſcheepsfeest bij.
De jonge Oranjevorst, in 't opgaan zijner dagen,
Wiens ſchedel eens de kroon van 't Britſche Rijk zal draagen,
Schoon dit nog in den nacht des tijds onwonden ligt,
Beklimt het ſcheepsdek ook. De Landzaat, duur verpligt
Aan Vader WILLEMS moed, den ſchrik van 't dwangziek Spanje,
Mint, tot verblindheid toe, de Vorſten van Oranje.
Het juichend ſcheepsvolk weidt in 's jongen WILLEMS lof,
Schoon 's Vaders woeste drift de Stad des Amſtels trof.
DE RUYTER, die DE WITT op dit gejuich ziet bloozen,
Temt de uitgelaatenheid der ſchreeuwende matroozen.
Elk zwijgt, terwijl hij ſpreekt: 'k Zie dat de erkentenis
En Vaderlandſche deugd nog niet verſtorven is.
Dit juichen geeft ons blijk, maar wilt uw lofkreet ſpaaren,
Tot gij den jongen Prins, met lauren om zijn hairen,

Ziet keeren uit den krijg: want onverdiende roem
Bederft in 't opengaan der Vorſten leevensbloem.
Zijt welkom aan dit boord, ô Voedſterzoon der Vaadren
Van 't vrije Nederland! ſtroomt u het bloed in de aadren,
Waar door 's Lands toeverlaat, in 't nijpendst van den nood,
Geheel doordrongen was, dan is uw ziel te groot
Om naar het wuft geſchreeuw van juichgraag volk te luistren.
Een laage ziel alleen laat zich door vleitaal kluistren.
Geloof mij, jonge Vorst, ik ben van 't eerst der eeuw,
En ſpreek de waarheid rond, als een gebooren Zeeuw:
Geloof mij, 'k min u meer, dan al de laage zielen,
Die, om uw Vorstlijk bloed en Stamnaam, voor u knielen;
Maar hoor dan ook deez' raad, dien u een Zeeman geeft,
Schoon Neêrland voor uw huis den diepſten eerbied heeft,
Schoon 't u den wijrook zwaait van Bestevaders daaden,
Dat al ſchenkt u geen roem in 's Lands historiebladen.
Pleeg dan bij elken ſtap dus met u zelven raad:
Hoe zal, als 't naageſlacht 't geſchiedboek openſlaat,
Zijn onbeneveld oog deez' ſtap, dees daad beſchouwen?
Zal die den laatren neef mijn' roem of ſchande ontvouwen?
De Prins buigt zich beleefd, en dankt den Admiraal,
Op wiens verzoek hij deelt in 't minlijk ſcheeps-onthaal.

De ruyter geeft den ſtoet van Edelen en Grooten
Een ſchets van 't lijfsgevaar, waar aan zijn togtgenooten,
Met hem, in 't ſtrijden voor 's Lands vlag zijn bloot geſteld,
Daar hij een ſpiegelſtrijd verwekt op 't pekelveld.
De Held, door al den ſtoet omringd op de kampanje,
Barst uit: zo ſtrijdt 's Lands vloot, als 't wrokkend Groot Brittanje
's Lands zeeroem rooven wil; doch met dit onderſcheid,
Daar nu de lucht weêrgalmt van gulle vrolijkheid,
Hoort dan 't verdoofd gehoor ſlechts wraak! en treft hen! ſchreeuwen:
Dan verwt men 't zeeſchuim rood, en menſchen worden Leeuwen.
Dan ſnort het ijzer met een doodelijk gegier
Om al het krijgsvolk heen, als thans het ligt papier,
En 't ſcheepsdek wordt bezaaid met hoofden en met ſchonken.
Veele Eedlen uit het bloed des Franſchen volks ontvonken
Op 't zien van deezen ſtrijd in zulk een' ijvergloed,
Dat Graaf de guiche, met een Franſchen heldenſtoet,
Zich naa den ſpiegelſtrijd verſtout om toe te treeden,
En bot viert aan zijn drift door dees manhafte reden:
De ruyter, edel Held! ſchoon aan het zeegevecht,
De jammren, die gij meldt, gewis zijn vastgehegt,
Nogthans kan zich dees ſchaar van Franſche jongelingen,
Kan zich dit kloppend hart des ſpreekers niet bedwingen

Te

Te wenſchen om een deel des krijgsroems uwer vloot:
Maak ieder hoofd voor hoofd uw' togt- en ſtrijdgenoot:
Ons Frankrijk heeft het zwaard ook uit de ſcheê getoogen,
Maar vestigt op uw hulp in deezen krijg zijne oogen.
Geef dan één lauwerblad van glorie aan Bourbon,
Als Neêrland Lauren oogst op 't ſiddrende Albion.
DE RUYTER antwoordt hem: wilt gij het leeven waagen,
Om eenen lauwerkrans of lijkcipres te draagen.
Uw wensch worde opgevolgd; maar denkt, wanneer gij ſtrijdt,
Dat gij, op Neêrlands vloot, Bataafſche helden zijt,
Op 't woord, op eenen wenk van hunnen Scheepsvoogd vaardig.
Gedraagt u uwen rang en Frankrijks grootheid waardig,
Verdeelt u op 's Lands vloot en ſterkt in 't ſtrijdens-uur,
Den moed des Bataviers door 't Franſche heldenvuur.
't Gezelſchap ſcheidt van één, DE WITT, die, vol ontroering,
DE RUYTERS boord verlaat, ziet met een geestvervoering,
De kiel des Admiraals, en zegt: Het Vaderland,
Voor wiens geluk ons hart in heeten ijver brandt,
Moet deeze hulk des Staats met oogen vol vertrouwen,
Jaa, met hetzelfde vuur van dankbaarheid beſchouwen,
Als eertijds Israël de wolk- en vuurkolom,
Die de Englen droegen voor 't beweegbaar Heiligdom.

De

De Staatſche vloot zeilt op en zoekt de Britſche ſtranden.
Wel ras verdwijnt de kust der vrije Nederlanden:
De laatſte toorenſpits is reeds 't gezigt ontvlucht,
En 't oog des vlootelings ziet niets dan zee en lucht.
DE RUYTER, op wiens kiel de Hoofden thans vergaadren,
Vangt dus manmoedig aan: Gij ziet het tijdſtip naadren
Dat ons de Britſche vloot, en 't uur des ſtrijds genaakt;
'k Weet, dat der meesten hart reeds naar het vechtſein haakt.
'k Heb echter u nog kort en rustig toe te ſpreeken.
Gij, Helden! die den hoon van onze vlag zult wreeken
Op een verraadersch volk, dat 's Lands verdelging zoekt,
Dat ons beſchimpt, verſmaadt, en ons geluk vervloekt:
Den ſtrijdkans, die weldra het lot der vloot zal wezen,
Heeft Nederland zo veel te hoopen als te vreezen.
Denkt, van de zegepraal van onzen waterſtaf
Hangt mooglijk voor altoos het heil des Landzaats af.
Mijn vrienden! tot wat post heeft God u uitverkooren!
Een post, bij zijne magt met hand en mond bezwooren.
Bezeft, dat Gij, naast God, 's Lands ſterkſte ſteunzels zijt.
Hoe reikhalst Nederland naar de uitkomst van den ſtrijd,
Die, zo gij zegeviert, u meer dan lauwerbladen
Van krijgsroem ſchenken zal! Verwoed in bloed te baaden,

Alléén uit zucht naar eer, voegt aan geen Christen-held.
Maar als een trotſche magt 's Lands welvaart met geweld
Ten afgrond ſtooten wil, en lacht met al de ſmarten,
Waarmeê haar woede ons treft, dan roept 'er in de harten,
Hoe christlijk, hoe bedaard, verdraagzaam in hun lot,
Een ſtem, die heilig is, gelijk de ſtem van God.
Vecht dan voor 't Vaderland, voor haardſteên en altaaren.
Uwe ouders, die in 't graf, met lauren om hun hairen,
Thans rusten, eiſchen dit. Geen vreemde en woeste hand
Stoore ooit hun dappre ſchim, of roer' hun heilig zand.
Uw vrouwen, aan uw hart op 't allernaauwst verbonden,
Bezweeren u 's Lands wraak, met vaderlandſche monden.
Zij wijzen u op 't kroost, met ſmarte voortgebragt,
En pleiten voor de zaak van 't dierbaar naageſlacht.
Het kind toont de eigen zugt, zijn' boezem ingeſchapen,
Met zijne kragt gegroeid, en biedt het blinkend wapen,
Dat, in der helden vuist, het Vaderland beſchermt,
Den ouder, die misſchien voor 't laatst zijn gade omarmt.
Ja, kon de zuigeling, kon de ongeboorne ſpreeken,
Gij hoordet hen 's Lands heil van uwe handen ſmeeken.
Mijn vrienden! zulk een ſtem zij niet in 't hart geſmoord.
Al klimt de bleeke dood in vuur of ſtaal aan boord,

Gij

Gij kunt de ſtem van hun, die nu omhoog reeds leeven,
De beê van vrouw en kroost, noch naageſlacht weêrſtreeven.
Neen, Helden! ſchoon de magt, die ons beſtooken zal,
Ontzaglijk is en groot, uw deugd, uw hoop ſtaat pal.
Wij waagen hier geen kans met lafäarts, ligt in 't wijken;
't Zijn Helden, die alléén, door nood geperst, bezwijken,
Bij wie uw dapperheid 's Lands zaak bepleiten moet.
Dit jaag' geen huivering door 't kookend heldenbloed.
Zijn wij geen Heldenkroost? En draagt de Brit laurieren,
De ſcheepskroon praalt nog meêr op 't hoofd der Batavieren.
Mij dunkt 'k zie HARPERTZ TROMP nog aan mijn zijde ſtaan,
Drie dagen met den Brit op deeze waatren ſlaan,
En eindlijk in triumf 's Lands havens binnen loopen.
Doch 't past ons op iets meer dan eigen deugd te hoopen:
Iets, dat zelfs hemelhoog die hoop te boven gaat,
God, in wiens wijze hand het lot der Volken ſtaat,
God, die rechtvaardig is, zal onze zaak beſlechten,
Ons op den overmoed de zege doen bevechten:
'k Steun op uw trouw, maar meest op onzen Opperheer;
Elk denke aan zijnen eed, elk hoor de ſtem der eer;
En hem, die laf of ſnood een deezer durft verzaaken,
Zal ras het zwaard der ſtraf voor 't Land onſchaadlijk maaken.

Neen! roept de ganſche ſchaar, wij hebben voor 's Lands heil,
En de eer van onze vlag, den laatſten adem veil.
Wel dan, herneemt de Held, de Hemel doe ons blijken,
Dat uwe daaden niets voor uwe woorden wijken!
Wat heil! zegt TROMP, de tijd, het heuchlijk uur is daar,
De buitenwacht geeft ſein; komt, tarten wij 't gevaar,
En zoeken wij den Brit: zo zal Euroop' belijden,
Dat onzer Vaadren moed nog leeft in onze tijden.
Vaarwel, ô Admiraal! vaarwel, ô Heldenſtoet!
Die reeds de werking voelt van 't Vaderlandſche bloed.
Vertrouwen we op Gods arm, zijn hulp zal nimmer faalen.
Zo God rechtvaardig is, zal Neêrland zegepraalen.
Elk Scheepshoofd gaat aan boord. De vloot legt nog geboeid
Aan de ankers; doch het hart des Admiraals ontgloeit
In Vaderlandſche drift. Daar 't hol ſtaan van de baaren
Het ankerwinden let, doet hij, die weet, hoe 't ſpaaren
Van een gering verlies, vaak grooter ſchade brouwt,
Den kabel kappen, die zijn ſchip gekluisterd houdt.
Bedaardheid leidt altoos DE RUYTER in zijn ſtappen:
Des volgt hem elk gerust en doet de kabels kappen.
Niet anders vliegt een ſtoet van Paarden 't renperk in,
Wanneer, naa 't opengaan des ſluitbooms, vrijheidsmin-

En eerzucht aan hun moed de ſcherpſte ſpooren geeven,
Dan Neêrlands ſchepen thans den Britten tegenſtreeven.
De groote MONK gebiedt de vloot der Britſche vlag:
Een Staatsman, die zijn' Vorst handhaafde in zijn gezag,
Schoon van de kroon beroofd en van den troon geſtooten.
Hij moedigt, fier van hart, zijn ſtoute togtgenooten;
En, daar het voordeel van den wind hun tegenlacht,
Ontvangt, door goede hoop, hun ſtoutheid dubble kragt.
't Is halve zegepraal met voordeel te beginnen.
DE RUYTER poogt de loef van MONK zelfs niet te winnen.
Hij ziet, hoe veel de Brit zich ook hiervan belooft,
Dat de opgeſtoken wind zijn vloot geheel berooft
Van 't voordeel, dat de loef bij ſtiller weêr kan baaren.
TROMP, ſchoon in zeemanſchap en krijgsbewind ervaaren,
Wordt met zijn vlootdeel eerst, door 't hevige geweld
Der winden, aan de magt des vijands blootgeſteld,
Daar hem, om in den nood 's Lands ſcheepsmagt te onderſchraagen,
Het agterst deel der vloot ten post was opgedraagen:
Nogthans valt hij zo ſtout en zo bedachtzaam aan,
Als waar' 't zijn taak geweest aan 't ſpits der vloot te ſlaan.
DE RUYTER, niet verzet, al blijkt hem de ongenade
Van 't wankel zeegeluk, komt ras Held TROMP te ſtade;

Klampt Hartog MONK aan boord, en dees, hoe fier en koen,
Doorrilt een ſiddering op 't zien van dit galjoen.
Dus beeſt een Tyger in de half verzengde landen,
Op 't naadren van een Leeuw, zo ſcherp van klaauw als tanden.
Nu ſteeg de wijrookgeur van 't heilig hartaltaar
Des krijgsvolks tot Gods troon. De ganſche Heldenſchaar
Bidt voor het Vaderland, en bij het opwaard klimmen
Dier beden, daalt een ſtoet van vaderlandſche ſchimmen,
Van Helden, naa hun dood verëngeld, in een wolk
Omlaag, en ſlaat het oog op Neêrlands heldenvolk.
Zij zien, daar ze om de vloot onzigtbaar heenen zweeven,
Zich in hun naageſlacht door heldendeugd herleeven.
Jaa, TROMP zweeft over 't ſchip van zijn' manhaften zoon,
En ſmeekt, ô Godheid! geef de zege hem ten loon!
Och laat de trotſche Brit ook voor mijn' zoon verbleeken,
En ſiddrend, als van mij, bij zijnen Landzaat ſpreeken!
Hij zegg': heeft vader TROMP BLAKE op de vlucht gejaagd,
Zijn zoon heeft Hartog MONK, der Britten roem, verſaagd.
De ſtrijd wordt nu gemeen. De donder der kartouwen,
Die Neêrlands dapperheid en Englands moed ontvouwen,
Klotst tegen 't hoog gebergt der woeste golven aan.
Somwijl ſchijnt zelf de wind, hoe hoog zijn drift moog gaan,

Te

Te zwijgen voor de wraak der dappre Batavieren.
Schoon in een' blikzemgloed de zwaare kogels gieren
Tot in de huid der kiel, DE RUYTERS moed ſtaat pal,
Zijn trouw, zijn wakkerheid ontdekt zich overal.
De ſeinen van zijn ſchip, en de orders, onder 't ſtrijden
Gezonden van zijn boord, doen zelf den Brit belijden,
Geeft MONK aan Neêrlands vloot van moed en wijsheid blijk;
DE RUYTER is in moed en wijsheid hem gelijk.
Men wondt met ſlag op ſlag elkanders ſterkſte kielen.
De kogels van den Brit en Batavier vernielen
Eensſlags het hegtſte werk, waaraan de noeste vlijt
Der Bouwkunst weeken, jaa zelf maanden had gewijd.
De dag verlaat de kim, de vijanden elkander.
Ginds blaakt door eigen vuur een misgezeilde brander.
Wat verder ſlaat de vlam ten Britſchen ſcheepswrakke uit,
Waarop, nu alles zwijgt, het jammrend noodgeluid
Des ſcheepsvolks wordt gehoord. DE RUYTERS mededoogen
Voelt zelfs met 's vijands ſmart zich op het ſterkst bewoogen:
Hij hoort in deezen nood de ſtem der menschlijkheid,
Die voor de redding van deez' weereloozen pleit.
Een boot ter hulp genaakt; doch in het hart der golven
Wordt op het onverwachtst en wrak en volk bedolven.

Ligt

Ligt ſmoorde zelfs een beê van heil in 's vijands mond,
Voor hem, die, ſchoon vergeefs, een boot ter redding zond.
De RUYTER, midlerwijl nieuwsgierig hoe 's Lands ſchepen,
In 't ſtrijden, door de magt des Brits zijn aangegreepen,
Scint tegen d'uchtendſtond den dappren Krijgsraad ſaam;
Doch naauwlijks hadt hij hen, als uit der Staaten naam,
Voor hun betoonde trouw en heldendeugd gepreezen,
Of zeekre treurigheid bedekt zijn vriendlijk wezen.
Vergeeft mij, barst hij uit, dit blijk van treurigheid.
'k Beken het, zonder blos, uw Vlootvoogd heeft geſchreid,
Geſchreid om EVERTSZOON. Laat vrij de trotschheid waanen,
Dat Helden niets ontroert: ook Helden ſtorten traanen.
Gij zucht, dat dit in 't oog der dwaazen lafheid ſchijn';
Doch is het roem een Held, meer roem is 't Mensch te zijn.
Vergun, zegt ADRIAANSZ, ô Hoofd der waterhelden!
Vergun mij BARCLAYS dood tot uwen troost te melden.
Die Ridder klampt me aan boord, op dat ik VAN DER ZAAN
En ZWART, reeds in gevecht, niet langer bij zou ſtaan.
Als Tygers vallen wij elkander in de lenden.
Dan, hoe de trotſche Brit zich keeren mogt of wenden,
Wij hielden de overhand. De Brit, hoe noô, bezweek,
Daar hij, ſchoon zonder last, de witte krijgsvlag ſtreek:

Want

Want op ons eerst bezoek bij de overwonnelingen,
Zien we ons op 't onverwachtst door d'Admiraal beſpringen:
Hij let op oorlogsrecht, op reden, pligt, noch wet,
Maar ſchiet op mij en elk, die ſlechts de voeten zet
Op 't dek der Britſche kiel, toen 't eigendom der Staaten.
Hij treft 'er een mijns volks. Een ander uitgelaaten
In woede om dit bedrijf, lost ook zijn ſchietgeweer,
En treft des Ridders hals. Held BARCLAY tuimelt neêr.
Men hoort het doodlijk lood in ſtrot en gorgel kraaken,
En echter rijst hij op; de dood zweeft op zijn kaaken;
Hij ſchuimt van woede en ſpijt, daar hij de zege derft;
Spreidt de armen van elkaêr, valt weder, gilt en ſterft.
Gansch anders ſtierf de Held, aan Neêrlands Staat ontvallen,
Zegt de Admiraal, Hij ſtierf ten voorbeeld van ons allen.
Pas had het gonzend lood hem ſuislend neêrgeveld,
Of bij den dood herleeft de grootheid van den Held.
't Schijnt, ſprak hij ſnikkende, de vijand is aan 't wijken.
Mij is het hart geraakt, ik voel mijn kragt bezwijken;
Maar gunt mij, dat dees ſtaf, dien ik voor 't Vaderland
Trouwhartig heb gezwaaid, beſterve in mijne hand.
'k Behoef mij deezen dood, mijn vrienden! niet te ſchaamen.
Hier vouwt hij om den ſtaf de bleeke handen ſamen,

En zegt, daar hij den ſtap naar de eeuwigheid niet vreest:
ô Vader! in uw hand beveel ik mijnen geest.
Toen blies hij d'adem uit.... Ons lot is ons verborgen:
Veelligt is dit zijn lot ook reeds ons lot voor morgen.
Dan zo dit een of meer van ons te beurte viel,
Hij ſneeve zo vol moed en even groot van ziel.
Mijn vrienden! want de zon, reeds gloorende aan de kimmen,
Zal, zo mijn wensch gelukt, haar toppunt niet beklimmen,
Of Englands magt ervaar' van ons, ten tweedemaal,
Het weêrlicht van het kruid, den donder van 't metaal:
Ja! 'k zie alreeds van ver des vijands ſchepen naadren.
U ſtroomt hetzelfde bloed als gistren nog door de aadren;
Mijn hart althans voelt nog den ouden ijvergloed.
Hoe prikkelt, als een ſpoor, 't Bataafſche Heldenbloed!
Maar 'k bid u, andwoordt mij rondborſtig. Zijn uw kielen
Op gistren fel gebeukt, bevracht met zo veel zielen
En Helden, voor wier bloed ons hart aanſpraaklijk is,
Ten ſtrijd gehard? zo neen! baart ons geen hindernis
Met ſchepen, niet in ſtaat de woeste zee te bouwen.
'k Moet van uw heldendeugd, die gistren bleek, vertrouwen
Dat noch lafhartigheid, noch ſnood verzuim van pligt,
Noch vriendſchap met den Brit een valsch verſlag verdicht.

Dit

Dit waar' te laag uw deugd en eedle trouw vergelden.
Meldt uwen toeſtand mij, en ik geloof u, Helden!
Hoe gaarn ik deezen ſlag op nieuw had bijgewoond,
Zegt VAN DER ZAAN, bedrukt; 'k bid, dat ge mij verſchoont:
Mijn ſchip, dat gisteren zo hevig heeft geſtreeden,
Heeft boven 't krijgsgeweld door zee en wind geleeden.
Ik ſtootte met mijn ſchip op 't ſchip, dat ik verwon;
En, daar ik 't ſlingren van mijn kiel niet weeren kon,
Geraaken touwwerk, zeil en ſtengen door elkander.
De ſchepen naadren weêr... het één bonst op het ander.
Mijn prijs verliest galjoen en boegſpriet met één ſtoot.
'k Bevind ten zelfden tijd, dat noch mijn ſloep noch boot
Op zee gebruikbaar zijn. Bezaan- en fokkemasten
Zijn beiden gansch doorboord; zo dat aan geen der gasten
Het klimmen is vertrouwd. De groote en fokkeſtag
Zijn beiden meê vernield. Dus ziet gij, in den ſlag,
Die thans op handen ſchijnt, zou ik ſlechts hinder baaren.
Beſcherm dan, Vriendenrei! 's Lands haardſteên en altaaren.
'k Zal melden, hoe uw trouw, uw ijver gistren bleek,
Daar, eer het daglicht, dan uw heldenmoed, bezweek.
En ik, zegt ADRIAANSZ, ik moet ook thuiswaards keeren.
Deed mij het krijgsgeluk op gistren triumfeeren,

Nu zou 't vermetel zijn en ſpotten met den dood,
Indien ik met mijn ſchip tot een gevecht beſloot.
Gaat, zegt DE RUYTER, gaat, getrouwe Batavieren!
Zeilt naar het Vaderland, bekranst met eerlaurieren.
Vertoef niet, Heldenpaar! Wie tot aan 't zinken ſloeg,
Deed voor zijn' roem en de eer des Vaderlands genoeg.
En u, ô ADRIAANSZ! beveel ik zorg te draagen,
Dat BARCLAYS zielloos lijf getrouw word' gaê geſlagen,
En geen mishandling aan zijn overſchot geſchied'.
Bij braaven gaat in 't graf de vijandſchap te niet.
Hoe is DE RUYTERS geest in oorlogslist doorſleepen!
Hoe kent hij 't menschlijk hart! Hij plaatst op alle ſchepen
Een aantal mannen uit de boei des Brits geſlaakt.
Dees ſchetst, terwijl zijn hart van heete wraakzucht blaakt,
Aan zijnen ſtrijdgenoot, hoe hij, als krijgsgevangen,
De kluister van den Brit voelde om zijn leden prangen.
't Is, zegt hij, beter dood, dan Englands ſlaaf te zijn.
't Zijn Tijgers in dat land, alleen in menſchenſchijn.
'k Werd in een donkren kuil met al mijn maats geworpen:
'k Moest uit een vuile puts het ſtinkend water ſlorpen,
Dat ik in 't heetst der koorts met graage teugen dronk.
De ſpijs was ſteeds verrot, indien men voedſel ſchonk.

'k Tracht.

'k Trachtte eens een' zwakken vriend te koestren uit ontfermen,
Maar vond hem 's morgens reeds geſtorven in mijne armen.
Vecht tot uw' laatſten ſnik. Hoe hooploos dit u ſchijn':
't Is waarlijk beter dood, dan Englands ſlaaf te zijn.

M. A. DE RUYTER.

ZESDE BOEK.

Het Zonlicht ſchijnt uit zee zijn' vuurkloot op te beuren,
En verwt de zilvren kim met roode en purpre kleuren.
Hoe ſchoon dit rood ook blink', het volk der Staatſche vloot
Verlangt op 't blaauwe veld der zee een ander rood:
Het rood van 's vijands bloed, om verder in die plaſſen,
De ſchand van Neêrlands vlag volkomen af te waſſchen.
De Britſche en Staatſche vloot zeilt ras elkaêr op zij.
De hoop zet beider drift thans arendsvleuglen bij.
Men hijst de ſtrijdvlag op, en 't donderend geklater
Van 't wederzijdsch geſchut rolt langs het ſchuimend water;
Een hevig ſchutgevaart treft de eene en andre vloot.
Hoe ſnort door 't wapprend zeil het aangeſchonnen lood!
Gindsch ſtorten ſtengen neêr: wat verder vallen masten.
De RUYTER geeft het ſein, om ſcherper aan te tasten,
En boord aan boord geklampt, te vechten met elkaêr;
Doch naauwlijks geeft hij ſein, of wordt den nood gewaar,

Daar

Daar 's vijands overmagt een aantal Staatſche ſchepen,
Vol moeds vooruit gezeild, verwoed heeft aangegreepen.
Hoort, zegt hij tot den ſtoet, die hem op 't dek omringt,
Hoe Englands vloot een deel van onze magt beſpringt.
't Zal TROMP, 't zal VAN DER HULST, DE HAAN en AMSTEL wezen,
Die zelfs 't beſtormen van de hel niet zouden vreezen.
Komt, ſpoeden wij ter hulp, eer hunne kragt bezwijk'.
Niet, vrienden! dat ik ducht, dat een den wimpel ſtrijk';
ô Neen! eer zou hun lont het eigen kruid ontſteeken,
Om zich, zelfs in hunn' dood, op Englands magt te wreeken.
Voorkomen wij 't verderf van Neêrlands Heldenbloem;
De zege wenkt ook ons: voltooijen wij hunn' roem.
't Zijn Helden, die een' Held uit wis gevaar verlosſen.

Een moedige Leeuwin, getreeld in Barkas bosſchen,
Die rusteloos, getrouw voor nest en jongen waakt,
Schoon met een Elefant in 't heetst van 't vechten, ſtaakt,
Op 't hooren van 't gebrul der felbeſtookte welpen,
Den half voltooiden ſtrijd, om 't zwakke kroost te helpen,
Dat, daar een Tijgerdier zijn fierheid tegenwrijt,
Wel met gelijken moed, maar minder kragten ſtrijdt.
Zo ſpoedt DE RUYTER ook tot bijſtand zijner vrinden,
En doet den trotſchen Brit, bij 't naadren, ondervinden,

Hoe

Hoe hij zijn' eigen' roem en grootheid achterſtelt,
Indien hij tot behoud van Broederhelden ſnelt.
Hoe moedig zeilt hij op, bij 't baldren der kartouwen,
En rukt in 't heetst des ſtrijds, vol van dat groot vertrouwen,
't Geen als een Godheid ſpreekt, in 't waarlijk braaf gemoed,
Wanneer een ſterveling zijns broeders val verhoedt!
Een doodlijkkoude ſchrik rilt door des vijands leden,
Nu hem de zegekans in eens wordt afgeſneeden.
DE RUYTER's moed bevrijdt zijn helden van den nood;
Schoon VAN DER HULST alreeds, getroffen door den dood,
Op 't bed van krijgs-eer ſtierf. Rust zagt, ô Landbeſchermer!
Uw naam, uw heldenroem braveert metaal en marmer.
't Gevecht op 't moedig ſein des Admiraals hervat,
Treft nu de ganſche vloot. Het ſcheepsdek, nog beſpat
Met lillend brein en bloed, ten halven ſlechts geronnen,
Beeft, naar het ſchijnt, van ſchrik voor 't baldren der kanonnen;
Terwijl 't, bij elke laag, op nieuw met bloed bevlekt,
Een jammervol tooneel van krijgs-ellenden ſtrekt.
DE RUYTER is in 't hart om zo veel leeds bewoogen;
Maar vechten is thans pligt. De fierheid blinkt in de oogen;
De ſtoutheid voert den ſtaf; en zijn bedaarde ſtem
Geeft elk, die ſiddert, moed, en zijn bevelen klem.

Hij

Hij ſtaat gelijk een rots in 't barnen van de baaren,
En trotst, op God gerust, de felſte lijfsgevaaren.
De wankle krijgskans dubt en twijfelt keer op keer.
De RUYTERS groote ſteng ſtort met den wimpel neêr.
Dit dunkt het weiflend volk een kwaadvoorſpellend teken,
En dwingt hem 't aarslend hart manmoedig toe te ſpreeken:
Geen nood! mijn vriendenſchaar, tot nog zo groot van ziel!
Houdt moed, wat ſchaadt het ons, of ſteng en wimpel viel'?
Houdt moed; de krans der eer, mijn ſtoute togtgenooten!
Is met hetzelfde lood ons niet van 't hoofd geſchooten.
Intuſchen vest hij 't oog op 't los en redloos wand,
En ſlaakt deez' ſtillen zucht om 't dierbaar Vaderland:
ô Godheid! ſchoon mijn taal het volk tracht op te beuren,
Gij ziet mijn teder hart in mijnen boezem treuren:
Zo lang, zo ſcherp geſtreên, ô goede God! misſchien,
Om ſtraks mijn dapper volk in Englands boei te zien!
Ach! red ons uit dien nood. Mag ik geen lauren plukken;
Laat mij voor 't minst mijn volk aan Englands magt ontrukken.
Zo bidt hij, en VAN NES zeilt ijllings op hem aan,
Gereed om in zijn plaats met 's vijands kiel te ſlaan.
De Vlootvoogd doet hem dus zijn hoogſt genoegen melden:
Ontvang met deeze groete, ô puik van Neêrlands Helden!

Den wimpel van mijn ſchip. Gebied als Admiraal:
Voltooi in mijne ſteê den roem der zegepraal.
Ik hoop, zo ras mijn kiel herſteld is van haar rampen,
Gelukkiger dan ſtraks, den Brit aan boord te klampen.
De RUYTER zeilt aan lij der Britſche watermagt,
En boet de ſchade aan touw- en maſtwerk toegebragt.
Wel ver dat hij den roem aan andren zou benijden,
Nu hem de magt ontbreekt om voor 's Lands heil te ſtrijden,
Juicht zijn oprecht gemoed van blijdſchap, daar hij ziet
Dat Englands trotſche vloot voor Neêrlands Helden vliedt.
Hoe ijvrig rept zijn volk de handen in 't herſtellen
Der zeilen, om terſtond de Britten naa te ſnellen!
Men ſlijt den ganſchen nacht in 't wangen van den maſt.
De RUYTERS vriendlijkheid verligt des arbeids laſt.
Uw ijver, zegt de Held, zal zeker loon verwerven.
't Is waar, gij zaagt 'er veel van uwe makkers ſterven;
Dan hoe? Geen laffen dood: ô neen! op 't bed van eer.
Als 't morgenlicht herrijst, wacht ons het ſtrijdperk weêr;
En zouden we in den roem der Staatſche vloot niet deelen?
Dan zagt! ik zie uw' vlijt. Zou ik u meer beveelen,
U, die uw lust en heil in Neêrlands welvaart vindt?
ô Neen! uw vlijt vertukt me. Elk uwer is mijn kind.

Een

Een blij gejuich rijst op. Het ſcheepsvolk roept te gader:
Hoezée! lang leef, lang leef DE RUYTER, aller vader!
Hij zeilt in d'uchtendſtond de vloot der Staaten op.
VAN NES neemt daadelijk den wimpel van den top
Des grooten ſcheepsmasts af en legt het hoofdambt neder.
DE RUYTER, zegt de Held, herneem' dien Staatslast weder:
Zijn kragten zijn geſchikt voor zulk een zwaar gewigt.
Wie Simſons ſchouders heeft, zijn Gazas poorten ligt.
De dappre ZWEERS, wiens mond en aangezigt nog gloeijen
Door 't jongſte en heet gevecht, doet zich aan 't ſcheepsboord roeijen,
Waar nu op nieuw de vlag van 't Admiraalſchap waait.
Held ZWEERS ſtapt op het ſchip, nog allerweeg bezaaid
Met ſplinters, zeil en wand, waaraan nog klonters hangen
Van 't naauw geſtolde bloed. De Held, op 't dek ontvangen
Door d'Admiraal, ontzet op 't zien dier ijslijkheid,
En wordt, op zijn verzoek, ter ſcheepshutte ingeleid.
'k Heb, zegt hij, ook het vuur der Britſche magt zien woeden;
Maar durfde ik van uw kiel dit ijslijk denkbeeld voeden,
Welk aakelig vertoon!..... Vergeef dees huivring mij.
Zij ſtaa der menschlijkheid, zo niet der krijgsdeugd, vrij;
Doch weet, ik heb ASKUE, dien gij in vroeger dagen,
Voor Plymouths wijde baai hebt op de vlucht geſlagen,

Gevangen en zijn kiel bemagtigd voor den Staat.
Maar geef me omtrent die kiel, als Admiraal, thans raad.
Hoe ſchoon het ſchip ook zij, 't zal ons belemm'ring baaren,
Wanneer de dolle Brit, trots dood en krijgsgevaaren,
Een nieuwen aanval waagt op Neêrlands watermagt,
Om 't ſchoonſte Koningsſchip. Bij 't vallen van den nacht
Zag Hertog MONK zijn vloot door verſche ſchepen ſterken.
Beraadt ge u? zou die prijs ons eenig leed bewerken?
Herneemt DE RUYTER. Neen! dat vrij de vlam die kiel,
Hoe kostbaar ſchoon en groot, ten ſchrik des Brits, verniel'.
Dees dag, die, doodelijk voor Neêrlands vlootelingen,
In 't voorig jaar het ſchip van Held OBDAM zag ſpringen,
Waarop 's Lands roem bijkans voor eeuwig de oogen ſloot,
Getuige, hoe de vlam den pronk van 's vijands vloot
Verteerde voor het oog van Englands Waterhelden.
Gaa verder aan ASKUE, dien dappren krijgsman, melden:
Dat ik zijn heldendeugd en fierheid achting draag;
Maar in den dienst des Brits, als ſlecht geplaatst, beklaag.
ZWEERS volgt DE RUYTERS raad, doet ASKUES kiel ontſteeken,
En tracht door dit bedrijf Held WASSENAAR te wreeken.
Hoe ijslijk dreunt de lucht, daar 't kruid, in brand geraakt,
Eensſlags van 't fraaiſte ſchip een zinkend ſcheepswrak maakt!

Ge-

Gelijk een ſchichtig hert, door 's jaagers hand geſchooten,
Een harden arbeid baart voor jagtgezinde grooten,
Daar 't bergen op en af, door bosch en weide vliegt,
En d'afgejaagden ſtoet al raamende bedriegt:
Zo raamt nu Englands vloot door ROBBERT in te wachten,
Die MONK verſterken zal, om met vernieuwde kragten,
De Nederlandſche vloot te daagen tot den ſtrijd,
Die vast met ongeduld den langen dag verſlijt.

Zo ras de morgenſtond DE RUYTER doet ontwaaken,
Ziet hij der Britten vloot, verſterkt, op nieuw genaaken.
Hij roept den Raad bij één! Mijn Vrienden! vat hij 't woord,
Getrouwe Heldenſtoet! ik ſeinde u ſlechts aan boord,
Om vóór het zeegevecht, mijn ſteunſel, mijn vertrouwen,
De Redders van den Staat in éénen kring te aanſchouwen.
Jaa, Helden! jaa in u verlustigt zich mijn hart;
Gij hebt met mij den dood drie dagen reeds getart:
Want gistren week de Brit. Nu nog één dag geſtreeden,
En Englands zeetrophee ligt door uw moed vertreeden.
Hier dobbert onze vloot, ginds zeilt de fiere Brit.
Gij toetſte reeds den moed, dien 's vijands hart bezit.
Gij zaagt tot tweewerf toe de Britten voor u deinzen.
't Zou vruchtloos zijn u thans hunne overmagt te ontveinzen:

Zij zijn alzins verſterkt, en wij, mijn vriendenſtoet!
Zien met dezelfde vloot een' zeeſtrijd te gemoet.
Dan ſchoon en lood en vuur 's Lands zeekasteelen ſchonden,
Wij hebben reeds de trouw des ſcheepsvolks ondervonden:
Jaa 't vecht voor d'eerlaurier, die op den ſchedel praalt,
En langs hoe vaster hegt, zo lang het adem haalt.
Mijn vrienden! laat ons dan deez' dag het uiterst waagen;
En eeuwig zal ons hoofd de grootſche ſcheepskroon draagen.
De Grooten van ons Land, de Vaders van den Staat;
't Verwantſchap, door wiens bloed uw hart zo moedig ſlaat;
Uw Gaden, met den traan van kommer in haare oogen,
Daar zij met vrijheidsmelk uw dappre Zoonen zoogen:
Zij ſtaaren allen reeds reikhalzend aan het ſtrand,
En wachten biddende de Redders van het Land.
Geen nood dan! ſchoon we op 't bed der eedle krijgsdeugd ſterven,
Wij zullen in den dood nog dankbre traanen erven.
Mijn vrienden! kent ons lot, en 't is gewis nabij:
Of zegepraal, of dood, of eindlijk..... ſlaavernij:
De zege is aller wensch, en zeker meest begeerlijk;
Maar 't ſterflot van een' Held is zeker niet min heerlijk.
Doch ſlaavernij... Gij gruwt... Mijn vrienden! 'k ben voldaan.
Gelooft mij, zo ge elkaêr, als kortling, bij wilt ſtaan;

Zo

Zo God nog liefde voedt voor onze zeven Landen,
Dan hebt gij reeds den palm der zegepraal in handen,
Dan hebt gij... maar 't is tijd, dat gij dien roem verwerft.
De Brit maakt zich gereed. Gaat, zegepraalt of ſterft!
De RUYTER zeilt vooruit, en, op 't beraamde teken,
Begint hij op de vloot der Britten in te breeken.
De zwaarbelaaden zee, op nieuw geverfd met bloed,
Schijnt roerloos door den ſchrik. Een aanval zo verwoed
Als ſterk en onverwacht, verſtrooit de Britſche ſchepen.
De fiere Hertog MONK, door ſiddring aangegreepen,
Ontſluit beangst den mond, daar hij denzelfden geest
Van wankelmoedigheid in 't oog der Britten leest.
Mijn vrienden! zo veel moeds en ſtoutheid is een wonder;
Dit is geen 's menſchen doen: hier werkt een Godheid onder.
De RUYTERS arm, hoe ſterk, is hiertoe niet bekwaam;
Maar zeker is aan God zijn krijgsdeugd aangenaam.
Drie dagen agteréén zo onvermoeid te ſtrijden:
Van zee en oorlogsvuur zo veel verderf te lijden;
En dan een' vierden ſlag te waagen met een vloot,
Die nieuwe kragt erlangt, is zeker ſtout en groot.
Maar, hoe verzwakt, in ſteê van eindelijk te bukken,
Eensſlags op zulk een vloot, hoe ſterk ook, in te rukken;

Jaa daar tot driewerf toe als Leeuwen door te ſlaan;
Die grootheid wijst den arm der hulprijke Almagt aan.
Gij zaagt, ik ſidderde; die ſchand moest ik beleeven.
Maar durft een ſterveling Gods zigtbre hand weêrſtreeven?
Dan... mooglijk wordt de trots van Neêrlands volk door God
Tot zeekren trap geduld. Beproeven wij ons lot;
Het krijgsgeluk is wuft als losgewaaide pluimen.
Doch zo 't ons deezen dag weêr nooddwangt zee te ruimen,
Dan ligt, naast onzen roem, der Britten moed geveld.
Komt, de aanval zij hervat. Elk zij op nieuw een held.
Een pijl, die menigwerf 't geſtelde doelwit miste,
Daar 't ſtout en mikkend oog zich te elken keer vergiste,
Wordt in het eind met drift geſpannen op de pees,
En beevende aangelegd, tot dat de hoop en vrees,
Verwekt door 't omſtaand volk, verdeeld in zijn begrippen,
De pijl des ſchutters hand in 't einde doen ontglippen:
Dan vliegt hij ſnorrende door 't dunne luchtruim heen,
En wordt gevolgd door 't oog van adel en gemeen.
Niet anders ſnelt nu MONK de vloot der Staaten tegen,
Zo zigtbaar om het lot des Britſchen volks verlegen,
Nu eens geſchokt door vrees, dan opgebeurd door hoop,
En ziet in zijnen geest het oog van heel Euroop'

Ge-

Gevestigd op zijn kiel en op zijn togtgenooten.
Nu wordt de mond der hel in vuur en rook ontflooten.
De zege twijfelt thans, wiens kant verkiesbaar zij.
DE RUYTER ſtaat geſtaâg de zwakſte kielen bij:
Hij zeilt door 't blikſemvuur, terwijl het kogels hagelt,
En vindt DE LIEFDES kiel van allen kant doornageld.
VAN NES zeilt, op het ſein van hulp, kloekmoedig aan.
DE RUYTER durft het ſchip van ROBBERT wederſtaan
Met zijn geſloopte kiel. De beide ſchepen kraaken,
Wanneer zij wederzijds de zwaarſte kogels braaken
Uit monden van metaal. De kogel loeit en ſnort,
Tot dat hij, afgeſtuit, in 't bruiſchend water ſtort,
En in den ruimen ſchoot des diepen afgronds neêrdaalt,
Hij vormt zich in dien val terſtond een heerlijke eernaald,
Daar 't water, opgebruischt, gelijk een grafzuil, rijst.
Het klokken van het nat, beneden deks, bewijst
Hoe zeer DE RUYTERS kiel gevaar loopt van te zinken.
Hij hoort alom de dood op 't kraakend ſchip rinkinken
Door wand en raê en mast, en echter in dien nood
Verheft zich onze Held en blijft ſtandvastig groot.
Maar vol van deerenis om al de ſcheeps-ellenden,
Weet hij de wrakke kiel, hoe lek ook, om te wenden,

En zet, terwijl 't gevecht verdubbeld brult en woedt,
Op 't ſchip, dat Utrechts naam ten opſchrift voert, den voet.
Men hijst op deeze hulk den wimpel; en 's Lands kielen,
Die om den Admiraal, als hunnen Schutsheer, krielen,
Zien 't laatſte vechtensſein. DE RUYTER gaat hen voor
En breekt met zijn galjoen op 's vijands ſchepen door.
De ſtoutſte zeeman rilt en 't bloed ſtolt in zijne aadren,
Nu hij 't beſlisſende uur van deezen ſtrijd ziet naadren.
Men ſlaat de ſeinvlag gaê, met bloedig rood geverfd,
Die hen de taal herhaalt: Gaat, zegepraalt of ſterft!
De Britten ſluit men in, terwijl van beide zijden
Het hevigst krijgsvuur loeit. Nu leert de nood het ſtrijden;
Daar menig kloeke Held bij 't eerſte treffen viel,
Gevoelen bloodaarts thans die eedle kragt van ziel,
Die eenen krijgsman vormt, nooit door een pen te melden,
En ſtraks, op dit gevoel, verkeeren zij in Helden,
Wijl de onverſchrokken moed uit aller oogen ſtraalt.
Triumf! de Brit verbleekt! 's Lands wimpel zegepraalt!
De ontſtelde MONK, geſold door woedende oorlogsrampen,
Deinst af, nu Neêrlands vloot zijn vloot aan boord wil klampen.
Zij vluchten: wie niet vlucht, wordt Neêrlands volk ten buit.
Men zet den vijand naa, bij 't balderend geluid

Der

Der kogels, die hun kragt aan 's vijands ſpiegels toonen.
Nu roept de Brit tot God. Gij ſchenkt de lauwerkroonen
Der blijde zegepraal aan Neêrlands Heldenkroost.
ô Godheid! gun aan ons voor 't minst nog deezen troost,
Hoe ſel de geesſelzweep van 't bitsch verwijt zal ſnerpen,
Dat we ons vermoeid in d'arm der bloedverwantſchap werpen.
Ontruk ons aan de vuist, die woedend naar ons grijpt:
Gelijk de gierenklaauw een weerloos duifje nijpt,
Zal zonder U, de magt des vijands ons vernielen.
Hergeef ons volk voor 't minst de wrakken zijner kielen!
De Godheid, die den trots des Brits vernederd zag,
En Neêrland had gered, verhoort dit bang geklag:
Hij zendt een' dikken mist, en aan de ſtaarende oogen
Des blijden Bataviers wordt Englands vloot onttoogen.
De RUYTER, die Gods oog ziet waaken voor den Brit,
Toont in de zegepraal, hoe hij zich zelv' bezit.
Groot is de geest, die 't pak des onſpoeds ſtil kan draagen;
Maar grooter, die zich zelv' beheerscht in blijde dagen.
De RUYTER feint terſtond, naa 't ſtaaken van de jagt,
Den dappren Krijgsraad ſaam, bij 't naadren van den nagt.
Mijn vrienden! is zijn taal vol blijdſchap: ô mijn vrinden!
't Is of wij uit den dood elkandren wedervinden.

Welk eene ontroering wordt ons kloppend hart gewaar!
Wij tartten, als één man, het nijpendst krijgsgevaar;
En 't ſchijnt, dat God ons gunt in zegepraal te keeren.
Lof zij voor deeze gunst den Heer van alle Heeren!
Want hij, die Israël zo vaak heeft uitgered,
Heeft Neêrlands volk, zijn volk, aan 's vijands magt ontzet;
En, ſchoon de zege uw hart tot glorie moge ontvonken,
Gods gunst, meer dan uw magt, doet u met lauren pronken.
De vloot was afgemat, en dees mijn kiel verſchoot
Bijkans zijn voorraad weg, zo wel van kruid als lood;
En in het jongst gevecht deedt gij mij allen vreezen,
Dat gij in dezen nood aan mij gelijk zoudt wezen.
Welaan! doorluchte ſchaar! getrouwe vriendenſtoet!
Kom, keeren wij te rug, beſpat met heldenbloed;
En, dat wij, hoe vermoeid, ons daadelijk herſtellen,
Om Englands trotſche magt geheel ter neêr te vellen:
Want, zo lang gun men ons te ſtrijden met den Brit,
Tot dat hij afgemat den Staat om vrede bidt.
Mij dunkt, ik zie alreeds den blijden lauwer groenen,
Waarmeê de Dankbaarheid de leeuwen der galjoenen
Bekroonen zal vol vreugd. Blijft ons bij 't rijzend licht
Des vijands vloot bedekt, dan zij de koers gericht

Naar

Naar 't wachtend Vaderland. Doch, zo zijn vloot durft keeren,
Dan zullen wij den Brit de kragt der wanhoop leeren,
En, bij het laatſte ſchot van 't zwichtende galjoen,
Des overwinnaars hand, hoe fier ook, ſiddren doen.
Wanneer de nood zo fel 's Lands ſchepen mogt begrimmen,
Dat de overwinnaar 't boord der kielen durft beklimmen,
Waar kruid en lood ontbreekt, dan krimpe voor het ſtaal,
Beſtorven in uw vuist, des vijands zegepraal.
Doch God verhoede zulks, daar 't Christlijk hart zou beeven,
Indien 't, door nood geperst, dit wreed bevel moest geeven.
De GUICHE, Frankrijks Held, die, op DE RUYTERS kiel,
De ſterkſte proeven gaf van een doorluchte ziel,
Gebooren om met moed den oorlogslast te draagen,
Laat bij den dappren Raad gehoorverleening vraagen,
Die minzaam aan zijn wensch op 't oogenblik voldoet.
Vergeef, dus barst hij uit, vergeef mij, Heldenſtoet!
Dat ik me in uwen Raad vermetel in durf dringen.
Mijn hart, om u verrukt, kon zich niet meêr bedwingen;
'k Moest u, ô Helden! zien: ik zie u; 'k ben te vreên:
Ik wenschte om dit gezigt alléén ſlechts toe te treên,
Op dat ik, te aller uur, mijn' landgenoot kan melden,
Dat ik in éénen kring de ſtoutſte Waterhelden,

Die ooit Europa zag, gezien heb, nog bedekt
Met zweet en ſtof, ja zelfs met eigen bloed bevlekt;
En, ſchoon DE RUYTER mij dees loffpraak zal betwisten,
Aan 't hoofd van zulk een rei den braafſten Held en Christen.
DE RUYTER, zegt, ontroerd, ei ſtaak uw vleierij;
Of bédelt gij om lof, ô jonge Held, bij mij?
Neen! ſchoon uw dapperheid mij dikwerf is gebleeken,
'k Zal mij door vleierij niet op uw reden wreeken;
Maar leer van mij alléén, zo gij mij achting draagt,
Dat nooit een' eerlijk' man te groote lof behaagt;
Jaa! dat hij, zo de drift des vleijers taal niet tekent,
Al wie hem ſpoorloos prijst, voor zijnen vijand rekent.
Doch denk niet, dat mijn hart van u dit denkbeeld voedt,
'k Verſchoon uw drift, uw jeugd, en 't vleiziek Franſche bloed.
DE GUICHE roept verbaasd, moest ge u die wraak verſchaffen,
Altoosverrukkend mensch! zelfs vriendlijk in 't beſtraffen.
Ik gaa, vergeef dees traan: daar 'k zeker voor het lest,
Welk denkbeeld! op een' kring, zo edel, de oogen vest.
Zo ras de jonge Graaf de ſcheepshut heeft verlaaten,
Herneemt DE RUYTER 't woord; ik moest den jongling haaten,
Wanneer ik hem den roem, dien hij verdiend heeft, ſchonk:
Want ligt, indien de lof hem fraai in de ooren klonk,

Ver-

Vergat zijn jeugdig hart de redenſtem te hooren.
Door al te vroegen lof gaat menig Held verlooren;
Maar weet, dat hij getrouw als krijgsman en als vriend
Bij mij denzelfden roem, door ons behaald, verdient.
Welras begint de gloor des morgenſtonds te glimmen,
En nergens blinkt een zeil der Britten aan de kimmen.
De ganſche vloot wendt zich naar Zeelands kusten heen,
En houdt zich om den ſtaat der zwakken digt bij één.
Het dieploot door de hand des lootsmans aangegreepen,
Toont reeds de naadring aan de zamelplaats der ſchepen,
Geſteld in Otto 's gragt, nu bij den naam bekend
Van Wielingen, waar ſteeds het water keert en wendt
Gelijk een wagenrad. De Zeeuwſche kusten doemen,
En 't vrolijk volk begint op zijn bedrijf te roemen:
Het zingt in mars en raê, op 't zien van 't Vaderland,
Daar 't hart reeds naar den lof der medeburgers brandt.
Van ver blaauwt Vliſſingen; DE RUYTER ſlaat, bewoogen
Door een verborgen kragt, met ernst en dankbaar de oogen
Op zijn geboorteplaats, beſchouwt ze vol van vreugd,
Herdenkende in zijn' geest zijn kommerlooze jeugd.
Hij zendt een boot vooruit, die Vliſſingen doet weeten,
Hoe zich de Staatſche vloot vier dagen heeft gekweeten.

Die

Die blijmaar, lang gewenscht, zo lieflijk van geluid,
Vliegt door de ſtraaten heen, en ras ter ſtadspoorte uit
Naar 't aêdlijk Middelburg, dat, in zijn oude muuren
De braave Staaten huist, die 't grijs gewest beſtuuren.
Naauw is die maar verſtaan, of daadlijk keert de boot
Te rug, met dit verzoek aan 't Opperhoofd der vloot:
Voldoe, zo 't mooglijk zij, op morgen aan 't verlangen
Der Staaten, wenſchende u aan hunnen disch te ontvangen,
Op dat de grootſte Held, die op 's Lands vloot gebiedt,
Bij hun het ſterkst bewijs van hulde en eer geniet'.

De ruyter ſpoedt, zo ras hij 't morgenlicht ziet daagen,
Naar 't juichend Vliſſingen, bezoekt zijn oude maagen:
't Is alles hartlijkheid, daar elk hem kuscht uit vreugd,
En tot een voorbeeld ſtelt van needrigheid en deugd.
De dankbre Burgerſchaar verzelt alom zijn ſchreden.
De ruyter ziet van ver een grijsaart nader treeden
Gekromd door 't wigtig pak der jaaren, dat hij torscht.
De breede en witte baard golſt hem langs kin en borst.
'k Heb ſchier eene eeuw geleefd, zo treedt hij ſtaamlend, nader
En daadlijk vat de Held de hand van d'achtbren vader:
'k Heb ſchier eene eeuw geleefd, vervolgt hij, 't pak valt zwaar;
Ik hield mij, zwak en ſtram, reeds meer dan twintig jaar

In

In huis, bij eigen haart, verwachtend, dat mijn leeven,
't Geen, rasser dan de spoel eens weevers voortgedreeven,
Zo snel ten eindpaal spoedt, wel dra voleinden zou,
Maar God vergunt mij nog, dat ik den Held aanschouw,
Den Held, zo wijd beroemd door zo veel watertogten,
Die Zeelands grijzen Leeuw van schand heeft vrij gevochten.
Zie, agterkleinzoon! zie aan bestevaders hand:
Deeze is, naast God den Heer, de Redder van ons Land.
Zo zag ik eertijds ook, op 's vaders arm gezeten,
Den grooten Held VAN KUYK. Nooit zal ik hem vergeeten,
Zo lang ik adem haal. — Ik weet nog, hoe zijn moed
Deeze oude en trouwe Stad voor Spanje heeft behoed:
Hoe hij uit vrijheidsmin, op 't voetspoor van Oranje,
Ons dierbaar Vlissingen onttrokken heeft aan Spanje.
'k Heb met uw vader, (zie mijn grijsheid stort een traan,)
ô Neêrlands grootste Held! gemeenzaam omgegaan.
Gij, gij mijns vaders vriend! dus stuit de Held zijn reden,
Die braave leeft niet meer. Gij moet zijn plaats bekleeden.
Vergun mij dan, dat ik, verrast door dit geluk,
Uw handen schreijend kusche, u aan mijn' boezem drukk'.
DE RUYTER, die zijn gunst den grijsaart dus doet blijken,
Wordt door den tijd gewenkt naar Middelburg te wijken.

De braave Zeeheld ziet, met groote deftigheid,
Zich 't achtbaar Raadsvertrek der Staaten ingeleid.
Men dankt hem voor den dienst aan 't Vaderland beweezen.
Hij wordt om zeemanſchap en krijgsbeleid gepreezen;
Terwijl, op zijn geluk, de ſtaatige pocaal
Door allen wordt geleêgd op 't vrolijk zegemaal.
Doch naauwlijks had de wijn de vreugd verſpreid door de aadren,
Of in den blijden kring zien zij een' Zeeheld naadren,
Reeds ſtram door ouderdom, JAN EVERTZEN, wiens zoon
In 't ſtrijden ſneuvelde. Hij zegt, op eenen toon,
Waarin de kragt van geest de kindermin verdoofde,
Schoon mij, ô eedle Schaar! het lot mijn' zoon ontroofde,
'k Verheug mij om 't geluk van 't lieve Vaderland!
Mijn' zoon, mijn' dierbren zoon ſchenk ik ter offerand.
Gij ziet, hoe ik, verrukt om dit zijn ſterflot, nader:
Ons huis is dit gewoon. Vier broeders, en mijn' vader
Verloor ik, als deez' zoon; en ſchoon dit ijslijk ſchijn',
't Is me een voldoende troost, dat zij onſterflijk zijn.
Ik heb het lijk mijns zoons omvat in beevende armen,
En aan mijn borst gedrukt met vaderlijk ontfermen;
Doch ſprak, toen 'k aan natuur mijn traanen had betaald,
Ik ben verheugd, mijn zoon! Gij hebt gezegepraald.

Mogt

Mogt korts een vrolijk blos uw jonge kaaken ſieren;
Uw bleek en doodsch gelaat, beſchaduwd door laurieren,
Is fraaijer in mijn oog; en op dien zelfden ſtond
Verbeeldde ik mij een ſtem te hooren uit zijn' mond.
Zijn reeds verſteeven tong ſcheen mij als af te ſmeeken:
Mijn vader! gaa mijn dood op Englands wapens wreeken.
Ik ſtortte voor den Staat met roem mijn jeugdig bloed;
Maar denk, dat zulks vooral op 't ſtrengst gewroken moet.
Jaa, zoon! indien de Staat een vader wil verhooren,
Die zes van zijn geſlacht heeft voor den Staat verlooren;
Dan zal uw vader, die van ouderdom reeds beeft,
U wreeken met een hart, waar 't vuur der jeugd in leeft,
En ligt deez' grijzen kruin met gudzend bloed beſpatten.
Vergun me, ô eedle Kring! den ſtaf weêr op te vatten
In 't hooge krijgsbewind, op dat ik in dien rang
Op nieuw mij kwijten moog' voor 't algemeen belang.
Men reikt den grijzen Held den ſtaf, die in de handen
Zijns zoons beſtorven was, en langs de Zeeuwſche ſtranden
Wordt bij DE RUYTERS roem, dien van den ouden Held,
Tot ſchrik van Albion, en Neêrlands vreugd, gemeld.

M. A. DE RUYTER.

ZEVENDE BOEK.

De Helden VAN DER HULST en EVERTSZ, lotgenooten
Zoo wel in ſtrijd als dood, hield reeds het graf beſlooten;
Reeds was de dankbre galm, zo blij en ſchel van toon,
Uit Neêrlands vol gemoed, geklommen voor Gods troon,
Daar huis en tempel klonk van bidden en van zingen;
Reeds had de piktonvlam, die zelf door zendelingen
Van vreemde Moogendheên verrukt ontſtoken wierd,
DE RUYTERS zegefeest met hellen gloed gevierd:
Nu zijn bevel 's Lands vloot de kusten doet verlaaten,
Verbergende in die vloot een aantal Landſoldaaten;
Daar 't dapper Opperhoofd, met zijn verſterkte magt,
Den Brit beſpringen wil, nog op geen list bedacht.
Maar de onbedreevenheid der Lootſen aan die ſtranden,
En tegenloop van wind belet der vloot het landen,
Schoon zij de havens ſluit van Englands koopvaardij.
De Brit had midlerwijl, ſchoon traager, van zijn zij,

De

De ſcheepsmagt meê herſteld. Naadat reeds achttien dagen
Zijn koopvaart door 's Lands vloot aan ketens was geſlagen,
Zeilt hij nog trotsch den Theems met nieuwe kragten af.
Zo ras DE RUYTERS kiel het ſein ten aftogt gaf,
Om in een' beetren rang den vijand aan te vallen,
Vergadert hij zijn' Raad. Nu, zegt hij, zijn wij allen
Aan 't zelfde lijfsgevaar, als kortling, blootgeſteld;
Maar ook dezelfde God kan, op dit pekelveld,
Ons, als in vroegren tijd, van ſchande en dood bevrijden.
Gij ziet het, onze roem, 's Lands zaak gebieden 't ſtrijden.
Wel! dan met kloeken moed den vijand afgewacht,
En onzen eed en pligt met dubblen ernst betracht;
Zo zullen wij den lof bij Neêrlands Staat verwerven,
Dat we, op de proef, 's Lands roem beleeven of beſterven.
Maar gij, die in uw hart een heillooze adder kweekt,
Die valschlijk Gode zwoert, of laf den eed verbreekt:
De Staat zal zich van u gerechte wraak verſchaffen,
Door lafheid en verraad met ſchande en dood te ſtraffen.
Elk buigt zich op dees taal, terwijl hij voorts beveelt:
In drie Eskaders zij de ganſche magt verdeeld.
Met EVERTSZOON en TROMP zal ik de vloot gebieden.
Zo iemand, ſnood of laf, ontijdig zoekt te vlieden,

Of, zonder hoogen nood, te wijken uit den ſlag,
Hij beev' voor 't heilig zwaard van 't ſtrenge zeegezag.
Inmiddels daagt de Brit, terwijl in 't ruim der wolken,
De donder klaatrend rolt. Bij 's aardrijks vroeger volken,
Had dit ten blijk geſtrekt van zege of nederlaag.
Nog heerscht 'er zulk een waan, en werkt bij de onweêrvlaag:
't Gemeen tracht uit die buî zich heil of wee te ſpellen.
DE RUYTER, die zijn volk te dwaas ziet overhellen
Tot ſchaadlijk bijgeloof, roept zijn ontzet gemeen,
Bij 't wijken van de buî, op 't hooge dek bijéén.
Mijn vrienden! vangt hij aan; wat drift beſtrijdt uw harten?
ô Helden, die den dood in 't aangezigt durft tarten!
Een waan van wichlaarij heeft uwen geest beroerd.
Een onweêr, door den wind in 't luchtruim omgevoerd,
En door Gods gunst geſchikt om 't dampgewest te zuivren,
Doet door voorſpellingzucht uw ſtoute harten huivren.
Legt uwe dwaasheid af: want aan geen blikſemſtraal
Of aan geen' donderſlag hangt onze zegepraal.
Neen! naast den God des heils, die reeds in zo veel togten
Dees wapens heeft verſterkt en aan mijn zij gevochten,
Naast Hem hangt alles af van onzen moed en trouw;
De ſterkſte zuilen van het wagglend Staatsgebouw.

De

De wind verflaauwt in kragt. Dit doet den zeeſtrijd draalen,
En 't wijs beraamd ontwerp des ſchrandren Zeehelds faalen.
Maar niet de minſte zweem van ongeduldigheid
Ligt op het fier gelaat des Christen Helds verſpreid.
In 't eind, de flag vangt aan. — DE RUYTER ſtrijdt kloekmoedig,
Van weinigen verzeld, in alles tegenſpoedig.
JAN EVERTSZOON zeilt weg; DE VRIES verlaat zijn' kant,
Schoon beider oogmerk ſtrekt tot heil van Nederland;
Doch TROMP verzuimt zijn' pligt en weigert op te komen.
DE RUYTER, ſchoon de nood hem 't allerergst doet ſchroomen,
Beſtrijdt het grootſte ſchip van Englands watermagt,
Van 't welk de ganſche vloot haar hoofdbevelen wacht:
Waar MONK en ROBBERT de eer der Britſche zeekroon ſchraagen;
Doch, hoe hun krijgskans lach', hun ſchip wordt afgeſlaagen:
Jaa 't Heldenpaar verlaat de kiel, door ons geſchut
Doornageld; en 's Lands Held maakt zich dien ſtond ten nutt';
Doch ziet nu de ijdelheid om op ontzet te hoopen.
Terſtond wordt hij op nieuw door 's vijands magt beloopen.
Standvastig ſtaat hij pal, en vechtend draait hij af.
't Was God, dus peinst de Held, die mij dees grootheid gaf,
Waartoe ik uit een' ſtaat, zo kleen, ben opgetoogen.
Ik ſteunde aanhoudend op den arm van zijn vermogen.

Zou

Zou ik nu wankelen, ſchoon alles hooploos is?
ô Neen! 'k grijp moed: God ſchept het licht uit duisternis.
Terwijl de donkre nacht zijn kleed ſpreidt op de baaren,
Staakt Englands vloot de jagt op Neêrlands waterſchaaren,
Die nu bij 't ſtarrenlicht, in 't diepſte van den nacht,
Twee vlootgedeelten zien der Vaderlandſche magt,
Doch die bij 't ſchemerlicht 's Lands Vlootvoogd weêr ontwijken.
Zijn ſcheepsdek ligt bezaaid met halfverſcheurde lijken:
In 't ruime hol der kiel verheft zich een tooneel
Van al wat ijslijk is, en grootheid heeft haar deel.
Daar ligt een ſtervende, aan wiens bloedend lijf de brokken
Bij ſlenters hangen, naar den jongſten ſnik te nokken;
Maar ziende d'Admiraal, voelt hij een oogenblik
Nog kragt. God zegene U! dit is zijn jongſte ſnik.
Een ander beurt den ſtomp der dappre hand naar boven,
En wenscht met de andre vuist een' Britſchen kop te klooven;
Ginds blinkt in 't breekende oog nog 't vuur der gramſchap uit,
Terwijl de hand des doods het andere oog reeds ſluit.
DE RUYTER, in de ziel bewoogen met ontferming,
Treedt weg met zijnen zoon DE WITTE, in wiens omärming,
Zo vaderlijk en teêr, bij 't ſtorten van een traan,
De grijze Zeeheld zegt: Mijn hart is aangedaan.

Laat

Laat ons, mijn dierbre zoon! op Gods beſcherming hoopen.
Zou zo veel edel bloed zich dan om niet verkoopen?
Maar zie, de dag breekt aan. Het vriendlijk morgenrood
Vertoont zich aan de kim; dan ach! de ganſche vloot,
Die in den avondſtond van gistren ſcheen te naadren,
Verliet ons dan op nieuw! Waar bleef de moed der Vaadren,
Die EVERTSZOON nog korts zo kragtig had bezield,
Toen hij, bij 't koude lijk van zijnen zoon geknield,
Den Nederlandſchen Staat op nieuw heeft trouw gezwooren!
Heeft TJERK DE VRIES zijn' moed, of 't leevenslicht verlooren?
Mijn zoon! VAN NES alléén, met nog een klein getal,
Blijft uwen vader bij; terwijl we, als in een' wal,
Door Englands watermagt rondom zijn ingeſlooten.
Kloekmoedig treedt hij voor, en zegt: Mijn togtgenooten!
Hoe zwak, hoe afgeſloofd, het lieve Vaderland
Eischt op dit oogenblik van u nog onderſtand.
Wij zijn bijkans van elk, doch niet van God verlaaten.
Ons lot is weêr gemeen, matroozen en ſoldaaten!
Gij ſtaat met ons gelijk; maar doet dan ook als wij:
Waagt alles tot verderf van Englands dwinglandij.
De moede ſcheepsſoldaat, die op zijn' dooden makker
Den nacht geſlaapen had, wordt, op dees woorden, wakker;

Hij vat het ſcheepsmusket, en waggelt waar hij treedt.
Ginds kruipt een grijs matroos, getrouw aan pligt en eed,
Schoon tot den dood gekwetst, op 't hooren van de trommel,
Die, met een doodsch gedof en akelig gerommel,
Een' nieuwen aanval ſlaat, naar 't bloedige kanon.
't Was, zegt hij, aan dit ſtuk, waar 'k meer den Brit verwon;
't Was op dezelfde kiel: de Godheid help' mij weder!....
Zo ſpreekt hij, en valt dood op 't ſtuk geſchut ter neder.
Dus ſlecht en zwak voorzien, verwacht de Held den ſlag.
't Afgrijslijkst blikſemvuur, dat ooit een ſterfling zag,
Barst nu, bij laagen, op de weinig Staatſche kielen
Uit duizend ſtukken los, of 't alles zou vernielen.
DE RUYTER, door VAN NES in 't hevigst bijgeſtaan,
Ziet deezen dag des noods als zijnen lesten aan,
En doet den braaven Held zijn aaklig boord beklimmen,
Waar hem, bij elken ſtap, de dood ſchijnt aan te grimmen.
Ach! barst DE RUYTER uit, terwijl de ganſche hut,
Waar 't Heldenpaar zich plaatst, door Britſche kogels ſchudt:
In ons, twee Hoofden ſlechts, komt nu de Krijgsraad ſamen;
Dat wij, in deezen nood, 's Lands best, ons best beraamen.
Men deinze vechtende af, dit zij alléén mijn raad,
Is 't antwoord van VAN NES, ten oorbaar van den Staat.

Wij

Wij deinzen, zegt de Held, wij, die zo menigwerven
Verwonnen! Doch 't is best. Gav' God mij ſlechts te ſterven!..
Hier houdt hij plotsling op, en zwijgt vol droefheid ſtil.
Men ſterft, hervat VAN NES, niet altoos, als men wil:
Jaa! ſtond het aan mijn keus, 'k zou aan uw zijde ſneeven.
Maar God droeg beter zorg voor zulkér Helden leeven.
Hij weert op 't oogenblik hun hachlijk lijfsgevaar.
Zij rijzen, en de plaats, beſlagen door dit paar,
Vervult een kogel, uit een' Britſchen tromp gevloogen.
Zo veilig is de mensch, beſchermd door 't Alvermogen.
Op 't ſcheepsdek ſcheidt het paar, en bij den vriendſchapsband,
Bij al wat dierbaar is, bij God, en 't Vaderland,
Belooven zij elkaêr, ſchoon allen mogten vlieden,
Tot aan het laatſte ſchot elkandren hulp te bieden.
ô Vriendſchap in den nood! wat Englands zeemagt poog',
Hoe zeer ze alléén den val des Admiraals beöog',
VAN NES zeilt hem op zij', en helpt zo dapper ſtrijden,
Dat MONK gedwongen wordt de hoop te laaten glijden.
De Hertog, die vergeefs naar beider neêrlaag tracht,
En zo lang vruchteloos de zege had verwacht,
Slaat driewerf zich voor 't hoofd en ſpreekt van zijn kampanje:
Gij adel en gemeen, die de eer van Groot-Brittanje,

Van 't dierbaar moederland, door duizend dooden zoekt;
Dus lang heeft Neêrlands Held, u met zijn wrak verkloekt.
't Is reeds te lang gemard. Wij zullen 't uiterst waagen.
DE RUYTER zij door ons in Englands boei geſlagen;
Van deeze daad gewaag' het ſidderende Euroop':
Dit 's 't hoofddoel van mijn' togt en de algemeene hoop.
Dat al de ſchepen thans, die deeze vlag omringen,
DE RUYTERS bodem met vereende magt beſpringen.
Dit ſein, waarmede ik nu den laatſten aanval waag,
Voorſpelt den roem van MONK, DE RUYTERS nederlaag.
Nu klimt de woede op 't hoogſte in 't blaaken en verdelgen.
Een vuurkolk ſchijnt de kiel des Zeehelds in te zwelgen.
DE RUYTER ſtaat verzet, en ziet het ganſche dek
Van ſcheepsvolk leeg gevaagd. Hij treedt in zijn vertrek,
Verzeld van zijnen zoon DE WITTE, en fel beſtreeden
Door droefheid, vilt voor 't eerst de ſchrik hem door de leden:
Die ſchrik, zo koud als ijs, die 't bloed in de aadren ſtuit,
Perst hem deez' diepen zucht ten vollen boezem uit:
Mijn God! die t'allen tijd mij uwe gunst betoondet,
In zo veel krijgsgevaar van ſchande en dood verſchoondet;
Mijn God! is thans uw gunst niet gansch van mij vervreemd,
Zend dan een' kogel, die mij 't hoofd van 't lichaam neemt:

Of

Of moet ik duizenden zo vruchtloos weg zien ſchieten;
Laat mij door mijnen dood uw laatſte gunst genieten.
De WITTE vest het oog op 's vaders boezemſmart.
Begeeft, zo barst hij uit, de moed mijns vaders hart?
Welaan! daar ons dan niets meer oovrig blijft te hoopen,
Laat ons ten duurſten prijs den veegen kop verkoopen.
Men zeile in 's vijands kring uit nood en wanhoop op,
En dat dees kiel vrij ſpring'! Dees vaderlandſche kop
Zal 't voorhoofd van een' Brit misſchien ten dood toe treffen.
De deugd kan door haar kragt zich boven 't lot verheffen.
Doch wijl de kille ſchrik, die voor het eerst de ziel
Des ſtoutſten Admiraals in 't ſtrijden overviel,
Terſtond den Held verlaat, ontwaakt, met dubble kragten,
Zijn moed, die de oude plooi hergeeft aan zijn gedachten.
Neen! zegt hij, en hervat den ſtaf van 't zeebewind:
Gij weet niet wat gij zegt, de drift heeft u verblind;
Mijn zoon! 't waar' roekeloos naar zulk een taal te hooren:
Beſtond ik, 't geen gij wenscht, wij waren wis verlooren.
't Was ſchrik, 't was wanhoop, die mijn ziel vermeesterd had;
Maar 'k heb thans, God' zij dank! den ouden moed hervat,
En zal, indien zijn gunst dien zegen wil gehengen,
De ſchepen, nevens ons, in Neêrlands havens brengen.

Al wijkend naadren wij 's Lands kust; en, daar de Brit
Geen kundigheid genoeg van onze reê bezit,
Zal hij, 'k vertrouw zulks vast, de hooge gronden mijden;
En dan verwacht ik 't eind van 't ongelukkig ſtrijden.

De Held, bedaard van geest, ontzeilt de Britſche vloot,
En wordt door 't wijken zelfs nog meer beroemd en groot;
Jaa doet den Franſchen Vorst, geheel verrukt, betuigen:
DE RUYTER, die zo vaak den trotſchen Brit deed buigen,
Dunkt mij, ſchoon 't wonderbaar in 't oog van veelen ſchijn',
In deezen aftogt nog het allergrootst te zijn.
Zo denkt ook Neêrlands Staat, wien 't eindlijk mag gelukken,
Den braaven Waterheld aan 't dankbaar hart te drukken.

Maar naauwlijks heeft zijn voet het Vaderland betreên,
Of daadlijk wordt zijn hart door nieuwe zorg beſtreên:
Dat hart, hoe zeer gehegt aan 't heil der Nederlanden,
Is dubbel teêr verknogt aan lieve huwlijkspanden.
Hij treedt zijn' wooning in, en vindt een lieve ſpruit
Van zijn' gewenschten echt in haaren groei geſtuit,
Door 't hevig vuur der pest. Zijn dochter ligt te ſtikken
Op 't veege ledekant. Zieltoogende, onder 't hikken,
Biedt zij heur klamme hand haar' braaven vader aan.
Ach! ſnikt zij, vaderlief! kunt gij mij nog verſtaan!

Wat

Wat heil! gij keert te rug, daar 's Hemels gunst u ſpaarde;
Gij zijt, veel meer dan ik, voor huis en land van waarde.
Leef lang! en dat ik u: — want, ach! ik voel 't, ik ſterf!
Dat ik u weêr moog' zien, als ik Gods gunst beërf.
De Vader, hoe ontroerd, tracht tot haar' troost te ſpreeken:
Uw goede, uw vriendlijke aart is mij altoos gebleeken.
Gij hebt, ſchoon kinderlijk, den God uws heils gediend;
Sterf dan, gerust op Hem: God is der kindren vriend.
Gij ſchreit en ziet een traan mij tintlen in mijne oogen.
Rust zagt. Ik volg u haast. Verbeid mij in den hoogen.
Hij drukt, vol oudermin, haar uitgeſtrekte hand,
En zucht: Algoede God! laat voor dit huwlijkspand
Een vader, om 't behoud van 't jeugdig leeven ſmeeken!
Dan ach! haar hand wordt koud. Ik zie haare oogen breeken.
Uw wil geſchiede, ô God! wij bukken voor uw roê;
En 'k luik, met diep ontzag, haar ſtervende oogen toe.
TROMP, midlerwijl geland, had, door zijn kloeke daaden,
Een deel herwonnen van de friſſche lauwerbladen,
Den vijand door 't geluk geworpen in den ſchoot.
Als Held zwaait elk hem lof; doch als de togtgenoot
Des dappren Admiraals, zo ſnood door hem verlaaten,
Voelt ieder zich genoopt den trotſchen TROMP te haaten.

TROMP

TROMP merkt dees bitterheid, vat met een gram gemoed,
De ſtoute zeemanspen; en daar, door 't kookend bloed,
Zijn veder trilt en ſchudt, ſchrijft hij aan Hollands Steden
En Eedlen deeze groet: God heeft met mij geſtreeden.
'k Heb, door zijn hulp geſterkt, den zegepalm behaald;
Doch, nu zijn goede gunst mijn' ſchedel heeft beſtraald
In 't jongſte zeegevecht, kan ik geen' hoon verzwelgen.
DE RUYTER, ſchoon dees taal uw Grooten ligt zal belgen,
DE RUYTER, hoe beroemd door deugd en zedigheid,
Heeft nu, uit nijd, een maar door 't Vaderland verſpreid,
Als of ik de oorzaak waar' van alle de ongelukken,
Die thans de watermagt des Staats zo hevig drukken.
'k Heb voor het Vaderland al, 't geen ik kon, beſtaan,
En al wat mooglijk was, is door mijn volk gedaan.
Geen ſchelmen zijn het, die 's Lands zeeroem moeten ſchraagen;
Maar Helden, die in 't lijf de glorietekens draagen,
Door dapperheid en trouw; en 'k heb, door gunst van God,
Zo zegerijk geſtreên in 't wisſlend oorlogslot,
Dat noch 's Lands Admiraal, noch een der muitelingen
Bekwaam zijn, eer ik ſterf, mij al mijn' roem te ontwringen.
Doch ik voorzie, helaas! verwarring op 's Lands vloot;
Jaa ducht voor haatlijkheên, geſtookt bij klein en groot.

DE

De WITT vertoont dit ſchrift den ſaamvergaêrde Staaten,
En voegt 'er deftig bij: Als Helden Helden haaten,
Die voor denzelfden Staat, en onder de eigen vlag,
Eén zaak verdedigen, dan wankelt al 't gezag.
TROMP ſchijnt doldriftig op den Admiraal ontſtoken,
En de eendragtsband, reeds half op onze vloot verbroken,
Wordt zeker gansch verſcheurd, zo TROMP den grootſten Held,
Hoe laag door hem geſchat, in 't krijgsbeſtuur verzelt:
En eendragt, zegt de ſpreuk der zeven vrije Landen,
Maakt magt; ze is in de daad het dierbaarſte onzer panden.
's Lands vrijheid wordt geboeid, zo de eerſte togt niet ſlaagt.
Hoe wordt het best ontwerp door tweedragt vaak vertraagd,
Of ſnood gedwarsboomd, als vervloekte driften werken!
Men moet, naar mijn begrip, den trots van TROMP beperken:
Want, wat zijn woede zegg', DE RUYTER is de Held,
Om wien elk Neêrlandsch hart van eedle grootschheid zwelt;
De Held, die binnen kort, verzwijgen we andre togten,
Vier dagen achteréén de Britten heeft bevochten.
Welaan, ſtemt heel de Raad, men eiſche TROMP den ſtaf
En 't ambt aan hem vertrouwd, om zo veel trotschheid, af.
Naauw had de fiere TROMP dit ſtreng bevel vernomen,
Of barst vol droefheid uit: Zal 'k nooit mijn drift betoomen!

Altijd dezelfde TROMP! 'k Beſtrijd des vijands vloot,
En zonder blik of blos bevecht ik zelfs den dood:
Nooit keerde ik uit den ſtrijd, of droeg voor 't minst laurieren;
Doch naauwlijks uit de ſchaêuw der hooge krijgsbanieren
Geweeken, doet de drift mij bukken voor haar magt.
ô TROMP! uw arm is ſterk, uw geest is klein van kragt.
Wat dwaasheid heeft mijn hand geſchreeven aan 's Lands Vaadren?
Hoe in de ziel beſchaamd zal ik den Raadsheer naadren,
Die TROMP voorheen nog eens met recht vernederd heeft!
Hoe vreedzaam leeft de man, die zonder driften leeft.

TROMP, in den geest zo fel door bittren ſpijt beſtreeden,
Verreist naar 's Graavenhage en wendt met haast zijn ſchreden
Naar 't huis van JAN DE WITT, die hem als Held begroet,
En om de wondren prijst, betoond door zijnen moed.

TROMP zegt, dit zij zo; maar, ik weet, ik heb misdreeven,
Den Admiraal gehoond. 'k Wil hem voldoening geeven.
Vertrouwt men, om dien hoon, mij zelf geen deel der vloot,
'k Beken de billijkheid; maar nog voor mij geen nood,
Indien ik als Kaptein den togt ſlechts bij mag woonen,
En aan DE RUYTERS zij' mijn trouw voor Neêrland toonen.

Zo ſpreekt hij, daar zijn oog een traan van grootheid ſtort.
Wat ſpijt! dat zo veel deugd door drift beneveld wordt.

De WITT hoort zijn verzoek en brengt het voor 's Lands Staaten,
Die echter op 't berouw van TROMP zich niet verlaaten,
En onveränderlijk, als Godheên deezer aard',
Zich houden aan 't befluit, eens door hunn' mond verklaard.

M. A. DE RUYTER.

ACHTSTE BOEK.

Wanneer de voorſpoed lacht, bedekken lauwerkranſen
Den ſchedel van den Held; doch aan den Vorst der Franſchen
Behaagt in zulk een maat DE RUYTERS heldenmoed,
Beproefd in 't worſtelperk van fellen tegenſpoed,
Dat hij hem blijk op blijk van mildheid doet ontvangen.
De Heilig Michaël, die Orleans belangen
Beſchermd had, naar 't begrip van 't waanziek Bijgeloof,
Klom hoog in achting op bij 't volk; zelfs werd ten hoov'
Een Ridderorde tot zijne eeuwige eer gedraagen.
De Koning, ten bewijs van Vorstlijk welbehaagen,
Gevonden in den Held, die 't hoogst in zeeroem klom,
Hangt door d'ESTRADES hem dat Ridderteken om.
Ach! denkt hij, daar hij 't goud der Ridder-eer ziet glooren,
Mijn ziel laat zo veel glans u niet te ſterk bekooren,
Op dat gij onder 't wigt der glorie niet verzinkt.
Herdenk, mijn dankbaar hart, dat, waar deeze orde blinkt,

In Lampzens baan weleer een bosch van hennepdraaden
Om 't jeugdig lichaam floot; en ſchoon, door honderd daaden,
Bij vreemden zelfs beroemd, ik ben ſlechts mensch, niets meer,
En hang volſtrektlijk af van aller Opperheer,
Die mij, als baanersknaap, zo wel zijn gunst deed blijken,
Als nu ik ſiddring jaag door 't hart der Koningrijken.

Metéén ontvangt de Held, van 's Vorſten Afgezant,
Des Konings beeldtenis. Hoe ſchittrend glimt de rand
Door ſteenen, net gekast, en wonder fraai geſleepen!
Naauw heeft de ontroerde Held die beeldnis aangegreepen,
En voor d'ESTRADES met een dankbre groet gebukt,
Of voelt zich door dees taal des Afgezants verrukt.

De gunst mijns Konings heeft dees beeldnis u gezonden,
Daar hij uw moed en trouw omſtrijd heeft ondervonden.
'k Voeg daar dees penning bij, gemunt tot 's Konings eer;
Maar hoor, wat dankbewijs ik voor die gunst begeer;
'k Begeer 't uit 's Vorſten naam. Vergeefs is zijn verlangen,
Om, in deez' bangen tijd u aan zijn Hof te ontvangen;
Doch, daar hij op die gunst van u niet hoopen kan,
Wenscht hij het beeld te zien van dien beroemden man,
Die Frankrijks grootheid ſtaaft door zo veel wonderwerken.

Ach! zegt DE RUYTER, God wil deezen arm verſterken,

Zo magtloos zonder Hem, op dat mijn krijgsbedrijf
Bij uwen Vorst in eer, en Neêrland nuttig blijv'.
De Vorst ontvang' mijn beeld; dan zal zijn oog aanſchouwen
't Gelaat eens ſtervelings, die, daar hij 't vol vertrouwen
Van Neêrlands vrijën Staat en Frankrijks Vorst bezit,
Ligt ſchielijk ſneuvelt door een' kogel van den Brit.
Terwijl men zo veel eer aan 't puik der Admiraalen,
Om zijnen aftogt, biedt, als nooit bij 't zegepraalen
Een' zeeheld viel ten deel, wordt echter Neêrlands kust,
En Hollands koopvaardij door Englands magt ontrust.
HEEMSKERCK, een vloek der aard', ſchoon een Bataaf geboren,
Wien 't zaligſt waar' geweest in moeders buik te ſmooren:
Een laf verraader van 't gefolterd Vaderland,
Een vluchtig banneling, verlaat het Britſche ſtrand,
En komt 's Lands kusten met een ligte vloot beſtooken.
Zo, zégt de laage ziel, zo wordt mijn hoon gewroken;
En zendt de branders af, die Neêrlands koopvaardij
Vernielen door hun vlam, daar hij van de andre zij'
Aan 't ſchamel eiland, dat Terſchelling wordt geheeten,
Met kleiner vaartuig landt. Al de inſpraak van 't geweeten,
Van zucht voor 't Vaderland zwijgt in het godloos hart
Des Leidsmans, daar hij ſpreekt: Spitsbroeders! hoe! gij mart,

Om

Om u, uw moederland, en mij, uw gids, te wreeken?
Ik moet dan eerst de vlam in 's vijands daken ſteeken.
HEEMSKERCKS verkropte hoon ſtaa dus aan Neêrland duur.
Zoo ſpreekt de ontmenschte, en grijpt een brandhout uit het vuur:
Hij vliegt langs 't arme dorp, en wenkt een deel der Britten,
Die, ſchoon ze op roof belust, noch eer noch deugd bezitten,
Thans aarslen, op 't gezigt hoe ſchamel, ſchraal en kleen
Dit eiland is geſteld. Het jammeren, 't geween,
Het klemmend handgewring, het hartebreekend zuchten
En ſchreeuwen om hun goed, hoe weinig; 't angſtig vluchten,
Baart deernis in het hart; en echter ſticht men brand.
Zo wordt eens vijands hart door gramſchap overmand:
Het medelijden wijkt, om woede plaats te maaken.
De dartle vlam begint door 't ganſche dorp te blaaken,
En ſpreidt, in d'avondſtond, rondom een aaklig licht.
Niet anders vlucht een hoop van lamren, op 't gezigt
Der wolven, die hun kooi bloeddorſtig overvallen,
En bergt zich onder weg in heggen en in ſtallen,
Dan thans het arme volk, verſchrikt, een wijkplaats zoekt
In 't naastgelegen dorp, waar elk den Brit vervloekt.
Een grijsaart blijft bij 't dorp, reeds halverwege in koolen;
En met wat zorg en drift al de andren zich verſchoolen,

Hij

Hij wandelt nog aan 't ſtrand. HEEMSKERCK treedt naar hem toe.
ô Grijskop! barst hij uit, zijt gij uw leeven moê?
Of wilt ge dat dit ſtaal u door het hart zal booren?
De grijze zegt bedaard: 'k Heb al mijn goed verlooren,
En al mijn kinderen ſinds lang reeds overleefd.
Waarom dan voor uw wraak en raazernij gebeefd?
Ontaarte Batavier! 'k Hoor u mijn landtaal ſpreeken,
En die verklapt uw hart; wil vrij dees borst doorſteeken,
Begraaf mij in de vlam, die dra verflaauwen zal . . .
Maar weet, 'er leeft een God, de Rechter van 't heeläl . . .
Hier ſtoot de wreedaart toe, en duwt, verwoed, den degen
Tot aan 't gevest in 't lijf. De grijsaart, neêrgezegen,
Roept, daar hij beevende den veegen mond ontſluit:
ô God! door uwe gunst zij ras dees vlam geſtuit!
Maar, kan het zijn? laat dan uw wraakvuur, op mijn ſmeeken,
Eerlang in Londen zelfs nog feller brand ontſteeken!
Zo bidt hij, en een trap van 's moorders woesten voet
Verplet zijn lillend hart in eenen ſtroom van bloed.
De nood en vrees voor wraak der andre Nederlanders
Verjaagen 't basterdzaad en al zijn medeſtanders.
Grimlachend ziet hij om, naar 't dorpje, dat nog brandt,
En braakt een' Britſchen vloek op 't dierbaar Vaderland.

De

De maar van deezen brand klinkt ras door Hollands Steden.
Gelijk een koude koorts eerst de uiterſten der leden,
En dan het hart doorrilt, zo werkt ook dit gerucht:
't Maakt eindlijk, dat 's Lands Raad in zijn vergaadring zucht.
Die wijze Raad keurt best den goeden God der vaadren,
Met dubblen ernst van geest, in 't heiligdom te naadren,
En last der Prieſterſchappe, om God, ten allen ſtond,
Als zijn geheiligd woord verklaard wordt door hunn' mond,
Te ſmeeken, dat zijn magt de ſtormen der ellenden
Van Neêrlands vrijen Staat genadig af will' wenden.
De RUYTER, onverſaagd te midden van dien nood,
Bezorgt met allen ſpoed 't herſtel der Staatſche vloot.
Weldra kiest hij weêr zee; en, ſchoon de geesſelroede
Der ziekte reeds zijn vloot kastijdt, met felle woede;
Schoon dit, naar allen ſchijn, de zege aan hem ontzegt,
Biedt hij nochtans den Brit op nieuw een zeegevecht.
Boulogne ziet den moed van Hollands waterleeuwen,
Zo ſtout ten ſtrijd gevoerd door d'eerſten Held der Zeeuwen,
En hoe de Brit, verſchrikt, daar hij DE RUYTER kent,
Op 't zien van 't aanvalſein, met al zijn ſtevens wendt.
Men durft geen waterſtrijd met Hollands vloot beginnen,
Daar 't korts onmooglijk viel één ſchip ſlechts te overwinnen,

Gelijk in 't jongst gevecht aan MONK en ROBBERT bleek.
Schoon 't grootſte deel der vloot zo laf den ſtrijd ontweek,
Kan toch het agterdeel niet alle ſchade mijden;
Wijl Hollands Admiraal een ſmaldeel dwingt te ſtrijden.
Thans ſtaat de Held op 't dek, en van een brandend lont
Jaagt hem de wind het pluis nog gloorende in den mond,
Dat, achter in zijn keel gevloogen, ſcherpe pijnen
En koorts en ziekte baart. Geen kunst of medicijnen
Vermindren 't groot gevaar. Boulogne en Frankrijks kust
Wordt door de tijding van dit ongeval ontrust,
Die daadlijk doordringt tot het oor van Frankrijks Koning.
Op nieuw ziet de Admiraal des Vorſten gunstbetooning:
Twee eigen artzen gaan ter hulpe van den Held,
Op 't woord van hunnen Vorst: DE RUYTER moet herſteld.
Beproeft al, 't geen natuur of kunst u immer leerde;
Denkt, dat hij Lijder is, die Englands trots verneerde
Ten dienſte van zijn' Staat, tot heil van 't Franſche Rijk.
Welaan! dient Neêrland en uw Koning te gelijk;
Zo zal u gansch Euroop, behalven England, roemen,
En u behouders van den grootſten Zeeheld noemen.
DE RUYTERS ziekte wijkt voor hulp noch artſenij;
Geneeskunst ſtaat vergeefs met al haar kracht hem bij;

Doch,

Doch, ſchoon zijn krankheid groeit, nog meer dan lichaamsſmarte,
Gaat hem de bange ſtaat des Vaderlands aan 't harte.
VAN NES, gezeten bij het bed van d'Admiraal,
Vertroost hem, afgemat en kwijnend, met dees taal:
Indien 't uw zwakke ſtaat, ô Hartsvriend! kan gehengen,
Moet ik u tijding van een gunſtig voorval brengen.
Gij richt u op, mijn Vriend! weet dan, dat Engeland
Door God geteisterd is met zulk een' fellen brand,
Als ooit Europa zag. Zo heeft het volkrijk Londen
De lang getergde wraak des Hemels ondervonden.
Twaalfduizend huizen zijn door 't woedend vuur vernield;
Niets was 'er dat de vlam in 't voortſlaan wederhield.
De Godheid wilde zelf de tempels niet behoeden:
Geen Godshuis, dat de vlam ontmoette in 't hevigst woeden,
Bleef van 't verderf verſchoond. Men telt een tachtig tal
Van Kerken, gansch in puin hervormd. Jaa Londens wal,
Aan de ijslijkheid der vlam bijkans geheel ten prooije,
Vertoont een ſchilderij des ondergangs van Troije.
Dus, zegt de zwakke Held, verzaamlende al zijn kragt,
Dus blijkt ons weêr de gunst der hulprijke Oppermagt.
Hoe veilig mag men God' het wraakzwaard toevertrouwen!
Hij jaagt het ijslijkſt vuur door Londens praalgebouwen,

En wreekt Terſchellings lot, waar Englands euvelmoed,
Op de arme ſtulpen van den zeeman heeft gewoed.
Maar nu, mijn Vriend! gij kent mijn zucht voor Neêrlands Staaten;
Nooit heb ik eenen post, mij toevertrouwd, verlaaten;
Doch, wijl de krankheid mij aan 't bed gekluisterd houdt,
Waar' best een andere hand het hoofdbewind vertrouwd.
En wien, mijn Vriend! zou ik 't gereeder aanbeveelen
Dan u, die nevens mij de woelige tooneelen
Des waterkrijgs betradt. Welaan! ontvang den ſtaf,
Dien Hollands achtbre Raad mij vol vertrouwen gaf.
Ach! vol vertrouwen op een handvol ſtof en aarde.

Hoe gaarne ik, u ten ſteun, dit wigtige ambt aanvaardde,
Hervat VAN NES, mijn Vriend! daar, volgens vast bericht,
De Staatsman JAN DE WITT, genoopt door zijnen pligt
En liefde voor den Staat, ons nadert op de baaren,
Smeek ik u, tot zijn komst, die overgift te ſpaaren,
Op dat zijn achtbre ſtem, gevoegd bij mijnen raad,
Mij gansch beveilige voor opſpraak en voor haat.

DE WITT, ras opgedaagd, wordt ſchoon nog ver, met ſchooten
Begroet door 't vlagſchip en door al zijn togtgenooten;
Doch naauw heeft hij den voet op 't hooge dek gezet,
Of ſpoedt in aller ijl zich naar des Zeehelds bed.

DE

DE RUYTER, zegt DE WITT, ontroerd aan 't bed gekomen,
Uw ziekte heeft ons land met ſiddring ingenomen.
Hoe vaart mijn trouwſte Vriend? DE RUYTER kent de ſtem
Van zijnen Vriend DE WITT aan haar bijzondre klem.
Ach! zucht hij, daar hij zich verpijnt om op te rijzen,
Zijt gij het, achtbaar Vriend? komt gij nog eer bewijzen
Aan eenen ſterveling, die magtloos als een kind,
Zich mooglijk op den rand van 't gaapend graf bevindt?
Uw loffpraak, ſchoon zij ſpruit uit vriendſchap, baart mij kwelling.
Ik haak naar 't Vaderland, en daar wacht ik herſtelling.
Bewijs mij ééne gunst: och! dat ik van een' poſt,
Den ſterkſten ſchier te zwaar, zo zwak thans, word' verlost.
Zo ras als ik herſteld den zeebouw kan verdraagen,
Verwacht dan weêr mijn' dienſt, gelijk in vroeger dagen;
Of, zo ik ſterven zal, ſtaa mij een ſterfbed toe,
't Geen ſtilte en rust verſchaft. Ik ben den arbeid moê.
Ach! had ik kragts genoeg om, naar mijn zwak vermogen,
's Lands vloot met mijnen raad te dienen! Doch mijn poogen
Voor 't best van Vaderland en Volk is zonder vrucht.
Hergeef een' zwakken dan de vaderlandſche lucht.

DE WITT, tot in de ziel bewoogen met ontfermen,
Weêrhoudt zijn droefheid niet, doch vat hem in zijne armen;

Hij drukt hem aan zijn hart en zegt: Stel u gerust.
Begeef, zo ras gij kunt, u naar de Staatſche kust.
Welk vreemd gevoelen kweekt uw boezem van 's Lands Vaadren,
Die nooit dan met ontzag hunn' grootſten Held zien naadren?
Welk denkbeeld koestert gij omtrent uw' Vriend DE WITT,
Die roemt, dat hij in u zijn' Jonathan bezit?
Zou 'k u thans drukken met een Staatsambt, zo gewigtig!
Dan wierd ik aan uw' dood, ô Hartsvriend! medepligtig.
Neen: trek naar 't Vaderland; dat God uw kragt herſtell'!
's Lands zaaken roepen mij. — DE RUYTER! ach! vaarwel!
DE RUYTER drukt zijn hand, en zegt, ontroerd en teder,
God geeve mij aan u en al de mijnen weder!
Maar doe ik langs deez' weg den ſtap naar de eeuwigheid,
De Godheid treede toe: Haar dienstknecht is bereid.
Bij 't ſcheiden van den Held, naar 't Vaderland gezonden,
Klimt deeze bede omhoog, uit duizenden van monden:
ô Hemel! geef aan 't Land en ons DE RUYTER weêr!
Elk ſchip begroet den Held, en geeft hem krijgsmans eer.
Ach! zegt hij, op zijn ſponde in 't eenzaam afgezonderd:
Zie 'k op mij zelv' thans neêr, ik ſtaa geheel verwonderd.
Almagtige Opperheer! wat is mijn magt gering!
Waarom verheft gij dus den zwakken ſterveling?

'k Hoor

'k Hoor op mijn legerſteê nog eer aan mij bewijzen,
En, allerwege, om mij een kreet ten Hemel rijzen.
'k Ben immers niets, ô God! dan ſterflijk, broos en zwak!
Het kleinſte vonkje ſlechts baart mij het ongemak,
Waar uit dees ziekte ſpruit; doch onſpoed heeft zelfs zegen:
Want, God! Gij geeft mijn' geest deeze uuren te overweegen
Hoe onbedenklijk klein een ſterfling is van kragt;
Een les in welſtand ligt zoo rijp niet overdacht.
Zelfs zal mij mooglijk nu bij de eerſte zeemaar blijken,
Dat veelen op de vloot mij niets in krijgsdeugd wijken.
Hoe nuttig zal dit zijn, dewijl 't mij needrig houdt,
En Neêrlands volk 't bewind een' ander' toevertrouwt!
Doch, zo ik 't werktuig ben, waar door Ge, ô Heer der Heeren!
Den hoogmoed ſnuiken wilt, laat mij dan ſpoedig keeren,
En toonen, dat mijn geest, in 't ſtrijden met den Brit,
Nog vaderlandſche trouw en ouden moed bezit.

Gods gunst geleidt de kiel met zulk een vragt belaaden.
Hij landt aan Neêrlands kust, waar elk op nieuw de daaden
Des Admiraals verheft; daar Frankrijk, kort geleên,
Een ooggetuige was van 's Krijgsmans dapperheên.
Men voegt, bij 't lofgezang van al zijn krijgsbedrijven,
Den wensch, dat hij nog lang 's Lands toeverlaat moog' blijven.

Elk

Elk ſiddert, als hij denkt, dat ligt de grootſte Held
Reeds kamp geeft in den ſtrijd van 't ijslijk doodsgeweld.
Met hoe veel tederheid en hartelijk verlangen
Wordt hij in de Amſtelſtad door gade en kroost ontvangen!
Jaa 't ſchijnt dat hij, op 't zien dier tederheid en trouw,
Verleevendigt van geest; terwijl zijn dierbre vrouw
Hem vroeg en laat bewaakt. Zo zoog, in vroeger dagen,
De vrouw des Bataviers den krijgsman, half verſlagen,
Het bloed ten wonden uit, en ſmeekte hem, ten ſpijt
Van Romes Adelaar, 't hervatten van den ſtrijd.
De vloot lag midlerwijl te dobbren op de baaren.
DE WITT en AART VAN NES, aan 't hoofd der waterſchaaren,
Beraamen onderling het welzijn van 's Lands vloot.
Maar even als een lijk, dat van de ziel ontbloot,
Den mensch nog wel vertoont, doch werkloos, zonder kragten:
Zo ſchijnt de vloot haar kragt en werking nog te wachten
Van d'allerbraafſten Held, dien ooit de zon beſcheen.
DE WITT zet zijnen koers nu her- dan derwaard heên:
Jaa ſomtijds blikkren hem in zijn verlangende oogen
De zeilen van den Brit; maar 't werkzaam Alvermogen
Ontzegt hem, door 't geweld van ſtorm en weiflend weêr,
Het ſtrijden met den Brit en dus den palm der eer.

De

De ſchoonſte zegekroon, in een' der watertogten,
Ooit door een' Neêrlandſch' Held op eenig volk bevochten,
Was voor eene andre hand in laater' tijd geſchikt.
DE WITT, noch ook VAN NES, door onſpoed afgeſchrikt,
Beploegen, tot hen ſtorm en onweêr daaglijks treffen,
Het ſchuimend veld der zee; daar zij in 't eind bezeffen,
Dat, hield hun moed en trouw met kruiſen langer aan,
De blaam van dwaasheid hen, bij rampſpoed, na zou gaan.
Naauw heeft DE WITT bericht aan Hollands Raad gegeeven,
Hoe 't wispeltuurig lot hem had herom gedreeven,
Of daadlijk ſpoedt hij zich naar zijn' manhaften Vrind,
Dien hij als echtgenoot en vader bezig vindt.
DE RUYTER, ſchier herſteld, wint daaglijks aan in kragten;
Maar ziet zijn trouwe gaê, die zo veel bange nachten
En dagen agterëen, zijn zwakheid was ten troost,
Door ziekte fel geſchokt; terwijl zijn dierbaar kroost,
Ook door 't geweld der koorts op 't ziekbed neêrgeſlaagen,
Het hart eens vaders eischt om zorg voor hun te draagen.
Hier reikt hij, als gemaal, 't geneeskruid aan zijn vrouw;
Daar toont hij aan zijn kroost de oprechtſte vadertrouw,
Met leſſen van geduld en troost in hun verdrukking.
Zo vindt hem JAN DE WITT; en, vol van geestverrukking,

Omhelst hij zijnen Vriend, en zegt, terwijl hij zucht
Van vreugde: Ik vind u weêr; uw krankheid ſchijnt gevlucht;
Maar 'k vind geen' Held ſlechts weêr, doch ook een man en vader.
Jaa, zegt hij, met dat hart, waarmede ik 't ſtrijdperk nader',
Bezorg ik gade en kroost: want immers 'k zwoer mijn trouw
Aan God, aan Vaderland, aan Kinders en aan Vrouw.
De Staatsman JAN DE WITT begroet des Krijgshelds gade,
En zegt met dubblen ernst: Ei kom ons weêr te ſtade
Met uwen vroeden raad, ô Neêrlands eerſte Held!
Want God heeft u gewis om 't Vaderland herſteld.
Zij pleegen ſamen raad, hoe ze, in 't vervolg van tijden,
De Britſche zeemagt op de beste wijs beſtrijden.
In 't einde zegt DE WITT: Op dat u blijk', mijn Vrind!
Met hoe veel dankbaarheid gansch Neêrland u bemint,
Als eene onſchatbre zuil van 't vrij gemeenebeste,
Schenkt u deeze Amſtelſtad een' houwer, wiens geveste,
Op 't keurigſte gewerkt, uit louter goud beſtaat;
Terwijl gij Rotterdam niet min aan 't harte gaat:
Dat ſchenkt u een lampet van zilver; en de Zeeuwen,
Trots op hunn' Waterheld, den grootſten aller eeuwen,
Biên u den Atlas aan, der Blaauwen drukjuweel;
En nog veel grooter eer valt mijnen Vriend ten deel':

Uw

Uw achtbre beeldnis hangt ten toon in 's Lands vertrekken,
Die ter Vergaderplaats des hoogen Zeeraads ſtrekken.
Eén zucht is 't andwoord van den braaven Admiraal,
En ſpreekt met meerder klem, dan de uitgezochtſte taal.

M. A. DE RUYTER.

NEGENDE BOEK.

De Brit is afgeſtreên, en Frankrijk 't oorlog moede;
Alléén ſtaat Hollands Leeuw, nog ſchuimende van woede,
Om 't ſchenden van 's Lands eer, tot ſchrik van Albion,
Zo fier, jaa fierer pal, dan toen de krijg begon.
Nogthans wil Neêrlands Staat, wars van zich dwaas te wreeken,
Tot gansch Europa's heil de vreêbazuin wel ſteeken.
Maar, zegt 's Lands wijze Raad, eer nog de kalme vreê
Haar blijde ſtraalen ſchiet op Neêrlands vrije reê,
Moet nog iet groots beſtaan. De Brit, hoe neêrgeboogen,
Kan zich door eigen kragt welras op nieuw verhoogen,
Tenzij men zo veel ſchriks hem in den boezem ſtort',
Dat hij door angst en nood tot vreê gedwongen word'.
Dit was 't beſluit des Raads, waar, als in vroeger dagen,
De RUYTER 't hoofdbewind der vloot wordt opgedraagen.
Hij neemt vol dankbaarheid den last der Staaten op,
En voegt bij zijnen eed: 's Lands vlag, tot zulk een' top

Van

Van glorie en ontzach bij gansch Euroop' gereezen,
Zal, zo mijn wensch gelukt, nog meer ontzaglijk wezen.
'k Doorzie uw grootsch ontwerp, ô Vaders van den Staat!
Eén leeven heb ik ſlechts, dat ik gerust verlaat,
Als God mij wenkt; maar 'k ſtierf blijmoedig duizend werven
Zo ik mijn Vaderland kon redden door mijn ſterven.
De Zeeheld, t'huis gekeerd, roept ENGEL zijnen zoon,
Die reeds zoo menigmaal van 't ſtoutſte moedbetoon
Euroope en Afrika de blijken had gegeeven,
Schoon in den uchtendſtond van zijn ontluikend leeven.
De jongling, met de waas der jeugd op 't aangezigt,
Verwelkomt d'achtbren Held, en toont zijn' kinderpligt,
En in zijn' kinderpligt heldhaftige eerbewijzen.
Gelijk een roos, nog pas ontſlooten, bij het rijzen
Der zonne al meer ontluikt, zo ook ontluikt zijn moed
In 't bijzijn van den Held, dien hij als Vader groet.
Een blos van helder rood verſpreidt zich op zijn kaaken.
Mijn Vader! barst hij uit: gij ziet me in ijver blaaken.
De zomer nadert vast, des krijgsmans beste tijd;
En 'k brand, gelijk 't mij voegt, reeds naar een' nieuwen ſtrijd.
Gij hebt het hoofdbewind der zeemagt weêr in handen:
Dan, ſchoon uw boezem-blaak' voor 't heil der Nederlanden,

Hoe ver ik voor uw' moed en grootheid onderdoe,
'k Geef niets in trouw voor 't Land aan mijnen Vader toe.
Ei meld mij.... Zagt, mijn zoon! dus zegt de trouwe Vader,
Beſchouw, in kalmen geest, met mij uw' toeſtand nader.
Iet groots, waartoe de Staat van Nederland beſloot,
Vereischt het ſtoutst beſtaan van Neêrlands dappre vloot.
Gij gloeit van heldenvuur; maar laat u wijslijk raaden:
Gij haakt nog al te ſterk naar krijgsmans lauwerbladen.
Men ſtrijdt wel vaak om de eer; doch ken uw pligten recht,
't Is met eene andre zucht, waarmede een Christen vecht.
Mijn zoon! gij hebt getoond door onweêrſpreekbre blijken,
Dat gij geen' tijdgenoot in moed behoeft te wijken;
Maar toon ook dat geen zoon ooit meer gehoorzaamheid
Aan 's Vaders achtbren wil.... Ach! zegt hij, 'k ben bereid,
Om met u, zonder vrees voor ſterven, trots de rampen,
Nog erger dan den dood, den Brit aan boord te klampen.
Hoe, Vader! twijfelt gij, daar 'k op Bataafſche trouw
Mijn grootſte glorie draage, of ik u volgen zou?
Neen! 'k wensch dit jeugdig hoofd eer in den ſtrijd te derven,
Dan dat ik, grijs van kruin, vergeeten heen zou ſterven.
Mijn zoon! herneemt de Held, uw moed verrukt mijn hart:
Gij hebt reeds menigmaal het doodsgevaar getart;

En

En wie uw dapperheid ooit durve in twijfel trekken,
Zal 't dankbaar naageſlacht met eigen ſchand' bedekken.
Maar 't is iet anders, zoon! dan moed, dan heldenëer,
't Is thans gehoorzaamheid, die ik van u begeer.
Blijf t' huis, mijn waarde zoon! en laat uw' Vader ſtrijden;
Van u wacht Nederland zijn hulp in laater tijden,
Wanneer mij 't graf beſluit. De roem van deezen togt,
Wordt, naar ik billijk ducht, voor ſtroomen bloeds gekogt;
En zou 'k mijn beste pand, dat mij zal doen herleeven,
Den vijand van den Staat, den Brit ten prooije geeven!
Ach zoon! het ſchijnt wel fraai, dat Cato, vol van vreugd,
De wonden van zijn' zoon, in 't prilſte zijner jeugd
Geſneuveld, ſchouwt en tast: 'k wil hem geene eer betwisten;
Maar ach, mijn lieve zoon! die Cato was geen Christen.
Neen, Vader! andwoordt hij: die geestkragt had hij niet.
Dat ik een Christen ben, die in een ſchoon verſchiet,
Mij door u opgeklaard, eene eeuwigheid zie naadren,
Dat maakt mijn ziel gerust op God, den God der vaadren.
Doch welk een ſtraffe taal ontzegt aan mij den roem,
Dat ik den krijgstogt waag' met Neêrlands Heldenbloem!
Een' krijgstogt, die misſchien geene eeuw weêr zal aanſchouwen.
Ik, ſchoon nog zwak en jong, vest zulk een vast vertrouwen

Op

Op God, die 't al regeert, dat mij geen doodsvrees boeit;
Schoon in het vuur des krijgs 't gevaar van ſterven groeit.
Mag ik, voor u geknield... Neen, kind! ik eisch geen knielen:
Te knielen voor een mensch is 't merk van laage zielen,
Herneemt DE RUYTER, kniel voor uwen God alléén.
Uw christlijk wapen heeft mijn wapens ſtomp geſtreên.
Gaa heen, mijn lieve zoon! wees ſtout en braaf te gader;
Bezwalk de glorie niet, verdiend door uwen Vader.
Geen Vader handelt trots, wijst hij zijn' zoon het ſpoor
Tot waare heldenëer. Ik ging u rustig voor.
Blijft gij dit ſpoor betreên, zoo christlijk als kloekmoedig,
Gij zult gelukkig zijn, 't zij voor- of tegenſpoedig.
'k Beveele u thans aan God. Hij blijve uw toeverlaat;
Schoon gij alleen op 't dek, omringd van lijken, ſtaat.
's Lands Raaden keuren best, dat één van Neêrlands braaven,
Een ſchrik van Albion, een ſteunzel der Bataaven,
DE RUYTER op den togt, geheim beraamd, verzell'.
De broeder van DE WITT, die 't achtbaar hoofdbevel
Gevoerd had op 's Lands vloot, wordt tot dien post verheven.
De Ruwaart, die alléén voor Neêrland wenscht te leeven,
Die, met zijn' Broeder, blaakt door liefde voor 's Lands eer,
Legt zijn hoogachtbaar ambt als Burgemeester neêr.

In

In Dordrechts vroeden Raad laat zich die Staatsman hooren:
Mijn Vrienden! 'k heb deez' Stad en Neêrland trouw gezwooren;
Ik heb altoos mijn' eed, zo ver ik weet, volbragt,
En 't heil van deeze Stad en 't Vaderland betracht.
ô Achtbre Kring des Raads! mijn Broeders! Ambtgenooten!
Gij weet, wat wegens mij door Holland is beſlooten:
Gij weet het; en mijn eed, gezwooren aan den Staat,
Eischt dat ik 't eergeſtoelte om de oorlogskiel verlaat',
De ſtille raadzaal om 't gewoel der waterſchaaren,
Op dat ik 't Vaderland ook diene op 't ruim der baaren.
Verſchoon me; ik ben ontroerd, daar 'k u, daar 'k dit gebouw,
Hoogachtbre Vriendenkring! misſchien voor 't laatst aanſchouw.....
Maar welk een dwaasheid durft een mensch zich onderwinden,
Om zijn toekomend lot, zo duister, uit te vinden!
Wij zien geen' enklen ſtap op onzen weg vooruit,
Of worden in 't gezigt door nevelen geſtuit.
Hoe weinig weeten wij Gods wegen naar te ſpeuren!
Vaarwel dan, Vriendenſtoet! en, wat 'er moog' gebeuren,
Denk altoos, dat DE WITT, uw vriend, uw ambtgenoot,
U teder heeft bemind in leeven en in dood.

DE WITT, door Neêrlands vloot met eerbewijs ontvangen,
Bemerkt, in 't algemeen, 's volks hartelijk verlangen

Om, versch van kragt en moed, te ſtrijden met den Brit.
DE RUYTER ſchikt 's Lands vloot in 't bijzijn van DE WITT,
Die, hoeveel roems weleer aan hem was toegeſchreeven,
Verzucht: Dees Waterheld is boven lof verheven.
Zijn vaardigheid en moed, gepaard met ſneêg beleid,
Verheffen hem wêl hoog; doch waare needrigheid,
Gehuisvest in zijn ziel, die trotschheid nooit beroerde,
Verheft hem boven elk, die ooit den zeeſtaf voerde.
De vloot is juist geſchikt in orde tot den ſlag:
Elk zeilt gerustlijk voort, en houdt zich bij zijn vlag,
Tot dat een felle ſtorm, door 't luchtruim toegevloogen,
't Ontroerde ſcheepsvolk wijst op 't hulprijke Alvermoogen.
DE RUYTER zegt, bedaard in 't midden van 't gevaar:
God jaagt een ſiddering door heel de Heldenſchaar.
Zijn hand heeft ſlechts één wenk aan 't windenheir te geeven,
En onze ontwerpen zijn, als rook door wind, verdreeven.
Geen moedloosheid nogthans bevang' mijn Heldenvolk:
Want mooglijk daagt ons heil uit de eerſte heldre wolk.
Ras ziet de Held zijn wensch: God doet zijn gunst hem blijken,
En 't woedende geweld der felle ſtormvlaag wijken.
De vloot had niet te min de kragt des winds beproefd.
De Ruwaart, in het hart om deezen ramp bedroefd,

Staart

Staart op den Admiraal, en ziet zwaarmoedig neder.
Schep moed, herneemt de Held, een hart als 't uwe, teder
En ongewoon aan 't zien van zo veel tegenheên,
Wordt, op het eerst gezigt, door rouw en ſpijt beſtreên;
Doch wij, die menigwerf veel grooter rampen zagen,
Zijn door een' kleinen nood, als deezen, niet verſlagen;
En waarlijk, achtbaar Heer! beſchouw het, nevens mij,
Die als een zeeman denk, ſlechts van de beste zij',
Dan wordt des Hemels gunst, ondanks het leed, gepreezen.
Ei zeg mij, had dees ramp niet erger kunnen wezen?
Dat 's rechte zeemans troost! Dit vriendlijk andwoord geeft
De Ruwaart aan den Held, mijn kranke moed herleeft:
Die troost baart vrolijkheid in mijn geſchokte zinnen,
En ſtookt het heilig vuur der dankbaarheid van binnen.
De vloot, door vlijt en moed in weinig tijds herſteld,
Doorzeilt met vogelsvlugt het ruime pekelveld.
't Gewapend oog des Helds ontdekt van de kampanje
Het witte Krijtgebergt der kust van Groot-Brittanje.
Naauw heeft men Land verkend, of ſtraks rijst een geſchreeuw
Bij 't moedigst ſcheepsvolk op. Toen ſcheen de waterleeuw
Te brullen voor 't galjoen. De woestaarts knarſetanden,
En zweeren nogmaals trouw aan 't heil der Nederlanden;

De zagtren volgen hen; terwijl het koud gemoed,
Zo ſchaars op deeze vloot, zelfs vuur vat door hunn' gloed.
De RUYTER laat terſtond zijn' Raad te zaam vergaêren,
En zegt, daar hij 't ontwerp der Staaten zal verklaaren:
Gij hebt, ô Heldenrei! beproefd in ſtrijd op ſtrijd,
Des vijands kust in 't oog: uw deugd, 's Lands eer, de tijd,
't Eischt al iet groots van u, maar dat gewis zal faalen,
Tenzij God op ons werk zijn' zegen neêr doe daalen.
Gij, die niet ſiddert, ſchoon de dood u tegenbast,
Zult mooglijk ſiddren op het hooren van deez' last.

Zeilt, met des Hoogſten hulp, naar Groot-Brittanjes ſtranden;
Tracht, zo veel mooglijk zij, aan 's vijands kust te landen;
En, kroont des Hemels gunst uw ſtoutgewaagd begin,
Zeilt dan Rochesters ſtroom met Neêrlands kielen in:
Vernielt des vijands vloot, brandt los op zijn kasteelen;
Doet Chattam in den ſchrik der Britſche kusten deelen.
Zo zal het Engelsch Rijk ons ſmeeken om de vreê;
En 't zwaard, met ſchande ontbloot, keer' ſchandlijk in de ſchee.

Een grootsch gevoelig bleek vertoont zich op elks kaaken;
Doch daadlijk doet het rood van drift elks aanſchijn blaaken.
Waar toe, dus ſpreekt 'er één, keurt ons 's Lands Raad bekwaam!
Kom, dierbre Heldenſchaar! verdienen wij dien naam.

De

De last van Neêrlands Staat zou ons geen huivring baaren,
'k Zeg 't zonder vleijerij, als wij DE RUYTERS waren.
Maar ligt geeft God ons kragt. Zijn hulp maakt zwakken ſterk.
Welaan! onze arm beſtaa een helden-wonderwerk.
DE RUYTER, die deez' lof der drift voorbij laat glippen,
Ontſluit bezaadigder met deeze taal zijn lippen:
De moed, die elks gelaat zo zigtbaar ſpreidt ten toon,
Baart me een bijzondre vreugd. De last is ongewoon;
Doch ook iet ongewoons moet Neêrlands Staat thans ſchraagen,
Zo word' hij eens geheel van Englands juk ontſlagen.
'k Beken, 't ontwerp is groot, en de uitvoer vol gevaar;
Maar ook zal dit bedrijf deez' ganſche Heldenſchaar
Ontwringen aan den tijd, en haar onſterflijk maaken:
Jaa, als men zelfs 't bedrijf ſlechts half voltooid moest ſtaaken,
Zal England ſidderen, ſchoon 't bloed van wraakzucht kookt,
Voor 't volk, dat, ſtout van geest, zijn trotſche reê beſtookt.
Kom dan, mijn vriendenſtoet! dat wij nog éénmaal zweeren
Bij 't heiligst Wezen, bij den Heer van alle heeren,
Den God van Nederland: dat in den hoogſten nood,
Die eed ons allen ſterk' tot heil van Land en Vloot.
De ganſche Kring rijst op. ô Plegtige vertooning!
Zij ſtaan als voor 't gezigt van hunnen Hemelkoning,

En ſlaan op zijne hulp vol needrigheid het oog;
Zij ſteeken, man voor man, de vingers naar omhoog,
En zweeren plegtelijk deez' eed, zoo kort als kragtig:
Zo waarlijk kome ons heil en hulp van God Almagtig!
De Ruwaart neemt den eed van ieder Scheepshoofd aan;
En voegt 'er deftig bij: Nu is 'er al gedaan
Wat immer mannenmoed in 't menschlijk hart kan kweeken.
Gij riept uw' God tot hulp om uwe zaak te wreeken;
Maar, met denzelfden eed, hebt ge u op 't duurst verpligt.
Denkt, zo uw dapperheid of trouw in 't minſte zwigt,
Dat ge op uw eigen hoofd een' vloek hebt afgebeden.
Een reeks van heil of wee is 't vruchtgevolg der eeden.
Nu nadert Neêrlands roem vast meêr en meêr den top.
VAN GENT zeilt met een deel den ſtroom van Londen op,
Door DOEDES voorgegaan. De Ruwaart, 't oog der Staaten,
Wil lieſst DE RUYTERS kiel en bijzijn thans verlaaten.
VAN GENT ontvangt den Held. Ik beef, hoog achtbaar Heer!
Spreekt zijn welmeenendheid: De ſcherpſte tegenweer
Wordt mooglijk deeze kiel gebooden. Berg uw leeven.
Op 't denkbeeld van uw dood moet zelfs een zeeleeuw beeven.
Hoe, zegt de Ruwaart, hoe! zou ik mijn eer en pligt,
Aan 't hart, dat edel denkt, meer waard dan 't leevenslicht,

Slechts

Slechts flaauw betrachten om mijn leeven laf te ſpaaren?
Zo God mij hoeden wil, zal Hij me ook hier bewaaren.
De RUYTERS waakzaamheid ſlaat alles gade in 't rond.
Hij nadert met zijn vloot, vol voetvolk, aan den mond
Van Chattams breeden ſtroom. Zijn volk, op 't dek gekomen,
Hoort deez' manhaften raad: Gij hebt gewis vernomen,
Dat aan deez' togt iet meer dan aan een zeegevecht,
Waartoe geen Landvolk dient, gewis is vastgehegt.
'k Heb 't momplen wel gehoord, hoe gij den Brit zoudt treffen,
Om Neêrlands dierbren Staat ten top van eer te heffen:
Uw moed, uw heldentrouw, uw ijver voor 's Lands eer,
Bleek mij ter aller uur, en blijkt dit tijdſtip weêr.
Mijn kindren! Englands magt, doet God ons doel gelukken,
Zal voor de wapenkragt van Neêrlands Helden bukken.
Chearneſſes forsch kasteel worde eerst door ons beſtookt:
Als Cheapy voor ons zwigt en 't ſterk Chearneſſe rookt,
Zal onze hand de vlam in Englands kielen jaagen,
En Londen door die vlam voor Neêrland doen verſaagen.
Mijn Helden! toont uw' moed: de glorie is nabij.
Reeds beeft voor uw gezigt Brittanjes dwinglandij.

M. A. DE RUYTER.

TIENDE BOEK.

Hoe wonder wentelt zich het wisſelrad der zaaken!
Dat Cheapy zulks getuig', 't priëel der landvermaaken
Van Englands herdrenſtoet; waar eertijds 't wollig ſchaap
Den naam aan 't eiland ſchonk. Hier plag de herdersknaap
Met zijn beminde maagd te kouten en te ſtoeijen,
Waar nu de kogels door het daavrend luchtruim loeijen.
Den grond, in vroegren tijd bewoogen door den dans
Van reijend herdersvolk, betreedt de krijgsman thans.
Chearnesſe beeft en ſchudt door 't baldren der kartouwen.
De Brit durft naauw van ver 't ontzet gezigt vertrouwen.
Chearnesſes ſterkte zwicht. De vos! uw dappre hand
Rukt, vol van heldentrouw, tot Englands ſpijt en ſchand',
De vlag manmoedig af, en ſmijt ze neêr op de aarde.
De ruyter, die verrukt deez' ſchoonen buit aanvaardde,
Omhelst de vos, ontroerd, en zegt: Mijn vriend! gij plukt
Den lauwer, di uw' naam der ſterflijkheid ontrukt.

Ik

Ik heb uw ſtout beſtaan, uw zegepraal vernomen;
En nu voor Quinenborg met heel de vloot gekomen,
Krijg ik tot hooger' togt uit 's Ruwaarts handen 'last.
De RUYTERS moed groeit aan, terwijl de krijgsſtorm wast,
En ſpoedt zich om 't bevel des Ruwaarts op te volgen,
Die door den trots des Brits in 't diepst der ziel verbolgen,
Zich uit in deeze taal, daar hij DE RUYTER groet:
'k Heb op den ganſchen Theems niet ééne kiel ontmoet;
Maar op Rochesters ſtroom, zien wij, bij Chattams daken,
Het doelwit, dat ons hart in 't edelst vuur doet blaaken;
Doch, daar 't Bataafsch gemoed door heldenijver klopt,
Zien we ons ontwerp geſtuit. — De ſtroom is hier verſtopt.
Die maar wekt onder 't volk een droeve geestberoering,
En in deez' boezem zelfs een felle driftsvervoering.
Een keten overſpant den ſtroom, en ſluit ons af.
Zo wankelt onze roem, zo draalt der Britten ſtraf.
DE RUYTER tracht de drift des achtbren mans te ſtillen.
Wij doen, 't geen mooglijk is, niet alles, wat wij willen,
Zo vangt hij, kalm van geest en onderwerplijk, aan:
'k Beken, die zegepraalt, moet de oogen voorwaard ſlaan;
Maar laat de dankbaarheid deez' zeetogt reeds verzellen.
Althans zij doet het hart mij in den boezem zwellen,

Nu ik den Brit beſchouw, zo ver voor ons verneêrd,
Dat hij zelfs aan zijn kust een ſterkte ziet verheerd
Door Neêrlands dapperheid. Dat wij een poos verwijlen.
Het toeven baart vaak heil, maar nimmer 't overijlen.
Nog ſprak hij, toen de Held VAN BRAKEL, die wel ſtout
Chearnesſe hadt beſtormd, maar, om een krijgsmansfout,
Ontzet was van zijn ambt, zich aandient. De Opperhooſden,
Die van zijn' koenen aart en drift zich heil beloofden,
Ontmoeten hem beleefd. Schoon, vangt hij vuurig aan,
Gij 't gister oirbaar vondt mij van mijn' post te ontſlaan,
Voel ik, voor de eer des volks en 't heil der Nederlanden,
Mijn' boezem in een' gloed van zuivren ijver branden.
Heft ſlechts mijn vonnis op; en daar ik, korts geleên,
Met zo veel heldenvuur de Britten heb beſtreên,
Zal ik, indien gij mij mijn' bodem wilt vertrouwen,
U ſtraks een nieuwe proef van ſtoutheid doen aanſchouwen;
Zo, dat de Britſche trots, gefnuikt in euvelmoed,
Uit ſpijt zich zelfs verzuipe in Chattams breeden vloed.
Ei keurt VAN BRAKELS moed een' blik van liefde waardig.
Wenkt ſlechts, op 't oogenblik ziet ge uwen dienaar vaardig.
'k Vlieg in den arm der zege, of ſneeve op 't bed van eer.
ô Achtbaare Opperſten! ſchenkt mij mijn eerambt weêr;

En,

En, zo door wangeluk mijn toeleg mogt mislukken,
Wilt dan eensflags dit hoofd aan 't leevenslicht ontrukken:
Want dan verdient mijn moed, waarvan ik blijken gaf,
Als enkel op mijn' waan gegrond, de ſtrengſte ſtraf.
'k Zal anders, met Gods hulp, door Englands keten breeken,
En 't eerst de vlam der wraak in 's vijands kielen ſteeken.

Terwijl, op 's Ruwaarts wenk, VAN BRAKEL buiten ſtaat,
Dient de Admiraal terſtond den Staatsman met deez' raad.
Betoom dien Zeeleeuw niet. Een Goddelijk vermogen
Van krijgsdeugd tintelt hem in zijne ontzaglijke oogen.
VAN BRAKEL, ſchoon hij 't volk te los aan land liet gaan,
En tegen uw bevel hoogst ſtrafbaar heeft misdaan;
VAN BRAKEL is een Held, dien de eeuwen zullen roemen.
'k Wil, met zijn fout hem zelfs als Krijgsman broeder noemen.

De Ruwaart, met den raad des Admiraals vernoegd,
Spreekt tot VAN BRAKEL: Gaa, wij keuren u bevoegd,
Al hebt gij tegen mij en mijn gezag misdreeven,
Om Neêrland van uw trouw en grootheid blijk te geeven.
Betoon ons, als gij ſtrijdt met d'onverſchrokken Brit,
Dat gij een dankbaar hart en mannenmoed bezit.

Jaa! zegt hij, en, geknield, kuscht hij des Ruwaarts handen;
Jaa! Staatsheld! zou mijn ziel in dankbaarheid niet branden,

Nu mij de grootſte gunst door u geſchonken wordt,
De gunst, dat ik mijn bloed voor 't heil van Neêrland ſtort!
Hij gaat, en aan het volk op zijne kiel, de Vrede,
Deelt hij, op fieren toon, zijn krijgsbevelen mede.
Hij zeilt de ganſche vloot, in haare vaart geſtuit,
Daar zij de keten ducht, als ſtoute gids voor uit.
De keten mogt den ſtroom van Chattam gansch bezetten,
Het middendeel hing door, en kon geen ſchip beletten:
VAN BRAKEL neemt dit waar, en zeilt 'er overheên.
Op dit gezigt wordt ſtraks de volgzugt algemeen,
En VAN DEN RHYN, zo ſtout als eenig Nederlander,
Volgt kort hem in het zog, en ſtoot met zijnen brander
De ſchakels van elkaêr. Een luide vreugdekreet
Rijst op uit Neêrlands vloot. Jaa! de Admiraal vergeet,
Hoe groot in zelfbedwang, zijn blijdſchap in te binden.
Hij treedt op 't ſcheepsdek voor. God zegent ons, mijn vrinden!
Mijn kinders! barst hij uit, God zegent Neêrlands vloot.
VAN BRAKEL, VAN DEN RHYN! twee Helden, even groot...,
Elk Neêrlandsch hart, jaa 't laatst geſlacht der Batavieren
Zal roemen, edel paar! op uwe krijgslaurieren.
Komt, vrienden! England beev', 't gevoel' bij ſchande ſchaê!
Men volg met heel de vloot het ſpoor dier Helden na.

Ik

Ik moet van naderbij voor Neêrlands glorie ſtrijden.
Zou ik, het hooſd der vloot, het heetst des ſtrijds vermijden?
Neen! mannen! 't is te ſchoon, 'k moet bij die Helden zijn...
Ligt blaakt hun moed nog meer, als ik bij hun verſchijn.
Jaa, is des Ruwaarts taal: 'k moet ook den krijgskans waagen,
Op d'allergrootſten dag van al mijn leevensdagen.
Wij gaan. God zij met ons! Hij hoede Neêrlands Held,
Die ſteeds van ijver blaakt, als 't God of Neêrland geldt!
Och! kon ik door mijn' dood DE RUYTERS ſterflot keeren,
'k Zou daadelijk dien dood als d'eerſten roem begeeren.
Zij treeden in een ſloep, en vaaren af en aan.
DE RUYTER kavelt, waar meest voordeel wordt gedaan
Met branders, tot verderf van 's vijands oorlogskielen;
Op dat hij dus in eens zijn zeemagt moog' vernielen.
De vlam, die ſchip bij ſchip op 't onverwachtst verraſt,
Blinkt YORCK en MONK in 't oog, daar zij langs touw en maſt,
Bij 't aaklig noodgeſchrei, al blaakend klimt naar boven.
Wie zou, zugt Hertog MONK, dit hard geval gelooven,
Indien 't ons oog niet zag! Afgrijslijk ſchandtooneel
Voor ons, voor 't moederland! Hoe gruwzaam een tafreel
Zal dit voor 't nageſlacht in 's. Lands kronijken wezen!
Geen Brit zal zonder vloek den togt naar Chattam leezen.

Zie, Upnor ſtaat in vlam. Verdraagt dit eenig Brit,
Die ſlegts nog eenen drup van 't Engelsch bloed bezit?
Kom, dat wij fluks een heir van krijgsvolk ſamentrekken,
En onder 's vijands vloot geduchten ſchrik verwekken;
Ten minſten, dat hun voet 't gewonnen land verlaat',
Waarop, God ſtraff' dat volk! de vlag waait van hunn' Staat.
YORCK, zonder langen tijd te ſammlen met beraamen,
Stemt in dit wijs ontwerp, en rukt een leger ſamen.
Doch als een donderwolk, die een gewest ontrust,
Vloog vast dees tijding voort: „ De vijand aan de kust!
„ Reeds heeft hij voet aan land." Wel ras klinkt ze in de wooning
Van Englands dartlen Vorst. Het aanſchijn van den Koning
Verwelkt op deeze maar. Vol dollen euvelmoed,
Rolt uit zijn mond' dees vloek, bij 't ſtampen met den voet:
'k Vervloek mij zelv', mijn hof, mijn volk, dees bange dagen,
Daar we allen 't merk der ſchande op 't ſchaamrood voorhoofd draagen!
't Schijnt dat de God der wraak Brittanjes val beſloot.
Maar plaatſte Hij een mensch op 's vijands trotſche vloot?
ô Neen! DE RUYTER, die den vlootſtaf heeft in handen,
Moet wis een engel zijn, die voor de Nederlanden,
In ſchijn van Admiraal, de zegepalmen plukt.
Den ſtaf des Britſchen roems is al zijn groen ontrukt.

Mijn

Mijn hofſtoet! ſidder vrij. Ik zie, geen enkel lover
Schiet voor de zeevorſtin der ganſche waereld over.
Wat is 't dus Vorst te zijn! Een zee van Neêrlandsch bloed
Zou mij te weinig zijn ter dooving van mijn' gloed.
Doch 't is vergeefs; wij zijn in Neêrlands hand gevallen:
De krijg zij nu geſtaakt. Mijn zendling in de wallen
Van 't vorſtelijk Breda deel ik mijn volmagt meê.
Men ſluit' met Frankrijks Vorst en Nederland de vreê.
Nu Upnor blaakt in vlam, ſchijnt, op de timmerwerven,
Bij Chattams magazijn, de Britſche roem te ſterven.
Door 't baldren van 't geſchut op Upnors hegten wal,
Stort aan de noorderzij, met eenen forſchen val,
Een ſteven, pas gerecht, op zijne helling neder.
Neen, ſprak een grijs matroos, men rechte hem niet weder;
De moeite waar' vergeefs: want Englands glorie zwicht.
Beſchouwt aan de overzij de vlam, zo ſtout geſticht,
Aan onze kust geſticht door 't kroost der Batavieren,
Zo onverſchrokken ſtout, als trots op zijn laurieren!
Wie ſtaat zelf voor 't behoud der ſtad Rochester borg?
Bij 't klimmen des geluks klimt ook DE RUYTERS zorg.
Hij ziet hoe 't krijgsbedrijf in kommervolle zwaarte
Vast aangroeit met den tijd, gelijk een trotsch gevaarte,

Dat

Dat mooglijk, zo 't niet ras bedacht weêrhouden wordt,
Door eigen zwaartekragt vervaarlijk nederſtort.
Hij roept zijn' Raad bijéén. Mijn dierbre togtgenooten!
Vangt hij met blijdſchap aan: Bijkans geen bloed vergooten,
En zo veel zegepraal! hoe juicht mijn dankbaar hart!
Wij hebben, hoofd voor hoofd, het felst gevaar getart.
Zijt welkom, Heldenſtoet! op ieders vrolijk wezen
Is meêr dan ik verlang, ten mijnen dank te leezen.
Neen! Helden, ſchoon dees vuist in 't hevigst krijgsvuur ſtreed,
Schoon ik voor 't Vaderland beandwoordde aan mijn' eed,
Mij komt, niet meer dan u, de roem van deez' victorie:
Wij deelen in één lot; wij deelen in één glorie.
Mijn hart voorſpelt het mij: in 's Lands historieblaên
Zal Chattams nederlaag een grootſche plaats beſlaan.
God hoorde Neêrlands wensch, 't gebed der bijbeltolken:
Want nooit, zo lang ons volk genoemd is bij de volken,
Is zulk een zegepraal door ons ter zee behaald:
Nooit heeft Gods gunſtig licht, zo helder, ons beſtraald.
Mijn vrienden! ſchoon ik ſlechts bedreeven ben in 't ſtrijden;
'k Wil echter openlijk Gods wondre gunst belijden,
Hem danken in uw' kring'. Hier knielt de Zeeheld neêr,
Hij offert Gode dank: Alweetende Opperheer!

Door.

Doorzie, doortast dit hart: Gij zult 'er niets in vinden,
Dan zugt voor U, mijn Volk, mijn Vaderland, mijn Vrinden;
Dat hart erkent Uw hand, erkent Uw liefdeblijk,
Betoond in deezen ſtrijd met dit vernederd Rijk.
Nog zien wij aan de kust de Britſche ſcheepen blaaken.
Nog ruischt de ſtroom der vlam door Upnors trotſche daken.
O God! Gij ſchonkt deez' zege aan Neêrlands watermagt.
Beteugel 't Britsch geweld door Uw geduchte kragt:
Zo vall' hun trotſche Vorst, dit heilloos oorlog moede,
U, naa deez' ſnooden krijg, vernederd in de roede:
Zo redt Gij Nederland door Englands diepen val,
En toont Uw volksbeſtuur aan 't ſidderende Heelal.
Maar dat wij niet te trots, of ligt te fel verbolgen,
De Britten aan hun kust vol woede en wrok vervolgen;
Noch deze zegepraal verkeere in ſchade of ſchand',
Terwijl de lauwer dort in 's overwinnaars hand.
Mijn vrienden! gaat hij voort, 't is tijd om weêr te keeren.
Een wijze kent zijn' pligt, zet perk aan zijn begeeren.
Men wende met de vloot van deez' verwoeste reê,
Op dat men zorge en waake op 't ruim der vrije zee:
Der zee, door uwen moed en trouw, in zo veel togten,
Ten prijs van zo veel bloeds en traanen, vrij gevochten.

Deez' nacht nog zij de ſtroom door onze vloot bewaakt;
Maar daadlijk zeil' men op, als de uchtendſtond genaakt.
Men buigt zich op een' raad, die ieder hart bekoorde,
Dat naar DE RUYTERS ſtem, de ſtem der wijsheid hoorde.
De nacht heeft naauw zijn kleed op reede en ſtroom verſpreid,
Of geeft der gantſche kust een nieuwe afgrijslijkheid.
Gelijk op 't pekelnat, dat de Europeeſche landen
Door zijnen ſtroomkil ſcheidt van de Afrikaanſche ſtranden,
Bij nacht de wijde mond des Etnaas vlammen braakt;
Terwijl de ontſtelde grond vol ſiddring ſchudt en kraakt,
Daar 't vuur, in 's aardrijks ſchoot en ingewand ontſprongen,
En door het oppervlak des waters heên gedrongen,
Uit zee zich boven heft, en uit de keelen brandt
En holen van Eöol, tot ſchrik van 't naaste ſtrand:
Zo brandt ook Upnor, thans bekleedend' Etnaas ſtede;
De ſchepen branden als de kleiner bergen mede;
Rochester ſchrikt en beeft voor 't ſpeelen van 't kanon,
Dat Upnor verder ſloopt, ten ſpijt van Albion.
DE RUYTERS vloot zeilt op. Doorluchte heldendaaden
Bekroonen zijn beleid, tot hij de olijvenbladen
Der vrede ſtrenglen ziet door zijnen lauwerkrans.
't Beſtaan van deezen togt omringt hem met een' glans

Van

Van grootſchen heldenroem, die England, hoe verbitterd,
Erkent, dat boven dien van MONK en ROBBERT ſchittert.
Intuſſchen wordt de knoop der vrede vastgelegd,
En 't wangedrocht des krijgs zijn heerſchappij ontzegd.
Die maar', met zo veel vreugd op heel de vloot vernomen,
Is naauwlijks tot het oor des Admiraals gekomen,
Of daadlijk komt de Raad op zijn bevel bijéén.
God lof! zegt hij verrukt. De Brit is afgeſtreên.
Het adelijk Breda, mijn braave togtgenooten!
Zag 't einde van den krijg. De vrede is thans geſlooten.
Triumf! mijn vriendenrei! al is 'er bloed geſtort,
Geen nood! zo voor dat bloed de vreê verworven wordt:
Een vrede voor Euroop, beſtaanbaar met 's Lands glorie,
Behoudens 't Vrijheidspand, verhaast door uw victorie.
't Is of mijn hart verjongt, nu de oude vreê herleeft,
Schoon nog der Helden bloed aan mast en touwwerk kleeft.
Voorts zij de vijandſchap met Albion vergeeten:
Want Neêrland ſloeg zijn trots en heerschzucht aan de keten.
Triumf! mijn Heldenrei! men keer' naar 't Vaderland
In d'arm van gade en kroost, van vriend en bloedverwant.
God heeft ons bijgeſtaan, en Neêrland zal ons eeren.
Maar boven allen roem moet gij op 't hoogst waardeeren

Deez' taal van ieders hart: 't zegt tot ons, onder 't ſlaan,
Keert wel te vreden t'huis: gij hebt uw' pligt voldaan.
Voor dit getrouwe werk zult gij uw' loon verwerven,
't Zij God u in den krijg of kalme vreê doe ſterven.
In 't einde zet de Held, omringd door eenen ſtoet
Van vrienden, voet aan land; en elk, wien hij ontmoet,
Welt thans een zuivre traan van dankbaarheid uit de oogen.
DE RUYTER wordt in 't diepst van zijne ziel bewoogen,
Daar de uitgelaaten vreugd hem toejuicht: Dit 's de Held,
Die Englands overmoed in boeijen heeft gekneld!
De ontroerde erkentenis kuscht ſchreijende zijn handen;
Tot hij zich hooren laat: ô Burgers deezer Landen!
Van waar gij wezen moogt, wat is uw wil, uw wensch?
Wien ziet gij toch in mij? niets meerder dan een' mensch;
Een' mensch, door God verhoogd; die, waar' zijn roem gevallen,
Veelligt de ſpeelbal was der ſpotzucht van u allen.
God, niet DE RUYTER, heeft het Vaderland gered,
Mij heeft Hij menigwerf den klaauw der dood ontzet.
Gaat, toont uw dankbaarheid dat Wezen, zo verheven,
Wiens hand den ſleutel draagt van mijn, van ieders leeven;
Smeekt dan dien zelfden God, ben ik uw hart zo waard,
Dat, zo Hij mij tot heil van Neêrlands vrijheid ſpaart,

Ik nimmer, afgeleid door glans van waereldſche eere,
Die altoos op haar' prijs, en God het hoogst waardeere.
De Staat van Nederland heeft, vol van dankbaarheid,
In 't vorſtlijk Graavenhaag' den Held een' diſch bereid.
De RUYTER zet zich daar, omſtuwd door al zijn vrinden,
En hoofden van 's Lands vloot, die 't hachlijkſt onderwinden
Beſtonden met den Held. De Ruwaart, aan zijn zij',
Zet deezen Heldendiſch den ſchoonſten luister bij.
Drinkliedren, naar 's lands wijs, door Vaderlandſche tongen,
De tolken van het hart, ter eer des Helds gezongen,
De vreugd der ganſche ſchaar, het ſchaatren der trompet,
Wanneer de drinkſchaal aan de lippen wordt gezet,
Verrukken oor en hart. Wijl de aangezigten blinken
Van opgeruimde vreugd, wil elk een beker drinken
Op 't lange leeven van den besten Admiraal;
Maar de achtbre Ruwaart brengt, in ſteê van een pocaal,
Een kop van louter goud, en zegt: vult nu de ſchaalen
Op 't lange leeven van het puik der Admiraalen.
Deez' kop ſchenkt Hollands Staat den grootſten Waterheld.
Ziet hoe die beker zelf des Krijgsmans roem vermeldt.
Ziet Chattam, door de hand des kunſtenaars gedreeven,
De vloot des Brits in brand, door onze vloot omgeeven,

Chearnesſe half geflecht, en Cheapy plat geſtreên.
Een blijde bloemkrans krult van boven tot beneên,
Ten teken, hoe de Held 's Lands toeſtand heeft herſchapen;
En 't dekſel op den kop draagt Hollands Leeuw ten wapen.
De Ruwaart vult den kop ten boorde toe vol wijn.
Dit zal, is nu zijn taal, op 's Helds gezondheid zijn.
Nooit heb ik uit een' kop van eeregoud gedronken;
'k Heb hem op 't leeven van DE RUYTER ingeſchonken.
Ik zie zijn' roem in top. Verrukkend oogenblik!
Leef lang, ô Waterheld! den vijand tot een' ſchrik.
Uw glorie moet' den tijd en 't waereldrond verduuren.
De nijd is reeds vermoeid op zo veel roems te tuuren,
En vindt in uw gedrag, welk wonder! prijzens ſtof.
Als nijd de grootheid roemt, zwijg' vriendſchap vrij haar' lof.
DE RUYTER, die den kop ontvangt uit 's Ruwaarts handen,
Drinkt dien op Hollands bloei en 't heil der Nederlanden.
Jaa! zegt de dankbre Held, gij zaagt, ik nam den kop,
Dat blijk van zo veel gunst, niet zonder beeven op.
Het moog' den grooten God, der vaadren God behaagen,
Dat altoos mij met recht die gunst word' toegedraagen,
En dat, wanneer ik leef en Neêrlands grootheid lijdt,
Zijn hand mijn' zwakken arm weêr kragten geev' ten ſtrijd;

Doch

Doch welk een' grooten troost heeft Chattam mij gegeeven,
Dat Helden, mij gelijk, mij zullen overleeven!
Om zulk een nedrigheid weêrgalmt de ganſche zaal:
„ God ſpaar den grootſten Held, den braafſten Admiraal!"

2- Bouma's Boekhuis
fl.- Januari 1955
916740

Op bladzijde 112 is de 12de regel van boven, uit het grafschrift van J. VAN VONDEL op den Zeeheld VAN DER HULST, geheel overgenomen. Dit is het eenige dat de maaker noodzaaklijk vindt den leezer te berichten.